N Nr. 11

SPESIALUTGAVE AV „BERLINER ILLUSTRIRTE ZEITUNG“ · 10. SEPTEMBER 1940

Belgia fr. 2.— / Bulgaria lewa 10.— / Danmark 50 øre / Estland 40 sent / Finnland mk. 4.50 / Grekenland drs. 11 / Italia lire 2.— / Jugoslavia dinar 5.— / Letland 50 sant / Litauen 60 centas / Luxembourg fr. 2.— Nederland 20 cents / Norge 45 øre / Portugal esc. 2.50 / Romania lei 16.— / Sverige 50 öre / Schweiz 45 cent / Slovakia kr. 2.50 / Spania pes. 1.50 / Tyrkia piaster 15.— / Ungarn 36 fillér / Amerika 10 cents

Signal

Universitetsbiblioteket i Tromsø

I dette hefte:

Franskmenn om Frankrikes sammenbrudd

2 beretninger av A. Gerigk

Således foregår angrepet

En skjematisk fremstilling av det store luftslag over England og Kanalen

I forgrunnen et stykke av den engelske øi: Tyske kampfly (A) bruser fra øst hen over Kanalen. Deres mål er havneanlegg (B), rustningsfabrikker (C) og flyplasser (D). Jagere flyr i forveien for å sikre mot fiendtlige jageravdelinger og skyter her ned sperreballongene (E) som skal beskytte luftrummet ved kysten. Uophørlig ruller angrepet frem, bølge efter bølge. Når den siste bombe er klaffet ut, vender flyene og bruser tilbake til flyplassen sin (F), en bølge styrter frem . . . En rekognoseringsflyver (G) kretser over kampområdet. Han beretter stadig til den befalshavende om angrepets resultater. På tilbaketuren kan han gi sin kommandør ennu en viktig melding . . . (Fortsettelse på baksiden)

Til Erindring

Nu, da de første få måneder er gått siden våpenstillstanden blev sluttet mellem Tyskland og Frankrike, er det interessant og lærerikt å lese hvad franskmennene har sagt umiddelbart efter våpenstillstanden, som blev sluttet i 1918. Av en enkelt avis, Journal des Débats, skal her — til erindring — siteres noen linjer

Negerbajonetter rettet mot vergeløse tyskere — et gatebillede fra Frankfurt a. Main 1920

„Englene" av brødrene van Eyck, som tilhørte Kaiser-Friedrich-Museum i Berlin, måtte utleveres

„Tyve millioner tyskere for mange" (Clemenceau) — og alt for fattige til å kunne begrave sine barn på en anstendig måte . . . det var Versailles!

Aldri tilgi

(I Journal des Débats av 13. 4. 1919, side 2, spalte 1.)

Nu, da vi har seiret, må seiren åpne portene for oss til en ny verden. Vi må nok slutte fred med Tyskland, men det vil på ingen måte si at vi vil bli venner igjen, det vil ikke engang si at vi vil tilgi Efter det som Tyskland har gjort mot oss, vil vår generasjon aldri tilgi det.

Bare sinnsyke

(Journal des Débats 8. 4. 1919, side 1, spalte 1.)

Det er bare de sinnsyke, som kan tro på tyskernes ord. Vi må altså skaffe oss sikkerheter og forlenge den militære besettelse av godt utvalgte posisjoner så lenge til de inngåtte forpliktelser er opfylt. Seirherrene har alltid forholdt sig på den måte overfor den beseirede, selv i tilfeller hvor denne har optrådt edelmodig. Vil man nu innføre en ny metode av overbærenhet overfor disse banditter, som har ruinert en stor del av Europa?

Ledende menn, som måtte komme på den tanke å ville anordne en rømning av de tyske områder før Tyskland har opfylt sine forpliktelser eller i det minste størstedelen av dem, vilde begå en forbrytelse mot menneskeheten.

Arbeiderne i alle land, frem for alt de som stod i felten, ønsker at freden blir alvorlig sikret og de vet at først må „boche'n" temmes.

Denne arroganse

(Journal des Débats 9. 2. 1919, side 1, spalte 5.)

Jeg vil her bare nevne en kjensgjerning: I en by, hvis navn jeg idag ikke vil nevne, har en representant for den tyske armé under en undersøkelse angående stjålne gjenstander i Frankrike våget å skrive, at det er utillatelig å mistenke en offiser i den tyske armé for tyveri. Denne arroganse er vel drøi!

I en lang rekke år

(Journal des Débats 6. 3. 1919, side 1, spalte 1.)

I det foreliggende tilfelle har Tyskland opført sig i den grad hatefullt, og for nu å kunne opfylle de forpliktelser, som er pålagt det, vil det ta så lang tid at ingen vil undre sig over at vi for en lang rekke år forlanger besettelsen av den venstre Rhinbredd.

La dem arbeide

(Journal des Débats 13. 3. 1919, side 1, spalte 2.)

Den eneste måte å fullstendiggjøre vår seir på og å få betalt det man skylder oss, er å la tyskerne arbeide til vår fordel inntil de har avbetalt sin gjeld til oss. Det vil også være det beste middel til å ødelegge den tyske militarisme. Når tyskerne således måned efter måned, år efter år gjør op krigens og sin „nasjonale industri"s balanse, da vil de begynne å fornekte de prøissiske dogmer, og de vil la sig nøie med å dyrke fredens kunst.

Avstraffelsen av de skyldige

(Journal des Débats 4. 2. 1919, side 2, spalte 5, fra en tale av André Tardieu.)

Hvorledes kan vi unnlate å erkjenne at før freden kommer til sin rett må rettferdigheten skje fyldest overfor dem som har vært angriperne. Hvem har drevet millioner av mennesker i døden? Hvorledes kunde vi være døve overfor det rop, som lyder fra gravene og som forlanger avstraffelse av de skyldige og krever at menneskeheten skal sikres mot en gjentagelse av forbrytelsen?

Paris's handelskammer

(Journal des Débats 16. 3. 1919, side 1, spalte 6.)

Efter å ha oversendt undersøkelsen av spørsmålet om den venstre Rhinbredd til sin særlige kommisjon har Paris's handelskammer i sitt siste møte fattet følgende beslutning:

For definitivt å yde Frankrike beskyttelse mot en innmarsj, må hele den venstre Rhinbredd for alltid befries for det prøissiske og bayeriske herredømme, som det har måttet tåle i 100 år uten derved å foregripe de reparasjoner, som skal pålegges anstifterne av de avskyelige angrep, som Frankrike blev et offer for.

Ingen medlidenhet!

(Journal des Débats. 10. 11. 1918 side 2, spalte 2.)

Det skal vi ikke glemme, nei, aldri! Likesom president Wilson høitidelig har erklært, vil vi ikke ha noen forsoning med en vilkårlighets-regjering! Denne regjering har ødelagt verdensfreden, ja, den roser sig av å ha anvendt de mest umenneskelige midler og å ha øvet vold mot krigføringens lover og sedvaner, slik som kulturnasjonene forstår dem.

Vi bør ikke ha noen medlidenhet med kjeltringer, løgnere og forbrytere.

Hamre inn i hjernene

(Journal des Débats. 10. 3. 1919, side 1, spalte 1.)

I det øieblikk da Pariser-konferansen fastslår betingelsene for Tysklands avrustning, vilde det forøvrig være meget nyttig å rette en proklamasjon til det tyske folk, hvori situasjonen nøiaktig blir klarlagt.

Man blir ikke ferdig med vanskelighetene med Tyskland, hvis man ikke hamrer disse tanker dypt inn i de germanske hjerner. Jo mer de forsøker å bruke listige utveier, desto skarpere blir kontrollen fra de alliertes side.

Germanismens regimente er ophørt

(Journal des Débats, 8. 3. 1919, side 1, spalte 2.)

Det er nødvendig at Pariser-konferansen bibringer dem (tyskerne) den overbevisning, at germanismens regimente er ophørt, og at konferansen er fast besluttet på ikke å legitimere krenkelser av retten samt de fortsatte tyverier, som Preußen har begått.

Diktere freden i Berlin uten noen diskusjon

(Journal des Débats, 10. 11. 1918 side 2, spalte 2.)

På et møte av „Verdenskrigens kamerater" sa Lord Charles Beresfort igår følgende: „Vi må diktere freden i Berlin uten noen som helst diskusjon; vi kan ikke stole på snikmorderes og løgneres forsikringer, nei, de må tvinges av våre bajonetter til å overgi sig betingelsesløst.

Knock-out

(Journal des Débats, 11. 11. 1918, side 4, spalte 3.)

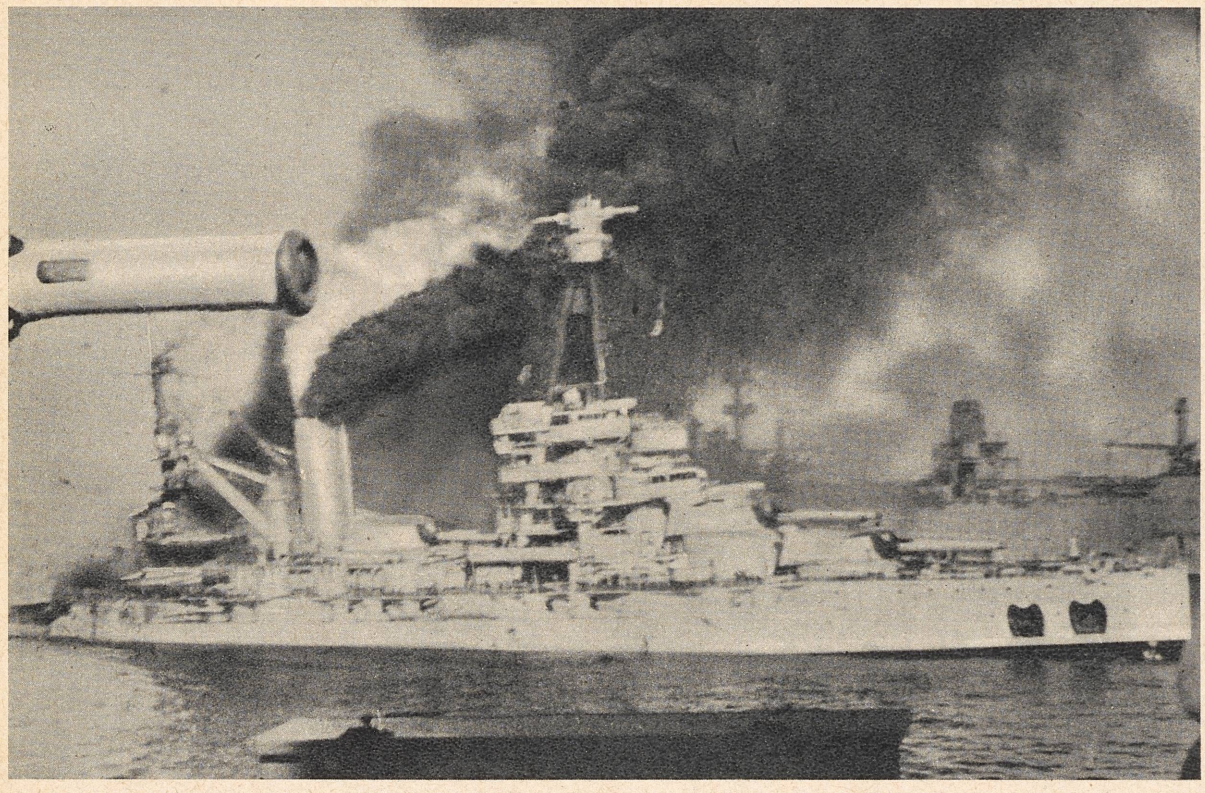
Lloyd George erklærte at han gikk inn for at Tyskland skulde bli slått „knock-out". Hele den tyske nasjon er blitt et offer for en absolutt mangel på enhver moralsk balanse og det vilde man aldri glemme. Derfor måtte man stille betingelser, som tvang Tyskland til for fremtiden å skille sig av med en slik innstilling.

COPYRIGHT 1940 BY DEUTSCHER VERLAG BERLIN

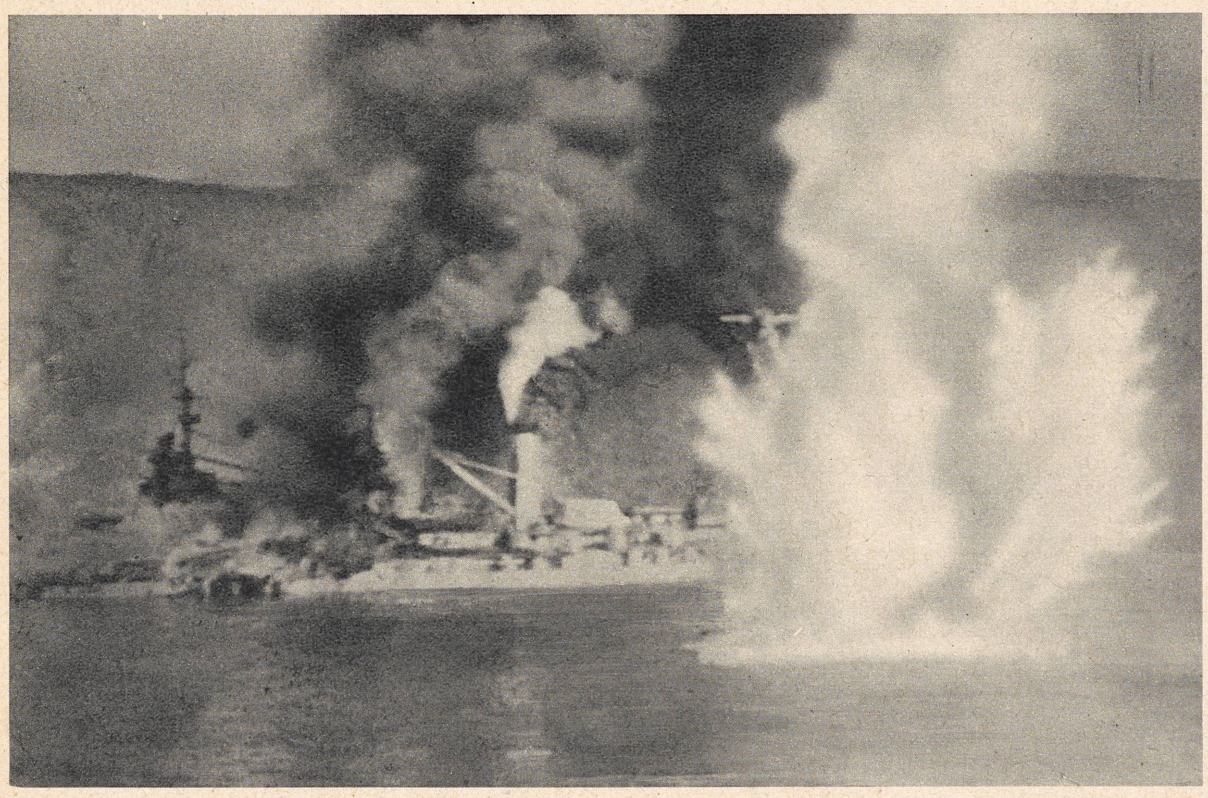

TIL ERINDRING!

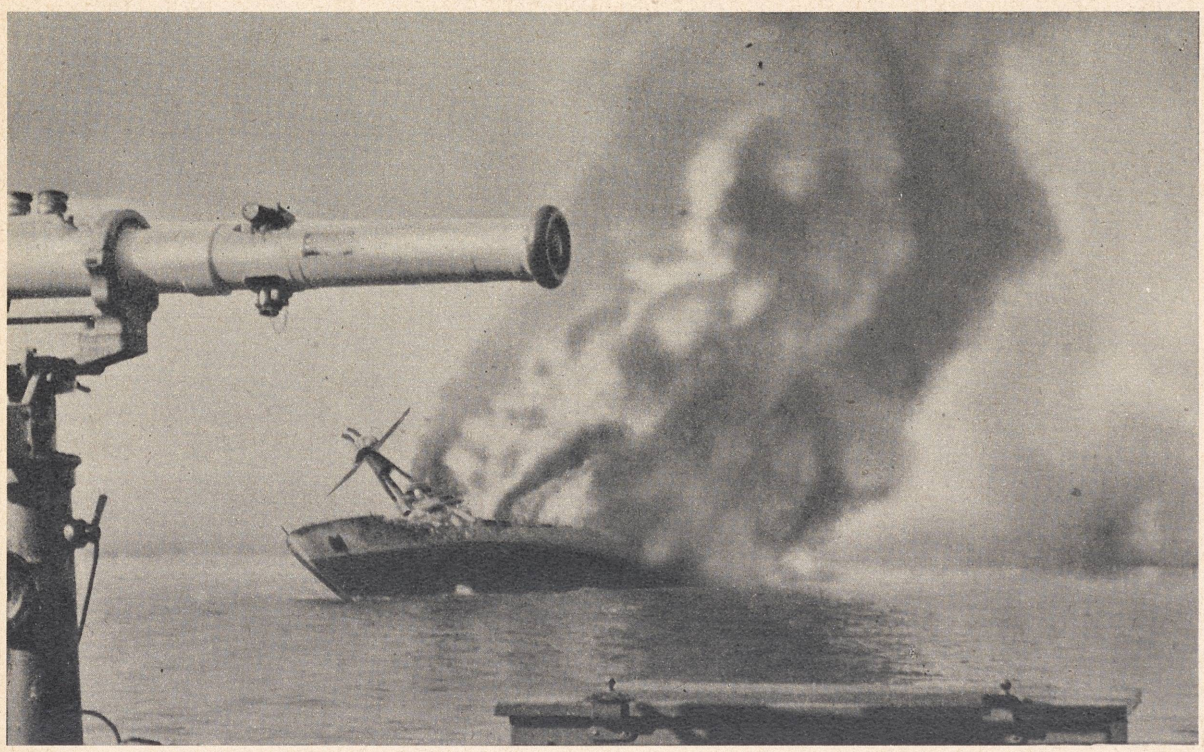
Mens franske tropper ser på overfaller sivile banditter, som er leiet og betalt av franskmennene, med stokker en tysk politimann, som var opstillet i et gatekryss i Düsseldorf for å regulere trafikken. Ifølge en ordre, som åpenbart var gitt på forhånd, ser det franske militær uberørt på hvordan dette virkelig bestialske mord foregår for deres øine. Dette billede, så fryktelig det er, viser imidlertid bare et ganske lite utsnitt av grusomhetene på den tid da den franske armé besatte tysk område efter våpenstillstanden i 1918

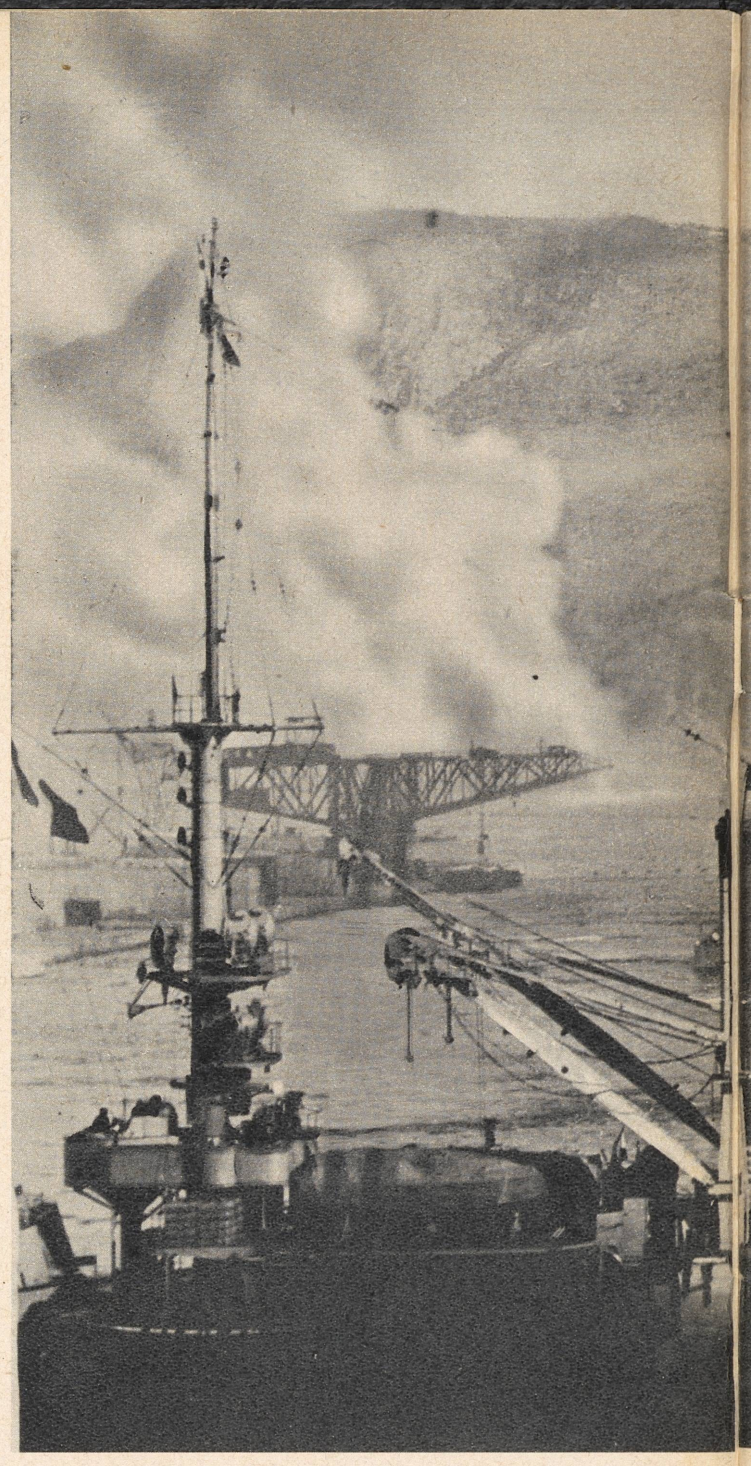
Bakstavnen på slagskibet „Bretagne“ som om morgenen den 3. juli 1940, likesom de fleste andre franske enheter, ligger uten damp i Orans havn, rammes av en engelsk 38 cm. granat

En siste salve rammer mittskibs og setter skibet definitivt ut av kamp

Det skjendige verk er fullbyrdet: „Bretagne“ legger sig på siden og forsvinner i bølgene

Et avvist krav. Den engelske underhandler forlater „Dunkerque“, efterat den franske eskadresjef avslo å overgi eller senke flåten

Slutten i Orans havn, optatt ombord på „Dunkerque": den franske eskadre forsøker under den engelske beskytning å komme sig ut i rum sjø. I forgrunnen „Provence", til høire bakenfor Frankrikes mest moderne slagskib „Strassbourg", som det lyktes å slå sig gjennem. Det brennende skib er det ulykkelige „Bretagne"

De første billeder fra

Oran!

„Våpenbrorens" takk

Et fransk nederlag, den engelske triumf fra Fashoda 1899, var optakten til den britisk-franske „Entente cordiale" som fremmante verdenskrigen, — det æreløse overfall på den franske eskadre i Oran var slutten på dette katastrofale forbund for Frankrike. Om morgenen den 3. juli 1940 viste sterke britiske sjøstridskrefter sig på reden foran Mers el Kabir, den franske flåtebasis Oran, og forlangte overgivelse eller senkning av de franske krigsskib. Den britiske eskadre åpnet den ødeleggende ild mot franskmennene hvis skib lå uten damp og derfor i øieblikket ikke var manøverdyktige. Bare „Strassbourg" lyktes det å slå sig igjennem og å nå frem til Toulon. „Uhørt og avskyelig" kalte det offisielle franske kommuniké denne eksempelløse engelske nidingsdåd mot forbundsfellen.

På denne måte blev det slutt på „Entente cordiale": den franske eskadre-admiral, Gensoul, holder sørgetalen ved bårene til sine kamerater som blev drept av englenderne

Vaktpost **ved slagbommen**
Vår utsendte korrespondent, Alfred Gerigk, passerer demarkasjonslinjen mellem det besatte og ubesatte område

Således gikk det til

Frankrikes sammenbrudd – som ledende franskmenn forklarer det

Av ALFRED GERIGK

Som den første tyske journalist har „Signal" s utsendte korrespondent efter avslutningen av våpenstillstanden opsøkt den franske regjering i Vichy og har forelagt de politikere som omgir marskalk Pétain spørsmålet: „Hvorledes forklarer De Frankrikes sammenbrudd?" Han hadde en enestående anledning til å tale med de menn som ennu har friske inntrykk av katastrofen. I de dagene han opholdt sig i Vichy, fikk han utførlige beretninger, vurderinger og konklusjoner under tallrike samtaler med regjeringsmedlemmene Laval, Marquet, Baudoin, med de deputerte Déat, Flandin, Montigny, Boucher, Titier-Vignaucourt, med Doriot og med mange andre politikere og journalister. Med den franske regjerings samtykke talte han dessuten med en del militære personligheter Årsakene til det franske sammenbrudd er derved kommet i et annet lys. Vi offentliggjør her hans sammenfattende fremstilling av de oplysninger han fikk om emnet: „Hvordan det gikk til". På side 22 I dette hefte skildrer han dessuten med hittil ukjente enkeltheter det dramatiske forløp av dagene i Bordeaux

„Der gis ingen krigsmål som menigmannen vil kjempe for. Forstår De nu den dypere årsak til sammenbruddet? Menigmannen måtte stå der likegyldig å se på at politikerne laget krig. Menigmannen der stod som soldat i arméen, akkurat som den annen der plutselig måtte betale høiere priser for sin kaffe, sitt brød og sine klær og dertil tjente mindre."

Den deputerte ved bordet vårt feier med hånden gjennem luften som om han vilde slette ut noe: „Borte, alt sammen, forsvunnet hvad man kalte den tredje republikk. Og det var godt at den forsvant. Bare en kropp uten liv. Bare en fasade disse siste årene." Han snakker med en livlighet som likesom hans bevegelser står i en besynderlig motsetning til den blonde, slanke, nesten nordiske type som han legemliggjør. Denne motsetning virker så meget sterkere her i Auvergne, hvor den andre franske mennesketype med de brune, drømmende øine, med det svarte hår og den undersetsige figur er den fremherskende.

Selv tredje sitter vi i den dystre, store hallen i Hotel des Bains i Vichy: en av de deputerte fra Nordfrankrike, en offiser i den franske marines kledelige, mørkeblå uniform — triste brune øine, et lukket ansikt overfor den fremmede, ordknapp og sparsom i bevegelsene og den første tyske journalist som er kommet til det provisoriske sete for den nydannede franske regjering. I et par uker har de franske sentralmyndigheter innrettet sig her i verdenskurstedet ved Alliers idylliske bredder. Først for tre uker siden har nasjonalforsamlingen fattet beslutningen som skal begrave den tredje republikks Frankrike.

Det var en viss journalistisk romantikk i dette, som første tysker fra nord til syd å kunne passere demarkasjonslinjen med de primitive veibommene like bak Moulins, forbi overraskede og forbausede mennesker, å kunne kjøre i den første tyske bil gjennem den sone som de tyske tropper et par uker i forveien atter hadde frigitt i overensstemmelse med våpenstillstandsavtalen i Retondes.

Journalistisk romantikk var det virkelig å dukke op i Vichy og finne at de hotell som man tar inn på er sete for regjeringen. Her står vaktposter foran portalen som mistroisk vil stenge adgangen, her er overraskede resepsjonssjefer hos hvem den erhvervsmessige elskverdighet tydelig strides med usikkerheten overfor den fremmede. Her er tillike kabinetssjefer som forener diplomatisk høflighet med gestikulasjoner av overstrømmende hjertelighet. — bevisst like overfor den første tysker.

Politikerne

„Det spørsmål som jeg synes er viktigst? Hvilken forklaring kan Frankrike, dets politikerne og dets militære gi for sammenbruddet. Enhver bedømmelse av det fremtidige Frankrike — i hele verden og sikkert også hos det franske folk selv — avhenger av denne forklaring." Tidlig imorges har jeg gitt dette svar på Lavals spørsmål i det dokumentoverfylte, halvrunde karnappværelse som nu beboes av Frankrikes ministerpresident — et hotellværelse med mange lyse vinduer, med polert komode og gulnede, store kobberstikk på veggene, et hotellværelse, hvis stil passer dårlig til dokumentstablene, lovutkastene i skrivemaskinskrift, og de hurtig installerte tre-, fire og femdobbelte telefonkoblinger.

„Hvilken forklaring kan Frankrike, dets politikerne og dets militære gi for sammenbruddet?" Det er spørsmålet som jeg i disse dager stiller til politikerne og de militære. „Hotel des Bains" — også her står vaktposter foran inngangen. Det er blitt en filial av forsvarsministeriet, som har slått sig ned skrås overfor ved den andre enden av den lange overbyggede kurpromenade i „Hotel Thermal". Her arbeider oberst Lanqueteau, kabinettsjef for general og minister Weygand. med de kontorer som skal ordne med demobiliseringen og demilitariseringen av restene av den slagne franske armé.

Vi sitter tre mann om et rundt bord i hotellets hall: den deputerte fra Nord-Frankrike, den franske marineoffiser og den tyske journalist.

„Ingen krigsmål?" Hvad den deputerte fra Nord-Frankrike har påstått, finner jeg ikke tilstrekkelig. Det kan være en alminnelig vending. Man må forsøke å få det forklart. „Ingen krigsmål, sa De? Man hørte mangt og meget om Reynauds krigsmål: opløsning av Mellemeuropa i en mangfoldighet av små stater, og så videre."

Den deputerte nikker livlig. „Ganske visst. Politikerne omkring Daladier og Reynaud opkonstruerte sig krigsmål. Men menigmannen! Den almindelige mann! Han skaper arméen, min herre. Han er staten. Han må vinne krigen." Han gjør en kort, tankefull pause. „Ser De: jeg har snakket meget med soldater i disse måneder. Mitt særlige spørsmal som jeg altid gjentok, var: Hvad mener dere egentlig om hvorfor vi fører krig?" Atter en pause understreket av en gestus. „Svarene? Hør nu bare, jeg overdriver ikke. Noen er for de demokratiske tanker. Andre for folkeforbundet. De mente dermed noe i retning av europeisk ordning, for denne tanken om folkeforbundet og Europa sitter temmelig dypt i det franske folk. Atter andre er for jødenes befrielse. Og andre igjen for å beskytte verden for nazismen. Merker De noe?" Han gjør en retorisk kunstpause. „Det var meget sjelden at en soldat noen gang sa: Vi kjemper for Frankrike . . Slik så det ut, og det er ingen overdrivelse . . Det vil si menigmannen, viste ikke hvorfor han skulde kjempe, hvorfor han tjente mindre."

Tyskeren som hører denne forklaring av en franskmann, har en pinlig følelse. Marineoffiseren tømmer med et rykk sin apéritif — en ualmindelig bevegelse av en franskmann, som drikker sparsomt og dråpevis. Tyskeren ved bordet har inntrykk av at han må si noe beroligende.

Arméen

„Menigmannen, uten krigsmål? Desto mere rosverdig at den franske armé har kjempet godt."

„Kjempet godt?" Den deputerte får et smertelig smil om munnen." De er høflig. Men arméen har ikke kjempet godt. I et par uker bryter en sådan armé sammen. To millioner fanger. Nei, arméen har ikke kjempet godt. Personlige heltegjerninger her og der, ganske visst. Det er soldaterånden som behersker Frankrikes tradisjon. Men arméen i sin helhet? Jeg takker Dem for Deres høflighet. En armé som kjemper godt, kan ikke i løpet av et par uker miste to millioner mann som fanger. Med så små tap av døde og sårede."

Pinlig taushet. Marineoffiseren vinker på opvarteren og bestiller sig en ny apéritif.

Tyskeren ved bordet formidler igjen: „Og hvad sier De til dette, hr. kommandant?"

Han er ung denne offiseren ved vårt bord, og det må være hans særlige fortjenester som allerede har skaffet ham rang som korvettkaptein i så ung alder. Hans brune øine ser ut i det fjerne mens hans svarer.

„Det er altsammen fullstendig riktig. Men for oss offiserer så det anderledes ut. Vi var et verktøi som offiserene i enhver forsvarsmakt. Politikken var avgjørende. Vi måtte holde redskapet i orden." Atter tømmer han apéritifen med en hurtig bevegelse. „Tenk Dem tre ganger mobilisering i løpet av et par år. Dere tyskere har atter besatt Rhinlandet. Vi mobiliserte og demobiliserte. Østerrike. Mobilisering, demobilisering. Tsjekkoslovakia. Mobilisering, demobilisering." Han vinker på opvarteren. „For oss offiserer var der et ærespunkt, og et praktisk spørsmål. Ærespunktet sviktet tre ganger. Det praktisk spørsmål· Hvad gjør menigmannen, når han unyttig mobiliseres og

En av de mange...

Fra et bombeangrep på en engelsk flyverleir

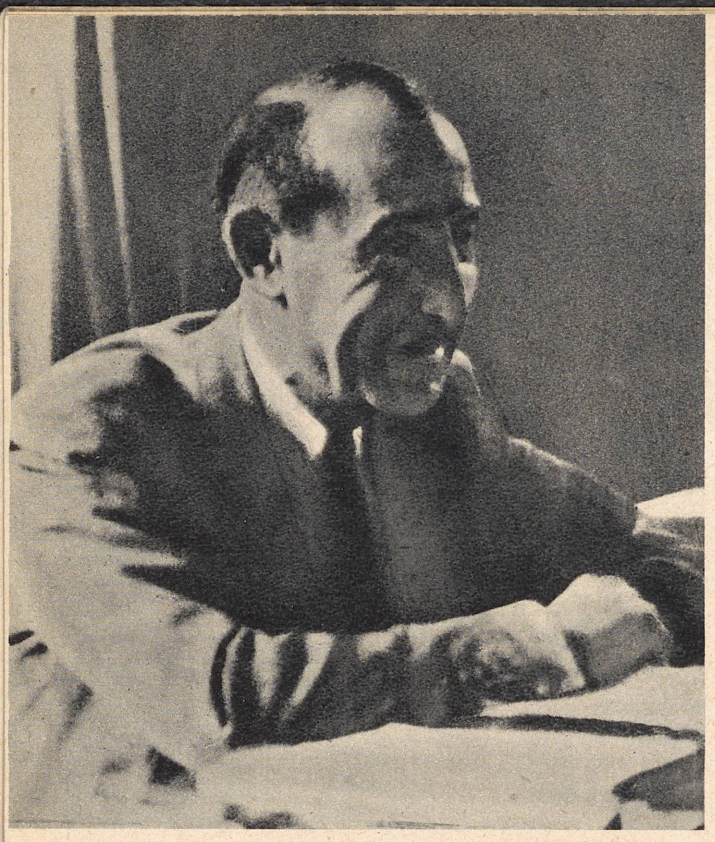
Ovenfor: Flyplassen Lympne i Kent, som den så ut høsten 1939. Nedenfor: Den samme plass efterat hallene var blitt forsynt med farvekamuflasj — og efterat de tyske bomber var falt. Man kan tydelig se de enkelte treffere på hallene, verftene og mannskapshus og serien av bombegroper på startplanen

stadig blir sendt hjem." Ny pinlig pause. Ærespunktet: Vi måtte kjempe selv om vi forutså nederlaget. Det praktiske spørsmål: hele redskapet vilde gått i stykker i hendene på oss, hvis vi atter hadde sendt menigmannen hjem igjen."

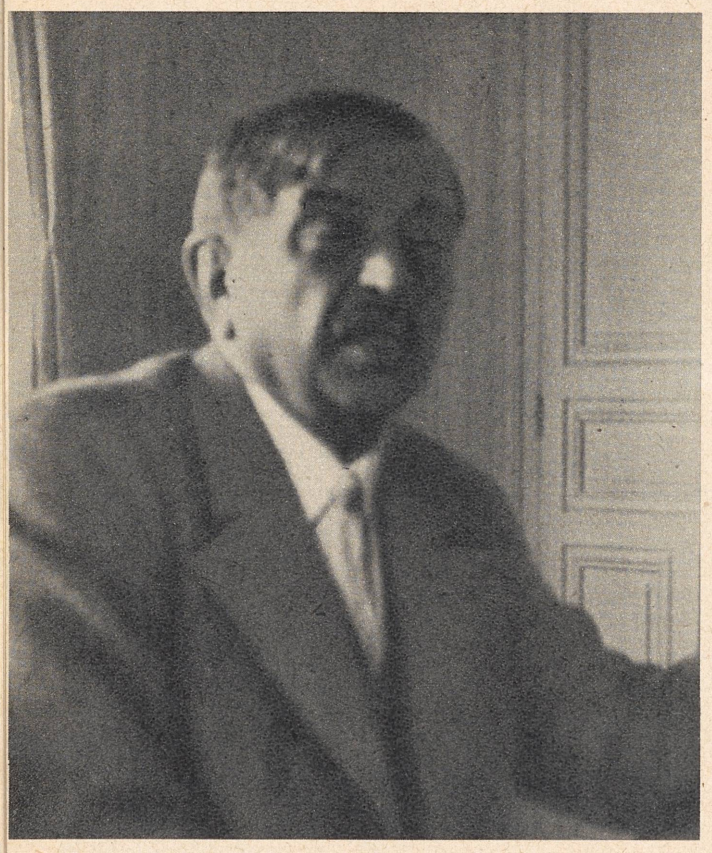
„Helt enig med Dem, hr. kommandant." Også den deputerte er nu blitt meget alvorlig. Fullstendig enig med Dem: feilen lå ikke hos forsvarsmakten. Forsvarsmakten kunde ikke ha handlet anderledes. Men at den stod der hvor den måtte stå — det var nettop politikkens feil. Han puster dypt. „Jeg var deputert." Jeg er politiker. Godt, kast også sten på mig, hr. Kommandant. Som soldat kan De ikke vite hvilken stilling jeg har hatt i kammeret. Politikken burde ikke å ha bragt dere i denne tvangsstilling."

Generalene

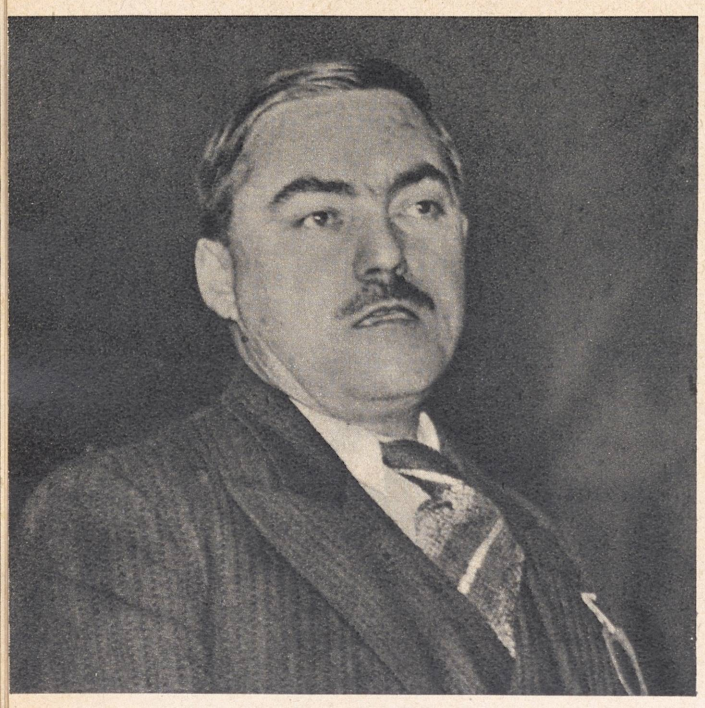
I provinsbyene i det sydlige Frankrike har generalene for de slagne arméer sine kontorer.

Innenriksminister Marquet
i samtale med vår utsendte korrespondent i Vichy

Pierre Laval
stedfortredende president for ministerrådet,
underholder sig med vår korrespondent

Marcel Déat
som også fortalte interessante ting
i „Hotel des Ambassadeurs"

De er nu befalshavende for de enkelte militære regioner. General Grandsart, som hadde kommandoen ved Maas syd for Sedan, leder nu 13. region med kontor i Clermont - Ferrrand, general Fère, befalshavende for den viktige arme i rummet mellem Oise og Somme, leder 12. region med kontor i Limoges. General Erebes leder 14. region i Lyon. General Altmayer har som befalshavende over 18. region sitt kontor i Pau.

De slagne arméers generaler er flyttet in i generalkommandoens bygning, i en slik militær bygning hvor det råder en enkel, nøktern sparsomhet. Militære emblemer i hall og trapper: panser, sverd og flagg. Propert bonet parketgulv, kokosløpere, røde gammeldagse plysjmøbler over hvilke middelalderske pistoler og musketter i kors danner veggepryden. Ordonanser som lydløst går rundt med dokumentpakker. Store arbeidsværelser, hvor det står et ensomt skrivebord. Adjutanter som forsøker å forene det smertelig-høflige smil med den gode opdragelse fra militærskolen i Saint Cyr. Generaler som stive og korrekte, med lett grånede tinninghår, upåklagelig stramm holdning, forgrem mede furer i øienkrokene og den største reserverthet kommer journalisten fra fiendens land i møte, Generalene inntar sterkt reserverthet overfor politikerne som nu regjerer Frankrike.

Generalene om politikerne, når man nevner at en deputert, en minister har fremholdt denne eller hin mening: „Soldater er ingen skravlebøtter. De bruker ikke mange ord."

Hvad kan bedre betegne skillelinjen mellem det nye Frankrikes politikere og de slagne arméers generaler enn en sådan uttalelse?

Lederne for de slagne franske arméer har en hovedopgave som Frankrikes nederlag anviser dem: Demobilisering. De må finne veier og midler. Hundretusener soldater som er revet bort fra familie og erhverv skal avlegge uniformen og sendes tilbake til det borgerlige liv. For de unge offiserene som over militærskolen vilde gå inn i soldaterlivet må de klargjøre det smertelige faktum at sivilt erhverv er viktig, et erhverv som man aldri hadde forberedt sig på, hverken i skoleutdannelse eller livsopfatning.

I garnisonsbyene hvor generalene for de slagne arméer sitter som regionskommandanter, finnes det ennu en levning av militær holdning. De demobiliserte som man ser i så mange byer i Sydfrankrike, med sivil jakke og militærbukser, med sivile bukser og militærjakke, ser man ikke her. De ennu ikke permiterte soldater som med sigarett i munnen, hendene i lommen, uten å hilse går frekt forbi offiserer og ser dem frekt inn i øinene med en følelse av triumf — slike soldater finnes ikke i regionskommandantenes byer. Foran generalkommandoen står her vaktposter som bærer krigskorset i rødt-grønt-rødt bånd og som ikke finner noe beskjemmende i å gjøre honnør, stramt og korrekt.

„Hvilken forklaring kan Frankrike, dets militære gi for det hurtige sammenbrudd?" Spørsmålet må også stilles til de ledende militære, hvis man vil få det klarlagt for Frankrike så vel som for Europa.

„De vil forstå at det er generalene for de slagne arméer som De må tale med", sa en av politikerne i Vichy. „De må ikke bli fornærmet når De av disse generaler blir møtt med taus militær tilbakeholdenhet."

Av spørsmål og svar kommer det imidlertid, tross slike hemninger hos politikerne, mange forklaringer som Europa bør ha rede på.

Gamelins krigsplaner

„Frankrikes krigsplan sommeren 1939?" Generalstabsoffiseren med den dobbelte, gylne bladkrans om képien som skjødesløst er lagt på hans bord lener sig langt tilbake i stolen. „Ganske enkel og allikevel, efter alt det som da hendte, vanskelig å forstå.

Gamelins tese: Polakkene vil kunne kjempe til våren 1940. Inntil da vil to millioner englendere stå på kontinentet. Dette er tilstrekkelig til å holde reservestillingene bak Maginotlinjen . . . De vil innvende: Polakkene klarte sig ikke engang ut september 1939. Men Gamelins råd til polakkene var: tilbaketog til bak Bug-linjen og forsvar der, unngå enhver kamp i Polens vestlige provinser. Det blev først kullkastet da den engelske øverstbefalende, general Ironside, ga polakkene det råd å gå over til offensiven straks ved krigsutbruddet."

Men general Gamelin var jo den øverstbefalende over alle allierte arméer?"

„Teoretisk sett er det riktig. Gamelin var en utmerket frontoffiser. De vil huske hvad Deres militære skribenter har skrevet om vanskelighetene under koalisjonskrigen mot Napoleon I. Den gang var det den øverstkommanderende, østerrikeren Schwarzenberg. Denne gang var det en svak mann, meget svakere enn Deres Schwarzenberg for 125 år siden . . En god frontoffiser som Gamelin var, er på langt nær noen høiestkommanderende. Svak. Rede til kompromiss. Usikker på sig selv. Ikke en eneste gang har han ganske enkelt tatt englenderne under kommando. Han har forhandlet. Han har ofte været enig. Han har funnet sig i at man har handlet mot hans ordrer."

„Gamelins overledelse av de alliertes tropper var altså et avgjort feilgrep?"

„Et feilgrep som har sin forklaring i Gamelins karakter."

„Og den franske efterretningstjeneste? Skulde den ikke ha oplyst Gamelin om hvad der forestod?"

„Vår efterretningstjeneste har vært slett. Det har vi først forstått efterpå. Det var imidlertid ikke de militære, men politikerne som hadde avgjørelsen. Politisk sjef den gang var Daladier. Daladier, støttet av Gamelin og efterretningstjenesten, hadde en krigsplan. Grundlinjen var: Ingen offensiv før 1941, fordi Frankrike før den tid ikke vil ha samlet tilstrekkelige krefter . . ." Den franske generalstabsoffiser reiser sig og går frem og tilbake i værelset. Man merker hvor tungt det er for ham å snakke om disse spørsmål fra den nylig forgangne tid. Da velter ordene ut av ham: „Det er vel det eneste sanne ord som Daladier noen sinne har sagt angående Frankrikes krigsberedskap."

Taushet.

Efter en kort pause: „I årevis har det været skarpe diskusjoner i den franske generalstab om vårt krigsberedskap . . Der eksisterer en bok av den tidligere general Chauvenon. Forord av marskalk Pétain. Innhold: For å kunne føre krig med Tyskland trenger Frankrike tre ganger så mange soldater som det har, seks ganger så sterkt artilleri og ti ganger større ammunisjons-og materialforsyninger enn det nu råder over . . . Jeg ber Dem spare mig for å trekke slutningene av dette."

„Følgeslutningene? Hvis det var mer enn general Chauvenons private mening, måtte det vel bare være en plikt for den øverstbefalende: Advare regjeringen mot krig!"

Generalstabsoffiseren nikker og setter sig igjen. „Ganske riktig. Det blev også gjort. Delvis. Men overkommandoen måtte jo rette sig efter politikken. Åpen erklæring fra Gamelin om at krigen var umulig? Mener De det? Det vild ha vært arméens fallitterklæring. Umulig for en general med politisk ærgjerrighet. For en mann av gammel soldaterfamilie. For den general som Daladier i mot mangen alvorlig motstand hold fast ved som øverstkommanderende." En lang pause. Efter et dypt pust kom så fortsettelsen: „Hvad blev det tilovers for Gamelin? Politikken hadde kurs mot krigen. Han måtte gjøre det best mulige ut av det redskap han hadde i sin hånd. Derfor var hans krigsplan: ett til to års tilløpstid, ett til to års forsvar uten store kamphandlinger."

Vi snakker frem og tilbake om minner fra verdenskrigen, om den strid som den gang stod mellem offensiv- og defensivteori, om at den franske forsvarsmakt allerede den gang slapp op for menneskemateriale til en stor offensiv efter blodtapet under det mislykte Nivelle-gjennembrudslag.

„Der var en „Krigsplan for 1940", utarbeidet av Gamelin og hans stab, som i februar blev forelagt det øverste krigsråd." Offiseren stopper et øieblikk, så sier han med en håndbevegelse:

Utslitingsteorien

„Jeg kan naturligvis ikke fortelle Dem noen militære hemmeligheter, enskjønt de nu er blitt betydningsløse. Men grunntanken i denne krigsplan for 1940 var at hele året egentlig bare skulde gå med til forberedelser. Ved den tysk-franske front: forsterkelse av stillingene, bestrebelser for å lokke Tyskland ut av sin ro. De må forstå mig rett. Alle krigsplaner gikk ut fra utslitingsteorien, Tyskland skal slite sig ut, Tyskland skal splitte sine krefter mens de allierte sparer krefter. Fra måned til måned skal Tyskland avsperres fra sine hjelpekilder. „Han gjør en avvergende bevegelse med hånden: „Jeg vet at det ikke er videre militært tenkt. Men for de militære blev det fra begynnelsen av intet annet tilbake, fordi de nettop var svakere enn de vilde medgi."

Fortsettes side 11

Krig: Ødealagte fiendtlige fly på marken efter et tysk luftangrep

Efter våpenstillstanden: Franske kvinner vasker igjen ved landsbydammen

Farvefoto: Seliger

Tyske soldater rydder op

Blant ruinene i et kvartal som under retretten, er sønderskutt av fransk artilleri, er tyske ingeniørsoldater i arbeid. Ledet av sakkyndige offiserer bryter de murrestene ned og bringer dem vekk

Efter kampene

Franske panservogner pa franske åkrer . . .

Ved Dunkerque: bøndene arbeider igjen på markene sine hvor for kort tid siden ødeleggelsesslaget raste. Bare få flekker forblir foreløbig udyrket: Her ligger kampudyktige franske Panservogner, slik som de blev truffet av tyske antitankskyts under slaget

Forsatt fra side 8 (Således gikk det til)

„Men Finnlandsplanene? Planene om å gripe inn i Skandinavia? Opsetningen av en Orient-armé til fremstøtet på Balkan?"

„De blanner sammen forskjellige ting. Skandinavia og angrepsplanene på Balkan" — han merker den innvending jeg vil gjøre og vinker av: „Ja, også planene mot Nederland og Belgia — alt det der hører til et senere kapitel. Forberedelser riktig nok fra begynnelsen av, men plutselig aktuell betydning først efter regjeringsskiftet fra Daladier til Reynaud. Finnlands-affæren står på et annet blad. Tysklands krefter skulde jo splittes, man vilde lokke Tyskland frem. Altså reiste general Meneval til Finnland i desember for å drøfte hvorledes man med allierte troppesendinger og våpenleveranser kunde bringe den nordlige del av Østersjøen i uorden. Finnlands-affæren lå ennu helt på linje med den oprinnelige krigsplan for 1940: Utsliting og splitting av den tyske yteevne."

Den franske offiser arbeider med tanker, krigsplaner og med begreper fra en idéverden som er tyskerne fremmed. Et spørsmål trenger sig frem:

„Men tenkte da ingen under gjennemførelsen av denne utslitingsteori på erfaringene fra det polske felttog?"

Jeg gjør en undskyldende getus:

Og Polen?

„Unnskyld, men hos oss forestillet man sig at den franske hærledelse måtte kunne avhøre enhver polsk general som var undsluppet, for derved å kunne studere årsakene til den hurtige tyske seier."

Min vis-à-vis smiler smertelig. „Kanskje har De rett. Men De må ikke glemme: Det var overhodet våre militærmisjoner som først bygget op en polsk militærmakt. Vi har en stor krigshistorie og en stor militær tradisjon . . . Naturligvis har vi i generalstaben gjennemprøvet de polske erfaringer. Vår konklusjon var: Den tyske strategi i Polen blev en suksess, fordi det der var en langstrakt, ubefestet grense. Fordi den polske armé var teknisk slett utrustet. Fordi forbindelseslinjene bakover for til-og borttransport var miserable. Derav den videre overlegging: på vestfronten er der andre forhold — kort grense, tett besatt med tropper i gode befestninger, tett bane- og veinett som tillater hurtige troppeforskyvninger . . . . Altså: den tyske strategi mot Polen kan ikke anvendes i vest." Han lener sig trett tilbake i stolen: „Jeg vet, vi har tatt feil, men på, det tidspunkt — hvem kunde forutse . . ."

Det er noe pinefullt i denne samtale med en soldat som efter beste evne har gjort sin plikt og som har lidt skibbrudd. Men i en sådan stund, da man vil forsøke å få opklart årsakene til det europeiske, det franske skjebnespill, kan det ikke bare være spørsmål om takt.

Når den franske overkommando vilde la det bli bare med forsvar også i 1940 — hvorfor da overgang til aktive krigshandlinger om våren? I april holdtes det et møte i det franske krigsutvalg som besluttet innmarsj i Belgia. I mars og april og i de første maidager foregikk der en livlig telegramkorrespondanse med general Weygand, den gang ennu øverstbefalende, for Orientarméen, angående et bombardement av de russiske oljefelter."

Offiseren overveier et øieblikk, så reiser han sig: „Et viktig punkt, ganske visst. En grundig forandring av den militære grunnlinje. Men her krysser militære og politiske spørsmål hverandre. Politikken bestemmer hvad vi soldater har å gjøre. De må spørre politikerne, hvorfor denne svingning skjedde ivår."

*

I hotell „Des Ambassadeurs" have sitter vi på den overbygde terasse: En kjent fransk militærforfatter, to franske politikere, som under Mandels regime oplevde husundersøkelser og som til stadighet var truet med fengsling, en fransk offiser som gjennem sitt embede er sterkt knyttet til politikken. De to politikere har nu offentlige hverv under det nye regime. De er fylt av den sterkeste aversjon mot Daladier, Reynaud og Mandel som forfulgte dem med politiforholdsregler. Det er vanskelig å få i gang den innledende samtale med disse herrer, som kommer fra forskjellige leire. Mens den ene ofte lidenskapelig avbryter den annen med en innskutt bemerkning rulles det imidlertid op for tilhøreren et rystende billede av den tragedie som utspilledes i Frankrikes politiske ledelse mens Frankrikes folk måtte føre krigen. „De spør om grunnene til Daladiers fall? De spør om grunnene til at Reynaud blev tilkalt? De spør hvorfor Frankrike innlot sig på hint skjebnesvangre eventyr som førte til tysk besettelse av Skandinavia og til sammenbruddet? De skal få svar!"

Av skildringene, innskutte bemerkninger, de biske, ironiske randbemerkninger om Frankrikes politiske forvandling, kommer det til slutt en sammenhengende fremstilling av tingene som det franske folk og verden hittil ikke har kjent.

Det første hemmelige møte

Den 20. Mars 1940 blev Daladier styrtet. Efter et hemmelig møte og et møte i deputertkamret, som endte med at mer enn 300 deputerte unnlot å stemme. Hvad foregikk der i det hemmelige møte? Det var to hemmelige møter i kamret før Daladiers tilbaketreden. Det første fant sted den 10. og 11. februar, det annet den 19. og 20. mars. Det første hemmelige møte blev holdt på grunn av mange deputertes bekymringer vedrørende Frankrikes manglende oprustning. De deputerte var blitt kjent med beretninger fra fronten, fakta og tall som bragte for dagen et rystende misforhold mellem den franske oprustning sammenlignet med den tyske. Frem for alt var parlamentet foruroliget ved det franske luftvåpens manglende styrke. En strøm av interpellasjoner forelå angående luftvåpnets og panservåpnets problem. Timelange interpellasjoner av de deputerte. Timelange redegjørelser av sakkyndige som regjeringen fremla. Derefter kom Daladier på talerstolen.

„Kan De forestille Dem hvorledes dette løp av? Daladier selv hadde levet sig inn i en optimisme som han selv trodde på. Vi var i besittelse av materiale som viste at han, til tross for alle krav av kamret, ikke en eneste gang hadde avtvunget englenderne en klar, tallmessig forpliktelse om hjelp. Det var å verdsette Storbritannia for høit at han hadde våget slikt. Og så hans tale efter de vage, flertydige erklæringer fra de sakkyndige. Ministerpresidenten på talerstolen med den alvitendes overlegne smil. Omtrent slik: „Tall kan jeg selvfølgelig ikke nevne, dere vil forstå — vi er i krig. Men jeg kan si dere: Dere har fullstendig rett — vårt luftvåpen er det tyske betraktelig underlegen. Det vilde være galt å nekte det. Men viktig er det, at det franske luftvåpens tallmessige underlegenhet ikke bare blir utlignet, men forandret til overlegenhet ved hjelp av det engelske luftvåpen." Slik omtrent var innholdet av Daladiers tale. Understreket med gjentagne høitidelige forsikringer om at man jo fører en koalisjonskrig, og at i en koalisjon går hver forbundsfelle helt inn for den andre. Resultatet: De deputerte var ikke helt overbevist, men mot slike argumenter var det vanskelig å kjempe."

Dette var det første hemmelige møte i februar.

Det annet hemmelige møte

Det annet hemmelige møte den 19. og 20 mars hadde bare en sak på dagsordenen: Finnland. Fra private informasjonskilder, fra kommisjonenes konferanser, visste de ledende deputerte at London og Paris siden desember rådslo om hjelp til Finnland, at de allierte vilde starte den store aksjon i Finnland som skulde splitte Tysklands krefter. Og så: den 12. mars finsk-russisk fredsoverenskomst. En kraftig hjelp fra de allierte var overhodet ikke blitt effektiv.

Vel — i disse to hemmelige møter i kamret var det offisielle tema Finnland, også bare et påskudd. 14 dager i forveien hadde president Roosevelts utsending Sumner Welles passert Paris for å studere de europeiske fredsutsikter. Fredshåp var opstått blant befolkningen, og de fleste deputerte så i det minste en mulighet for å komme til fredsforhandlinger.

Slik var situasjonen foran det hemmelige møte som førte til Daladiers fall. Unter parolen: Debatt om Finnland.

„De må forstå mig rett: Den franske politik hadde da tre muligheter. Den første var: Daladiers kabinett blir sittende, og der skjer intet, som hittil. Eller for å uttrykke det høfligere: Daladiers og Gamelins krigsplan om forsvar til 1941 fortsettes. Den annen mulighet var: Et ministerium Laval med Tixier-Vignaucout som toneangivende minister, søker fred. Kjenner De min venn Tixier-Vignaucout? En av de 10 deputerte som i kamret har stemt mot krigen. De må lære ham å kjenne han var med i Olympiaden i Tyskland. Nu sjef for kringkastingpropagandaen. Den tredje mulighet: Man danner et ministerium for offensiven mot Tyskland."

I de siste uker før det annet hemmelige møte hadde Reynaud spilt en stadig viktigere rolle. Han var mannen som gikk inn og ut hos president Lebrun. Han hadde vunnet presidentene for kammer og senat for sig. Han hadde en skjebnesvanger suggesjonskraft.

„Daladier? I dyp ydmykhet for England som stormakt, intet annet enn en sprelleman for englenderne som bare trakk i trådene. Men Reynaud, gjennem sine reiser og forbindelser i England, meget verre enn det — en utførende embedsmann for de engelske hensikter. Ikke uhederlig, ikke bestukket, han behøvde ikke det. Men helt blendet av engelske idéer."

I disse to hemmelige møter blev Daladier angrepet fra to kanter: Av fredstilhengerne og av representanter for en skjerpet krigsførsel. Begge disse grupper utgjorde de 300 deputerte som avholdt sig fra å stemme og som satte Daladier i mindretall.

„Der har De det parlamentariske systems forbannelse: To grupper med helt forskjellige mål forener sig mot Daladier—fredsvenner og tilhengere av offensiven. For å styrte Daladier fant man hverandre. Den finske affære var da også en blamasje av første rang. Og resultatet: Lebrun betrodde Reynaud å danne regjering . . . Forestill Dem nu panikken . . . Merk stemningen på grunnlag av stemmetallene: Mer enn 300 som ikke avga stemme ved Daladiers fall, bare en stemmes flertall da kabinettet Reynaud var dannet. Fredsvennene, som hadde stemt mot Daladier hadde ikke regnet med Reynaud . . . Som sagt, det parlamentariske systems forbannelse . . . Reynaud hadde gjort et godt forarbeid hos republikkens president."

Reynaud kommer

Fra da av, forteller mennene omkring det runde bord i hotell „Des Ambassadeurs" have, kom den ene begivenhet i rasende fart efter den andre. Reynaud i Frankrike, Churchill i England. Menn som var for offensiv mot Tyskland, skjønt kreftene ikke strekker til for denne offensiv.

Den 9. April, møte i det franske krigsutvalg med beslutningen om å avtvinge Belgia tillatelse til innmarsj av franske tropper. Rådslagninger og beslutninger om en hurtig inngripen i Skandinavia. I Orienten presset man på general Weygand for å få ham til å gå løs på russiske oljefelter med luftbombardement.

En ny tendens, tendensen til offensive handlinger mot Tyskland, har slått igjennem efterat Reynaud overtok ledelsen.

„Tenk Dem nu: Enhver visste at vi led under en ubeskrivelig mangel på materiell. Bare et eksempel: Det foreligger en rapport fra general Weygand, da han ennu var øverstbefalende for Orient-arméen. En rapport av 17. april, en uke efter at tyskerne hadde besatt Norge. Man presset på Weygand for å få ham til å slippe løs bombefly mot de russiske oljefelter. Hans svar?" Av de franske bombeeskadrer som jeg kan disponere, er ingen for tiden klar til innsats. Farman-nattbombefly vil vel snart kunne være her. Av typen Glenn-Martin ankommer nu de første bombefly og pilotene vil måtte utdannes i to, tre måneder for å kunne delta i krigsoperasjoner." Dette er et eksempel fra Orientarméen. Et eksempel på materialknappheten. I luftvåpnet? Alle våpengrener, min herre. Frem for alt også for panservåpnets vedkommende."

Det er det stadig tilbakevendende redselsrop: Materialknappheten har beseiret oss!

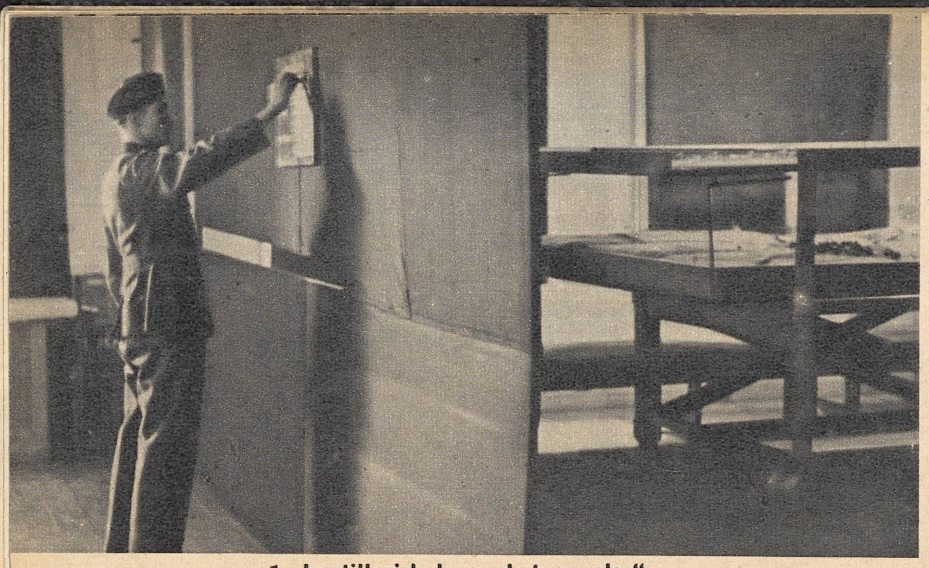
Laval sa det på en litt annen måte i en av disse dagers samtaler: „Leon Blum, sosialdemokraten, folkefrontens mann, fortjente egentlig et monument i Tyskland. Innskrift: „Han drev Frankrike inn i krigen mot Tyskland og gjorde alt for å redusere Frankrikes oprustning for krigen." For med sin innskrenkning av arbeitstiden og med sin finanspolitikk gjorde han oprustningen umulig . . ."

Underlegenhet med hensyn til krigsmateriell. Det er hovedemnet, likegyldig om man taler med politikere, med den nye ordnings ministre eller med de militære som på viktige lederstillinger grep inn et eller annet sted i krigshandlingene Underlegenhet i luftvåpnet, underlegenhet i panservåpnet.

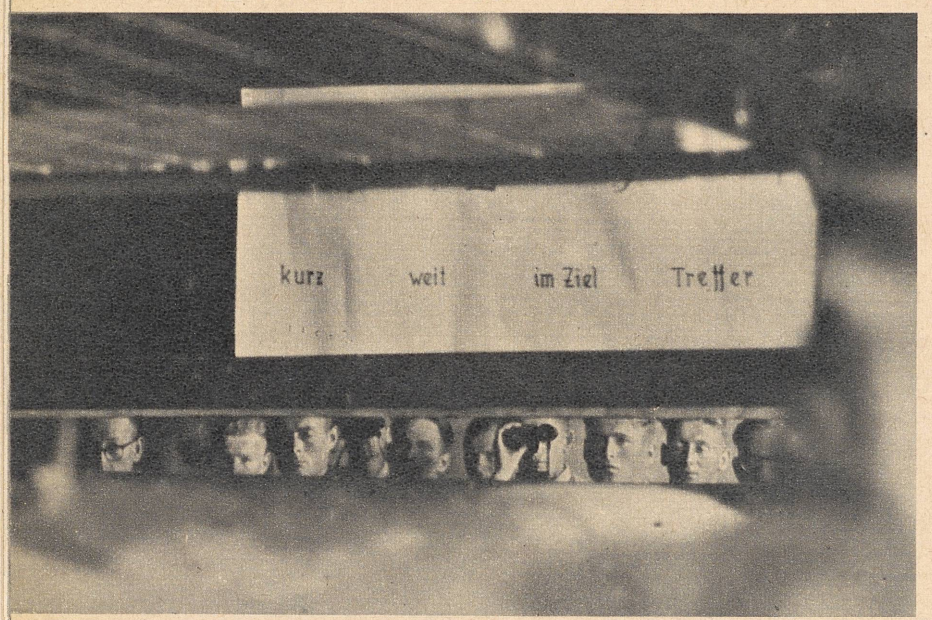
Hvorledes ser det i virkligheten ut med dette skriket om materialmangelen? Et eksempel fra panservåpnet, et eksempel som rått avslører det fullstendige lettsinn hos disse forgangne dagers franske politikere og franske militære.

(Fortsettelse i neste hefte)

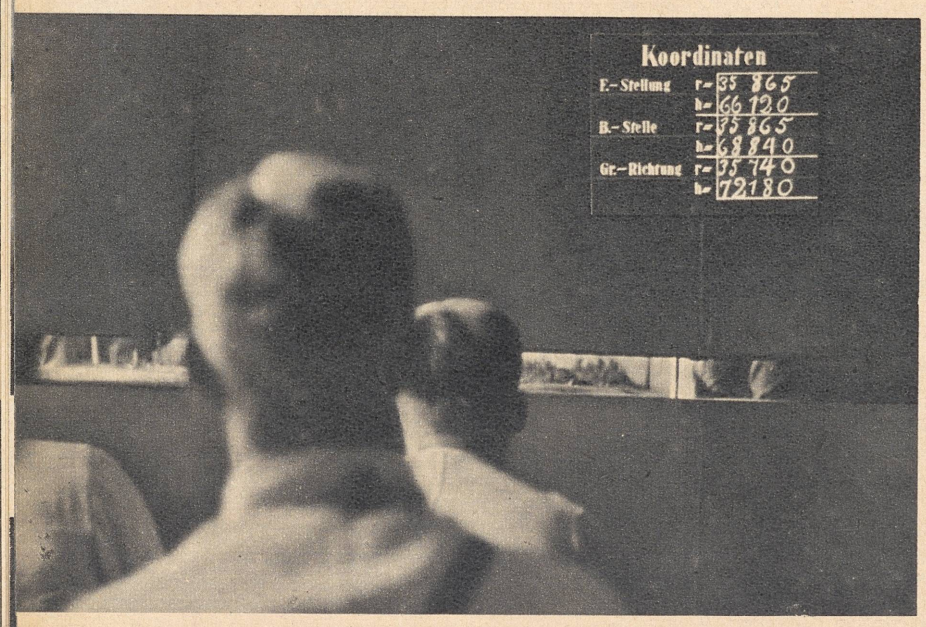
Artillerikamp med svovelsyre...

1. I artilleriskolens „skyteværelse"
På en vegg, hvor en bare gjennem et titteskår kan se sandkassene bakenfor skriver en artillerist op koordinatene for ildstillingen, observasjonsstedet og grunnretningen på en tavle

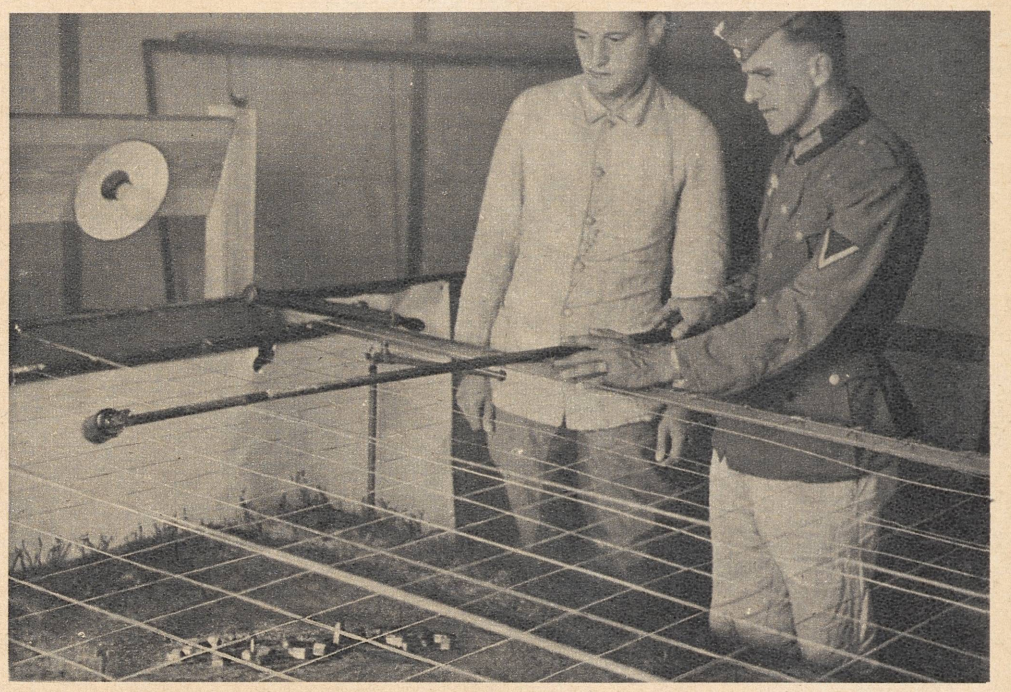

2. Gjennem titteskåret
betrakter elevene terrenget i sandkassene, slik som det vil se ut for artilleristen under kamp

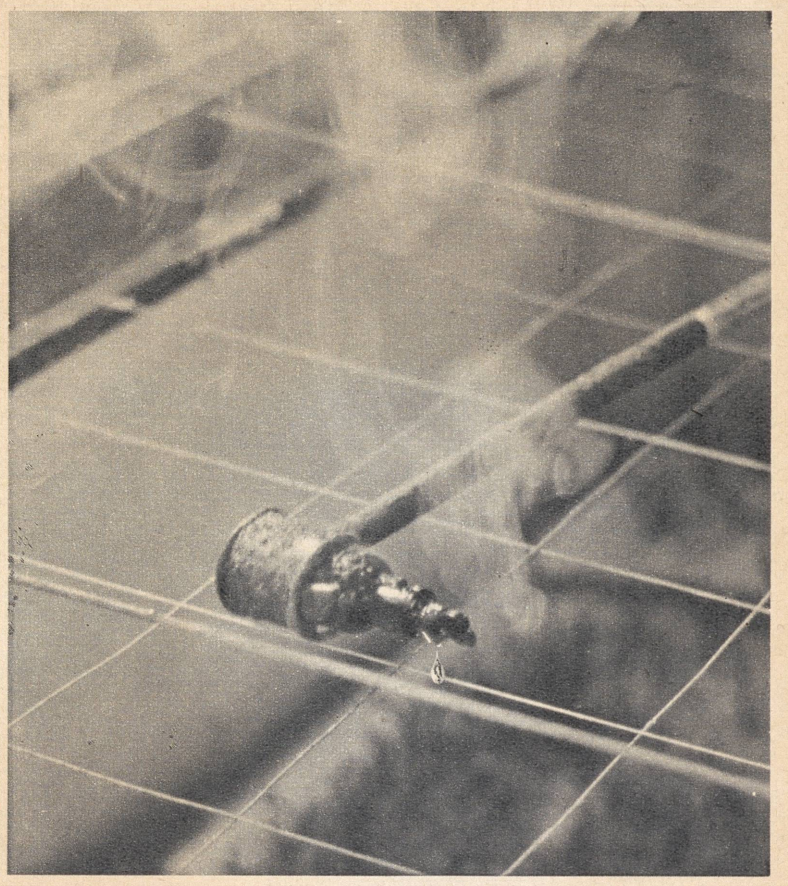

3. Artillerist X „skyter"
Han gir kommandoen efter sine beregninger. Hans mål er et hus i landsbyen, 200 m fra kirken

5. Over sandkassen
er det utspent et ståltrådnett med like store rektangulære ruter. På sidene av rammen er optegnet de forskjellige avstander og sideavvikelsene fra grunnretningen. Ved sandkassen står en artillerist med en merkverdig stang . . .

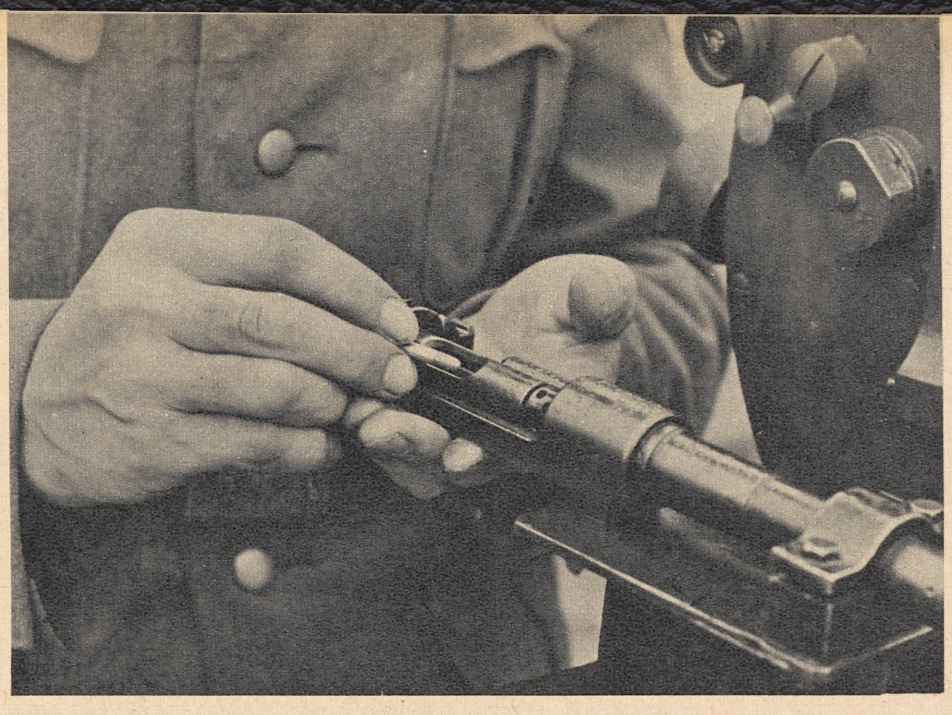
6. „Skuddet" er falt!
Fra en flaske på stangen faller en dråpe svovelsyre ned på den fuktige sand i det av skytteren angitte punkt

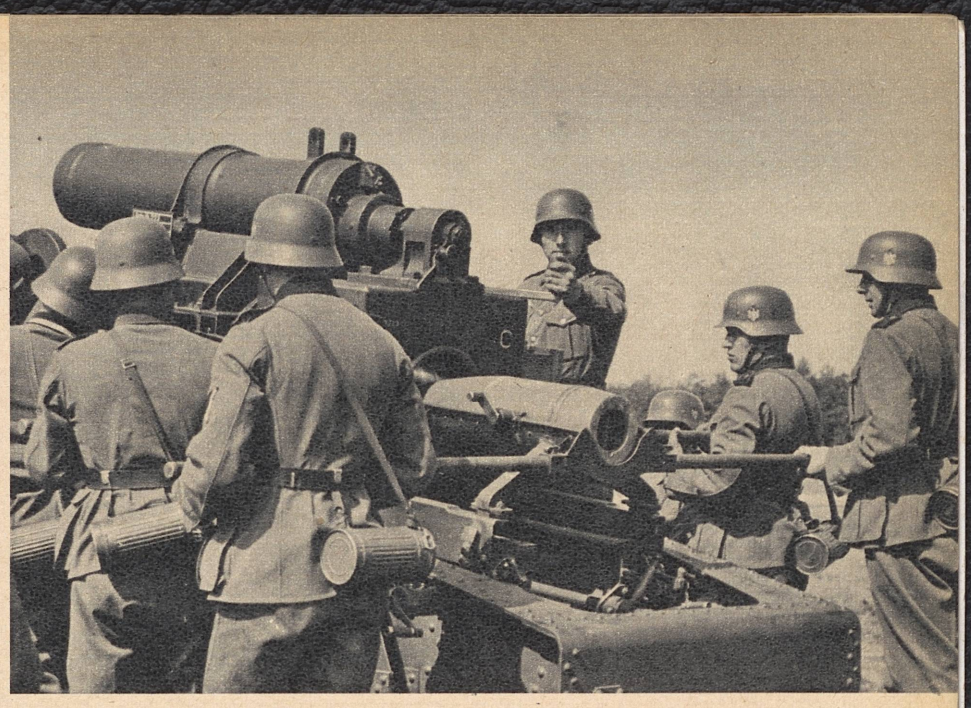
4. Spent betrakter artilleristelevene
gjennem titteskåret i veggen hvorledes „skuddene" ligger

7. I landsbyen stiger det op en liten røksky
Den stammer fra svovelsyren fra dråpeflasken og viser skytteren; som gjennem titteskåret betrakter „treffet", hvorledes hans skudd ligger. Den er bestemmende for den følgende kommando

. . . og med lilleputtgranater

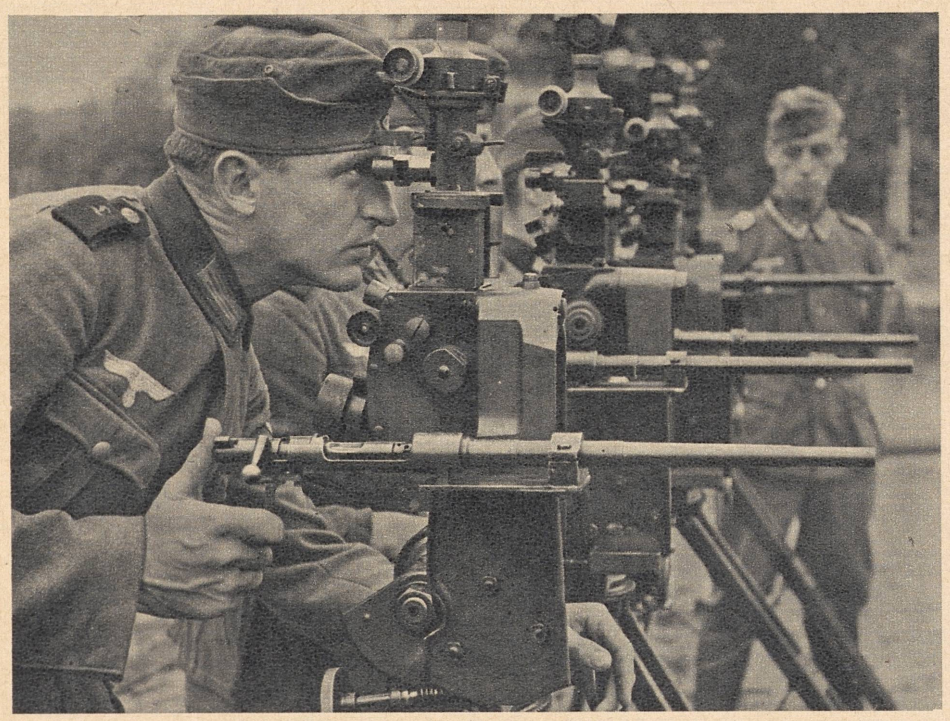

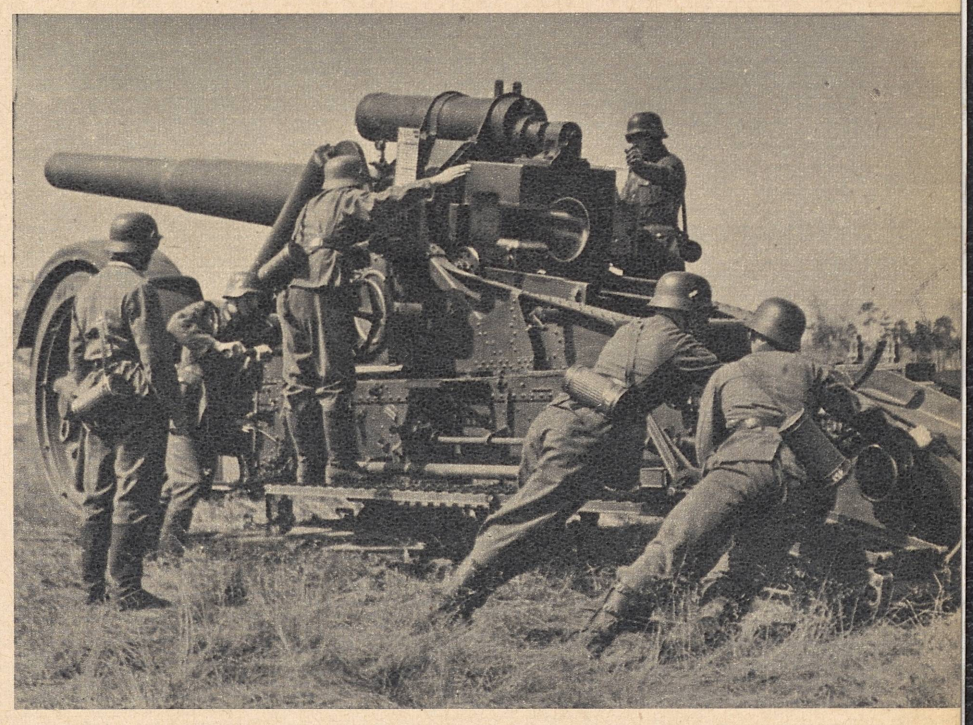
1. Det småkalibrede skyts blir ladet
Med to fingre skyver artilleristen den lille granaten inn i løpet. Skyting med småkaliber tjener til å øve inn kommandoropene og til å observere, men . . .

2. . . . hovedsaken er praksis i terrenget!
Granaten til denne mørser lar sig ikke skyve inn i løpet med to fingre. Fire mann må ta fatt

Alle Fotos: P. K. Gronefeld

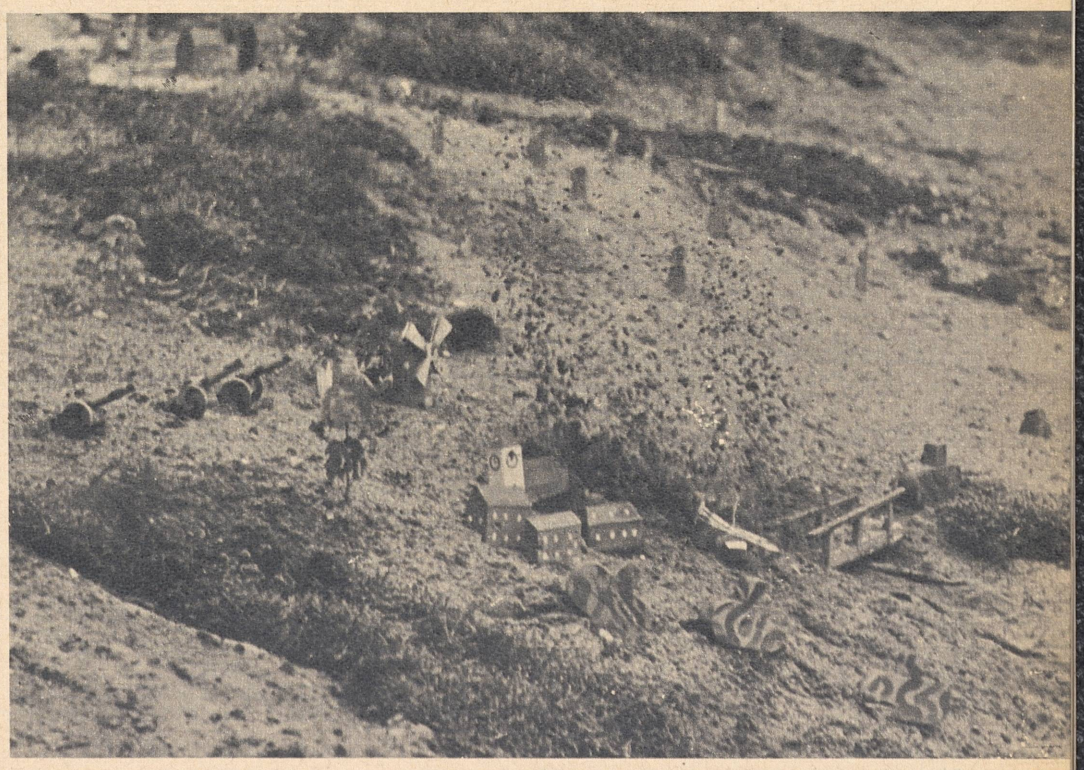

3. „Batteriet" på småkaliberstillingen
Artilleristene innsikter kort før de avfyres

4. Men i virkeligheten er innsiktingen meget vanskeligere!
Hele kanonbetjeningen må hjelpe til når mørserens skudd skal forlegges til et nytt mål

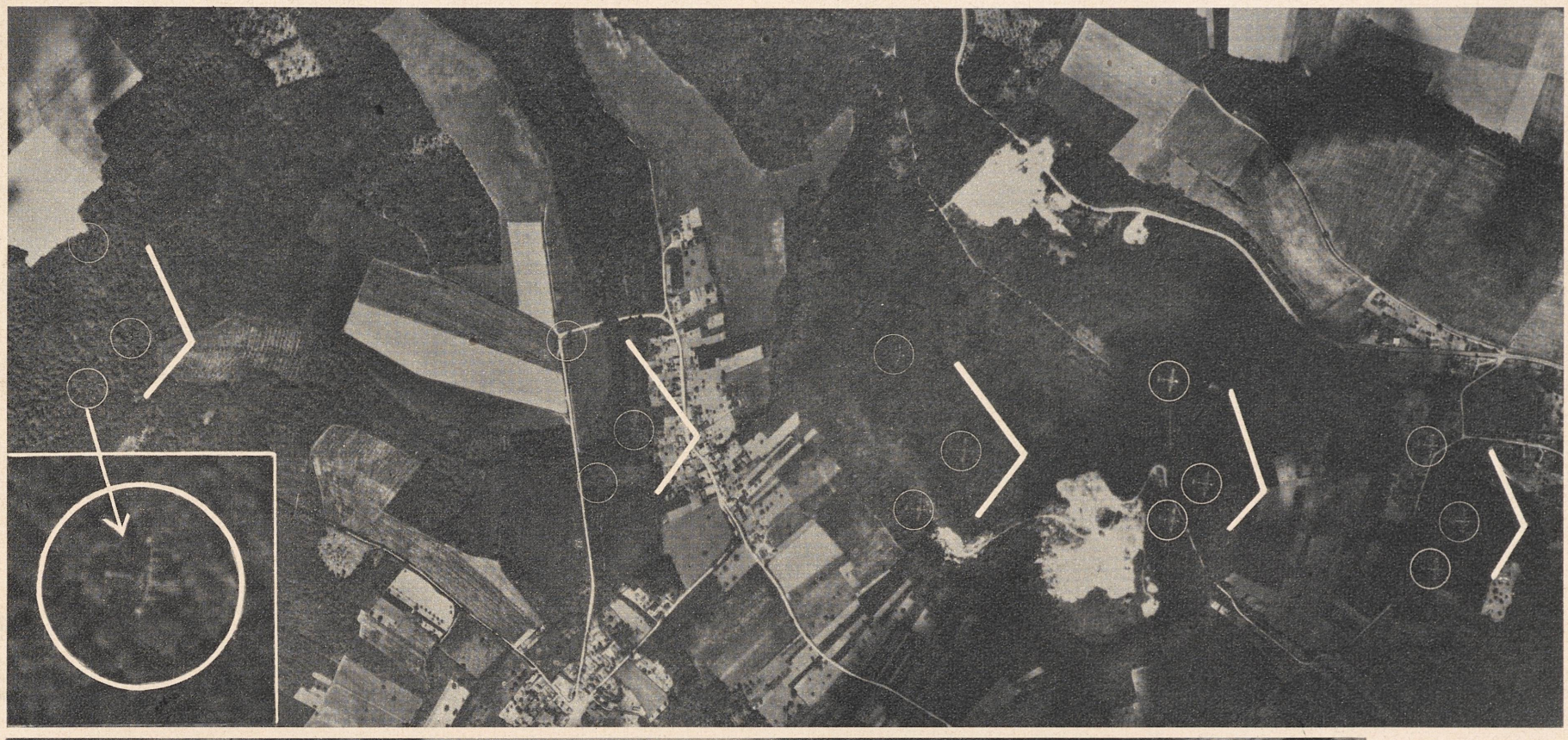

5. I småkaliberstillingen opstår en landsby som mål
Artilleristene bygger op et lilleputtsamfund i sandkassen. Ved underoffiserens høire fot er et sort tårn som skal beskytes: det forutsettes at der sitter en fiendtlig observatør

6. „Klar til å fyre
To „kanoner" er rettet mot målet

7. Skuddet har rammet mit i målet
Jorden sprøiter høit til værs — tårnet er forsvunnet. Skuddene ligger godt, artilleristene og „siktekanonerne" kan være tilfretse

Hvor mange rekker av tyske kampfly vilde De kunne finne på billedet, dersom ikke sirklene og pilene nøiaktig anga de tyske flys standplass? Disse fem rekker har en tysk observatør fotografert under en flyvning mot fienden

To billeder som luftvåpenet har tatt med sig hjem

Symbolet på luft - herredømmet
En over land og en over havet: kysten mellem de to tyske ødeleggelsesfly, er den engelske kyst ved Bexhill, omtrent 67 km vestenfor Dover

„Den tredje er fløiet hjem“

For „Signal” av en propagandakompanimann (P.K.-mann) som selv var med

Mere enn firti ganger fløi vår medarbeider Hellmuth Ellgaard med som observatør og skytter i et bombefly til England. Mangt og meget har han oplevd av ophissende og vanskelige ting. Om to av disse oplevelser forteller han her i ord og billeder

Jeg ser et øieblikk rundt om mig i maskinen for å bli helt klar over at alt dette er virkelighet. Dette er vårt daglige liv: til venstre for mig som observatør sitter flyføreren korrekt op ned med hendene på styrestangen, med blikket rett fremover. For mig synes det som han nesten umerkelig bøier sig litt til høire fremover som om han lytter til hamringen fra vår høire motor. Og som jeg nu ser mig tilbake, møter mine øine flymontørens. Han har reist sig fra sitt dypere liggende sete bak oss for å få bedre utsikt. Han står der rolig og ser på mig med et lite smil i munnvikene. Jeg ser ryggen til hekkskytteren. Fantastisk og grotesk ser mannen ut, han sitter høiere enn oss, ja han ligner virkelig en dykker med sin fallskjermhjelm, hvis slange går opover og vinner sig inn i flyets spilverk. Fallskjermen som han bærer på ryggen og dertil svømmevesten, alt forvrenger skikkelsen hans og gjør den virkelig lik en dykkers.

I en visjon ser jeg mig selv like som de andre med fallskjermhjelm, med fallskjermen, med svømmevesten, slik som jeg ser ut hver dag i denne tid.

Men naturligvis kommer jeg fort til mig selv igjen, for jeg er ikke her med som observatør i et bombefly over Kanalen for å hengi mig til denslags tanker, men for å finne en konvoi og bekjempe den. Vi er på jakt efter en konvoi som er blitt rapportert av rekognoseringsfly.

Det er et fantastisk tokt nu i morgendemringen over dette farvannet som skiller England fra Kon-

“Under oss flammer ilden op og røkskyer stiger til værs — to skib er truffet og tilintetgjort”

tinentet. Det ligger under oss i en tung dis av blått og grått. En ubevegelig, melkeaktig dis ligger over alt, men skarpt og tydelig stiger Englands kyster frem, hever de hvite kalkklippene sig ut av denne gråblå entonighet. Jeg ser over mot denne kysten, ingen røk, ingen bevegelse, intet, redd og taus ligger den der. Vi flyr nordnordvest, og på styrbord glimter det plutselig op — som gjennem spindelvev bryter fine røde stråler frem. Solen er der. Jeg kaster et blikk på kartet, men idet jeg ser op igjen, skyver jeg det med en liten hastig bevegelse til side og legger hånden sakte på flyførerens arm. Og idet han nu bøier sig ennu mere fremover fordi han har forstått min bevegelse, peker jeg for ham litt lenger mot vest, for jeg har sett konvoien. Dypt under mig

. . . Mitt i den grønne flekken ser jeg noe hvitt som beveger sig, og nu da vi kommer nærmere kan jeg tydeligere skjelne hvad det dreier sig om. Det er en mann i en hvit gummibåt; han vinker op til oss . . .

ligger den; små streker med røk efter sig, seks, syv skib.

På med stålhjelmen

Vi fortsetter i samme høide som hittil, har kurs rett på skibene og er snart fremme, de små skyene efter ilden fra luftvernskytset er der allerede, og nu gjør vi alle en bevegelse som jeg allerede kjenner så godt, som jeg er så vant til, men som hver gang virker symbolsk på mig. Langsomt og nølende — jeg smiler hver gang jeg merker hvorledes en alltid venter på de andre — griper vi efter stålhjelmen som ligger ved siden av oss og klemmer den ned over fallskjermhjelmene på hodene våre. Og som vi nu midt i ilden fra luftvernskytset farer løs på konvoien, overveldes jeg atter ved å konstatere hvor hverdagslig vi arbeider, hvorledes bombelukene blir åpnet, hvorledes vi svinger frem i valsebevegelser for å unngå ilden fra luftvernskytset, hvorledes de første bomber forårsaker høie vannfontener tyve meter ved siden av skibene idet de faller i havet, hvorledes vi på ny flyr frem, sikre og gammelvante, og hvorledes det så under oss luer op med ild og røkskyer og hvorledes to skib er blitt rammet og tilintetgjort. Idet vi atter drar bort, er konvoien sprengt. Skibene flykter i alle retninger.

Over en kirkegård

Men vi stuper over venstre vinge ned i røken som velter op fra havet. Også denne bevegelsen har jeg ventet, den er vår flyførers yndlingsgestus efter vellykket dåd. Idet vi nu i tyve til tredve meters høide farer hen over havflaten, kommer det syn oss stadig i møte: der raker skorstener op av vannet, her baugen av et skibsvrak, der hekken av et skib, her klager splintrete master, og der gaper hullet i en ekshauster spøkelsesaktig ut av vann og røk. Vi farer stadig hen over de gruvekkende rester efter skibsvrak på sandbankene, og jeg føler de som om det spøker dernede, som om det lyder klage fra vannet. Således flyr og hopper vi over den engelske ekspedisjonsarmés kirkegård, og kirkegårdskorsene her er, skorstener, master og kraner. Men se der, hvad er det der forut til styrbord? Der stikker en grønn flekk sig grelt og tydelig frem av omgivelsene, og hurtig har jeg atter lagt min hånd på flyførerens arm og vist ham den. Jeg stirrer intenst, og så ser jeg mitt i den grønne flekken noe hvitt som beveger sig, og nu når vi kommer nærmere, ser jeg alt tydeligere og skjønner også hvad det dreier sig om. Der står en mann i en hvit gummibåt. Han vinker op til oss og det stikkende grønne er den farvete båt som er tegn på at han er i nød. Det er en tysk flyver. Flyføreren kretser omkring ham, vi vinker og flyverkameraten under oss vinker

. . . Og atter og atter hever styrtflyet sig ut av røk og flammer op i svimlende høide og styrter sig igjen ned som en rovfugl mot sitt mål . . .

igjen, for han vet at nu er han reddet. Vi selv kan ikke hente vår kamerat for vårt landfly har ingen pontonger. Idet vi kretser omkring ham for siste gang, gir flyføreren ordre gjennem flytelefonen til hekkskytteren, som også er fallskjermtropsmann, „Radiomelding til havariflystasjon: Plankvadrat X tysk flyver i havsnød".

Idet vi lander på flyplassen vår, hører vi at flyveren som er i havsnød er fører for en nærliggende kampeskadre. Hans fly var blitt skutt ned av engelsk luftvernskyts. Den neste dag hører vi at de to redningsfly som skulde hente ham — at begge disse ubevæpnede fly som er påmalt det Røde Kors, blev skutt ned av englenderne under redningsaksjonen. Vi er helt sikre på at våre bomber vil treffe målet nøiaktig den dag vi flyr mot England.

Angrep på Dover

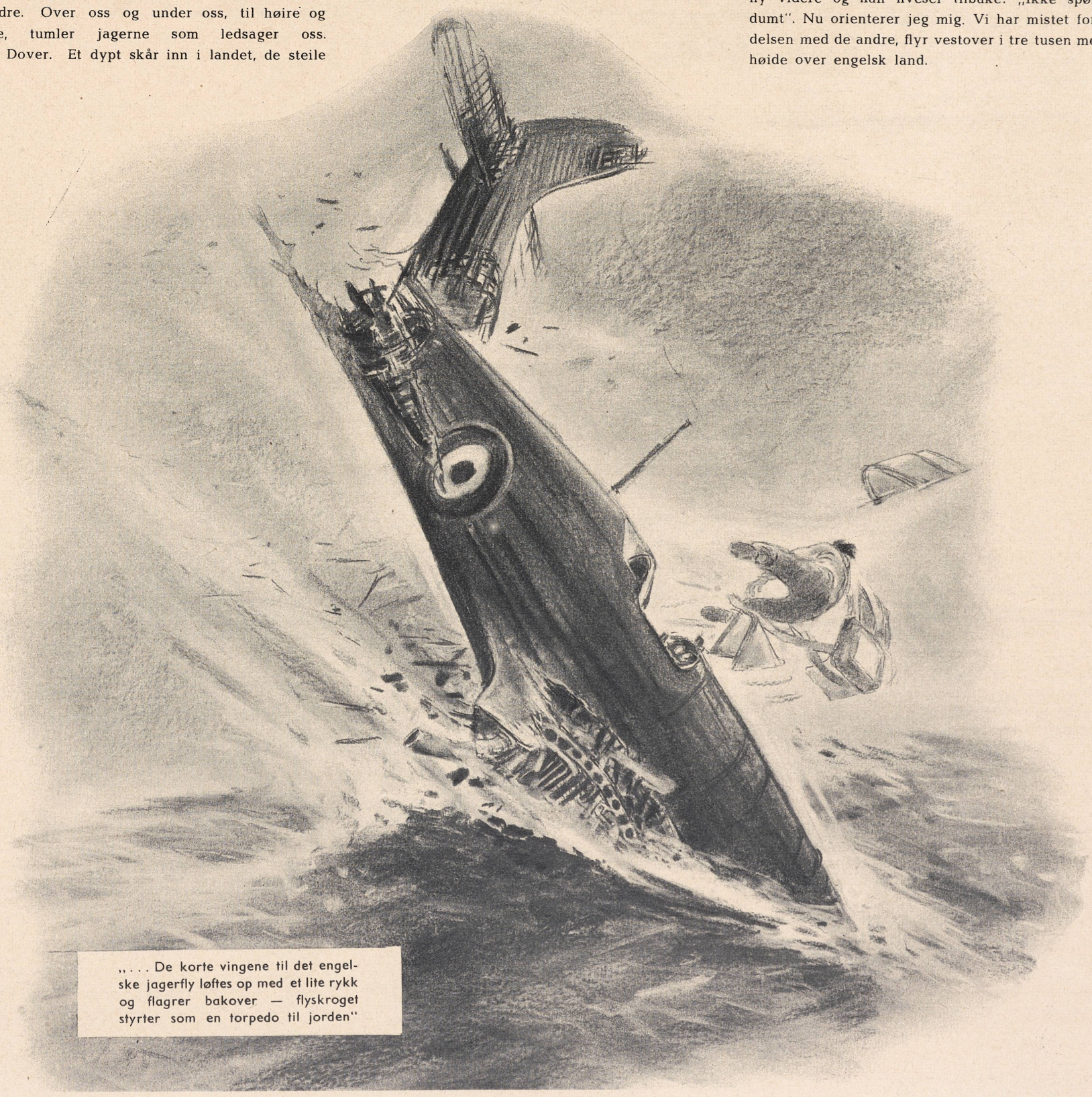
En morgen henimot klokken halvseks vekker ordonansene oss. Vi sover på bondegårdene rundt omkring flyveplassen. Våre hjerter slår hurtigere da vi ved utdelingen av befalingene hører at det går mot selve England: „Angrep på Dover". En halv times flyvning, denne gang lys morgen, denne gang i eskadre. Over oss og under oss, til høire og venstre, tumler jagerne som ledsager oss. Der er Dover. Et dypt skår inn i landet, de steile kystene ved bukten, det store røde fyrtårnet på høiden viser veien. Men det gjør sporene efter oss ennu mere: ild og flammer, for våre styrtkampfly er allerede over Dover. Og som vi suser fremover, har vi foran oss dette utrolige skuespill som ikke så lett kan beskrives, hvorledes over tyve styrtkampfly fra stor høide, som piler der neppe kan følges med øiet, styrter løs på dette jordiske helvede, hvorfra røk og flammer velter op, og siktende med selve flyet med presis sikkerhet skyter sine svære bomber mot målet. Målet er krigsskibene i havnen, dokkene, sporanleggene og kaiene. Atter og atter hever styrtkampflyene sig ut av røk og flammer, stiger op til svimlende høider og styrter som rovfugle ned mot målet.

Vingene knekker

Også vi kaster våre bomber. Hele himmelen er dekket med skyer og småskyer fra luftvernskytset. Plutselig ser jeg det: et styrtkampfly gjør sig klar til styrt og suser mot jorden. Bak det kommer en engelsk jager styrtende, et Spitfire-fly, idet det fyrer med alle maskingeværer, kaster sig inn i den samme ubeskrivelige fart hvormed det tyske bombefly foretar sitt angrep. Plutselig ser jeg hvorledes de korte vingene til den engelske jageren med et lite rykk slår op og flyr bakover mens flyskroget med besetningen styrter lodrett som en torpedo til jorden. Jeg vender mig hurtig vekk fra synet, jeg ligger over mine måleapparater, våre bomber faller, vi snur. Ved Gud, der har vi det igjen! Et bombefly styrter nedover, den engelske jageren styrter efter. Denne gang går det ennu hurtigere, flyets vinger rives av, flyskroget farer atter mot jorden.

Vi tumler, gjennem ilden fra luftvernskytset. Men nu! Da klirrer det til venstre for flyføreren, flyet gjør et sprang, legger sig og kommer så igjen på rett kjøl. Jeg bøier mig raskt over mot flyføreren. „Er De truffet?"

Han sitter stum og ser rett frem, flyr miti gjennem ilden fra luftvernskytset. Jeg river av ham stålhjelm og fallskjermhjelm, men han er atter helt på sin post, peker med venstre hånd på panden som på venstre side er revet op av en projektilsplint. Jeg river frem forbindingssakene og forbinder ham, han smiler igjen, litt tvungent under smertene. Nu har jeg forbundet ham og spør om han er i stand til å fly videre og han hveser tilbake: „Ikke spør så dumt". Nu orienterer jeg mig. Vi har mistet forbindelsen med de andre, flyr vestover i tre tusen meters høide over engelsk land.

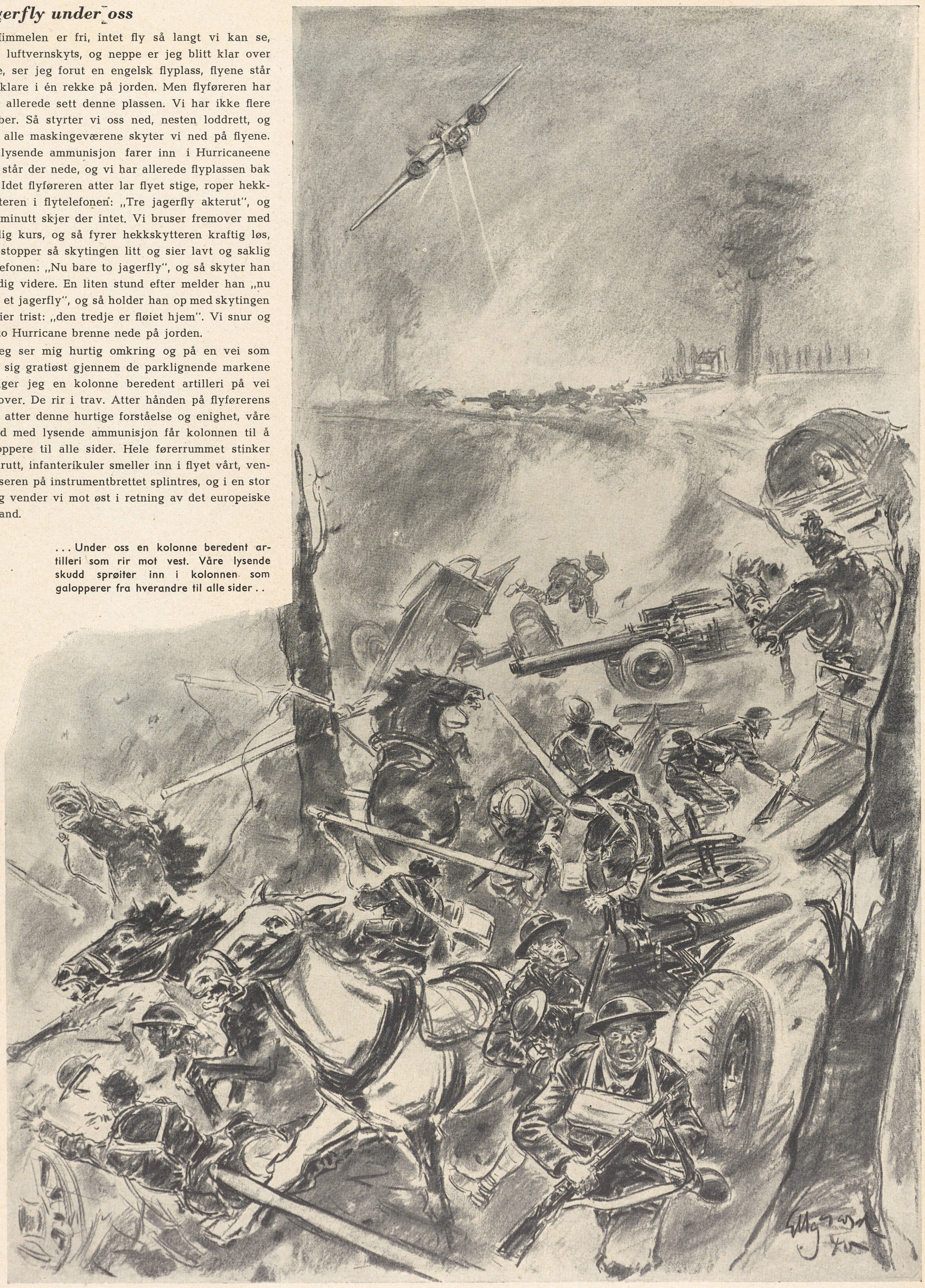
„. . . . De korte vingene til det engelske jagerfly løftes op med et lite rykk og flagrer bakover — flyskroget styrter som en torpedo til jorden"

Jagerfly under oss

Himmelen er fri, intet fly så langt vi kan se, intet luftvernskyts, og neppe er jeg blitt klar over dette, ser jeg forut en engelsk flyplass, flyene står startklare i én rekke på jorden. Men flyføreren har også allerede sett denne plassen. Vi har ikke flere bomber. Så styrter vi oss ned, nesten loddrett, og med alle maskingeværene skyter vi ned på flyene. Vår lysende ammunisjon farer inn i Hurricaneene som står der nede, og vi har allerede flyplassen bak oss. Idet flyføreren atter lar flyet stige, roper hekkskytteren i flytelefonen: „Tre jagerfly akterut", og i et minutt skjer der intet. Vi bruser fremover med vestlig kurs, og så fyrer hekkskytteren kraftig løs, han stopper så skytingen litt og sier lavt og saklig i telefonen: „Nu bare to jagerfly", og så skyter han iherdig videre. En liten stund efter melder han „nu bare et jagerfly", og så holder han op med skytingen og sier trist: „den tredje er fløiet hjem". Vi snur og ser to Hurricane brenne nede på jorden.

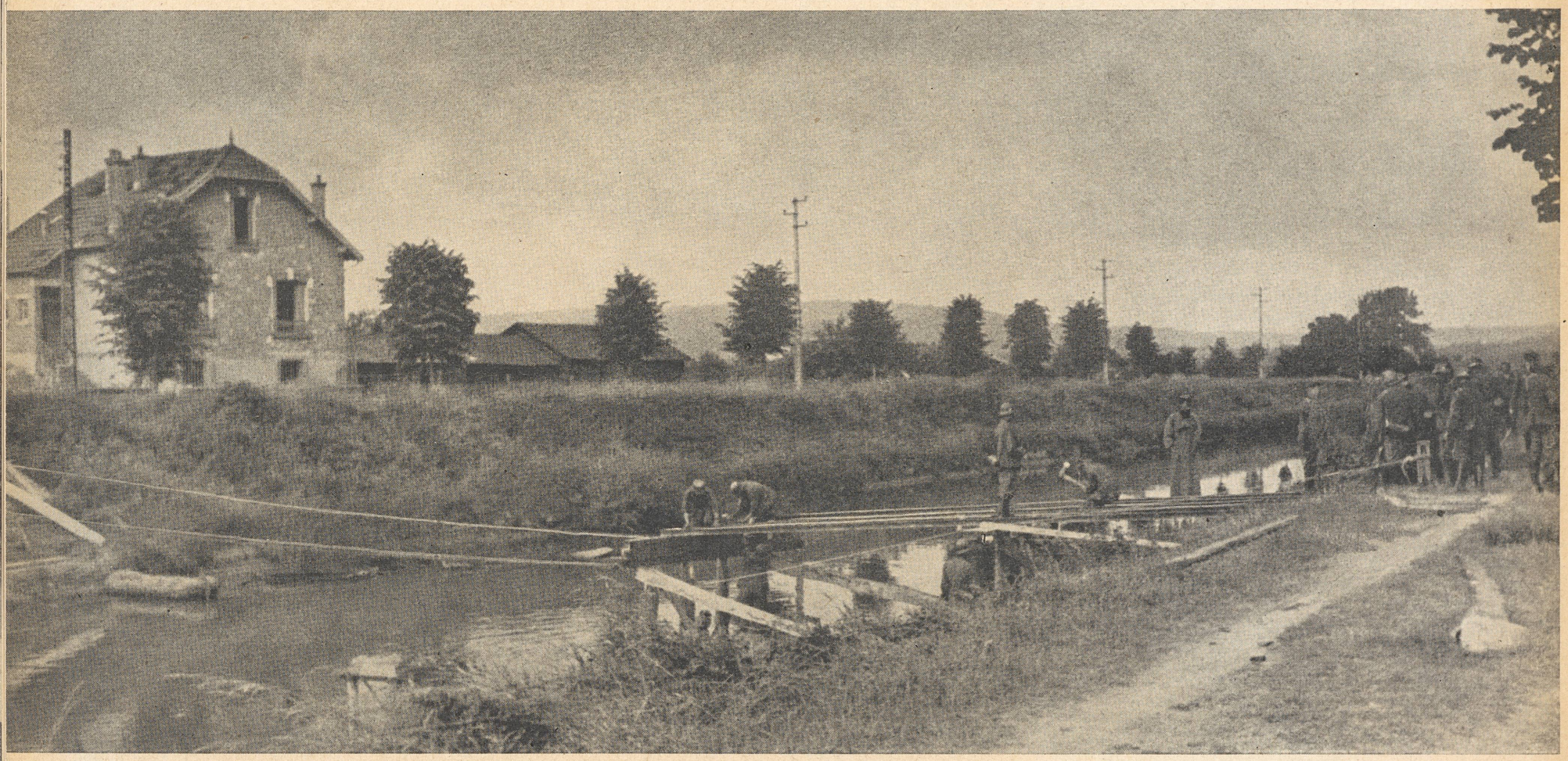
Jeg ser mig hurtig omkring og på en vei som snor sig gratiøst gjennem de parklignende markene opdager jeg en kolonne beredent artilleri på vei vestover. De rir i trav. Atter hånden på flyførerens arm, atter denne hurtige forståelse og enighet, våre skudd med lysende ammunisjon får kolonnen til å galloppere til alle sider. Hele førerrummet stinker av krutt, infanterikuler smeller inn i flyet vårt, vendeviseren på instrumentbrettet splintres, og i en stor sving vender vi mot øst i retning av det europeiske fastland.

. . . Under oss en kolonne beredent artilleri som rir mot vest. Våre lysende skudd sprøiter inn i kolonnen som galopperer fra hverandre til alle sider . .

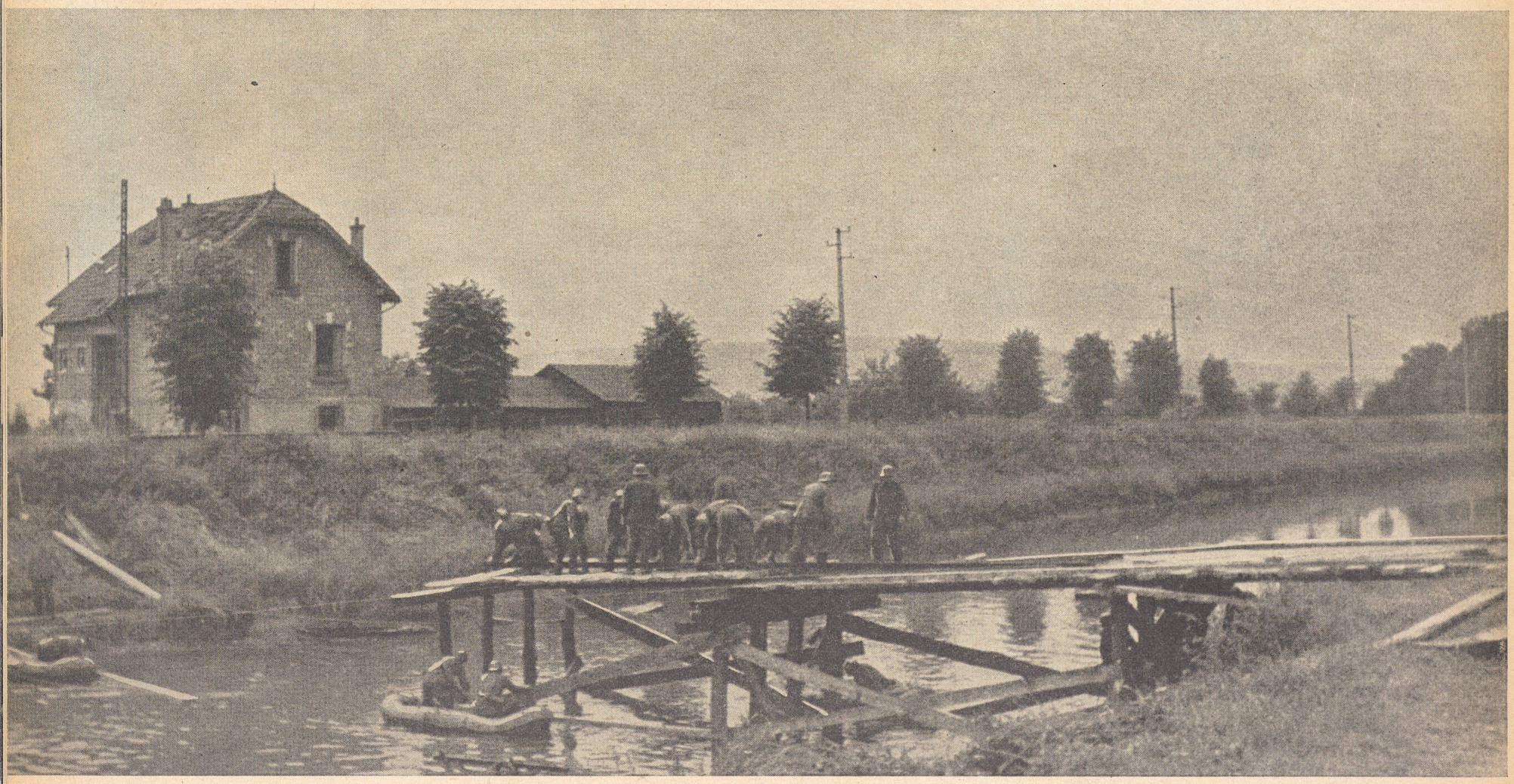

Fra kl. 13.30 til kl. 15: pionerer ved Marne

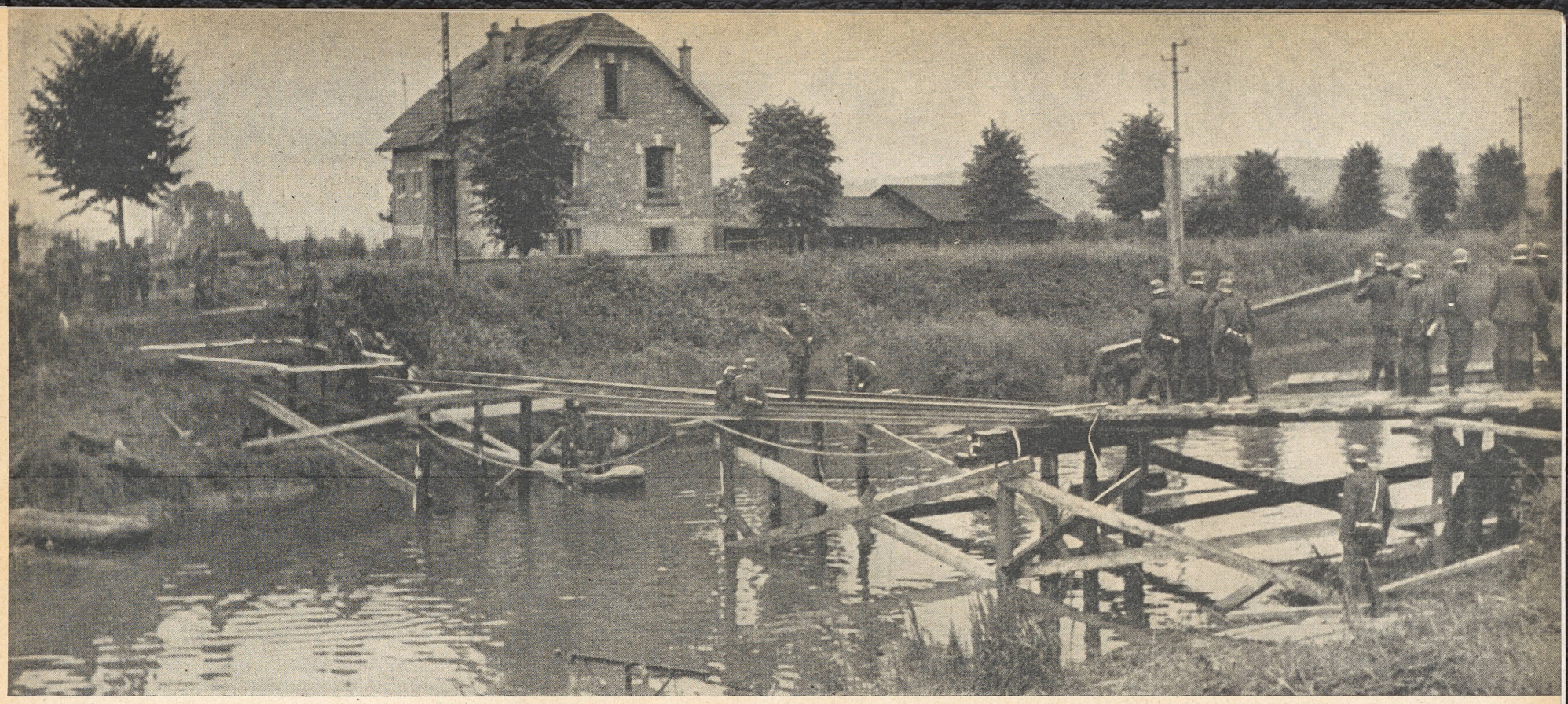
Frankrike håpet forgjeves på en gjentagelse av underet ved Marne i 1914 — efter bare et par dagers kamper, i tiden fra 11. til 13. juni 1940, blev de tyske arméer herre over elven, og forut for alle var pionerene. Propagandakompaniets fotograf Arthur Grimm var med — hans fotografier viser hvordan pionerne den 11. juni, i løpet av en utrolig kort tid, bare halvannen time, slo en sekstonn-nødhjelpsbro over den skjebnesvangre elv

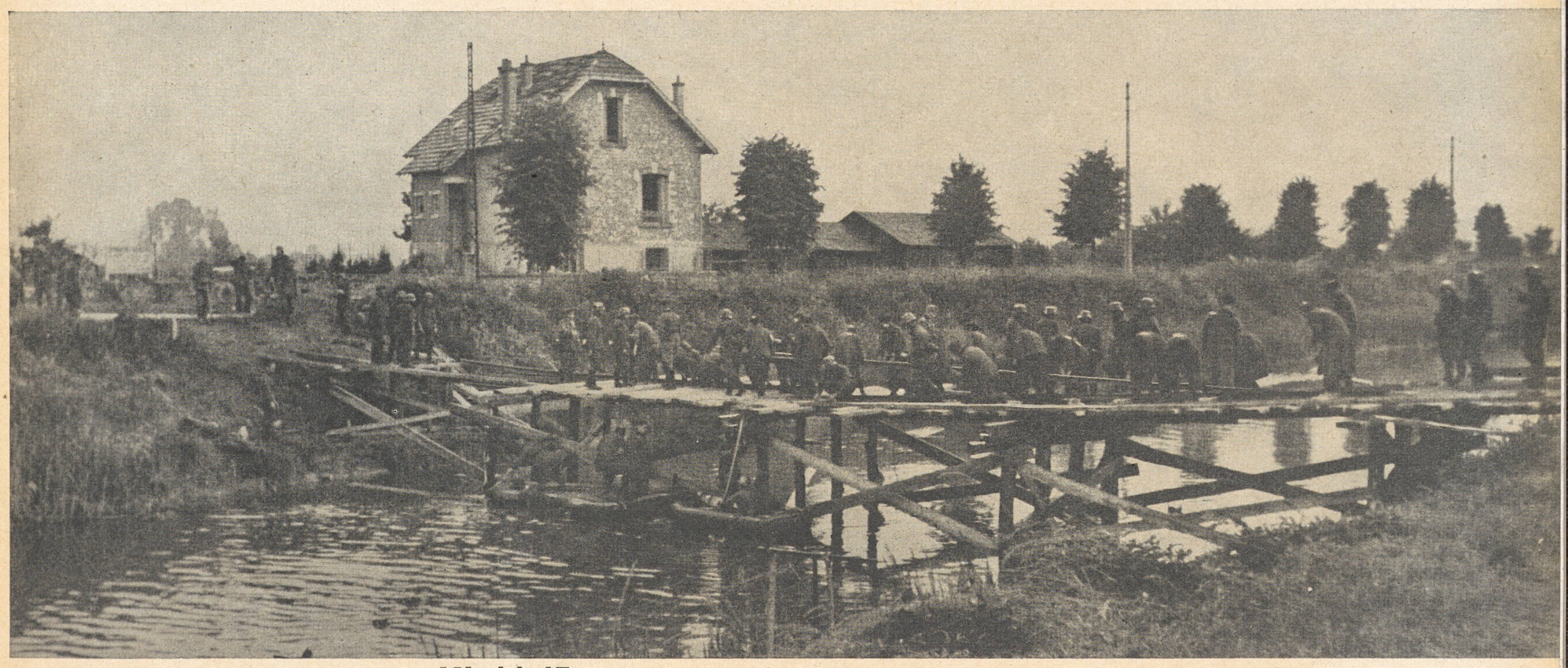
Den 11. juni 1940, **kl. 13.30:** På den andre elvebredden har en støttropp under heftig kamp fått i stand et brohode. Pionerene begynner straks å arbeide feberaktig: nødhjelpsbroens første pel står allerede i Marne, bygget av rått tilhugne trestammer som er felt i en fart . . .

Kl. 13.45: Den annen pel blir allerede gjort fast. På elvebredden likeoverfor begynner en annen tropp å arbeide . . .

Kl. 14.15: Alle pelene står allerede ferdig. De første planker kommer . . .

Kl. 14.45: Planke blir føiet til planke og festet til pelene . . .

Kl. 15: Den første kolonne tyske soldater drar over den ferdige bro halvannen time etter at arbeidet var påbegynt

„De reiser ikke, hr. president."

I BOURDEAUX — de siste dager før våpenstillstanden

AV ALFRED GERIGK

Ti dager før våpenstillstanden. For en uke siden forlot den franske regjering hovedstaden. I Tours fant den et første provisorisk opholdssted. Rådslagninger ministrene i mellem, med Churchill, Halifax, Beaverbrook — resultatløst: England gir ikke sitt samtykke til våpenstillstand. Mens ministrene flyktet videre fra Tours til Bourdeaux, marsjerte tyske tropper inn i Paris den 14 de juni. Dagen efter sitter det franske kabinett fulltallig i prefekturet i Bourdeaux. Temaet er atter en gang: Våpenstillstand

„Ennu intet svar fra Washington, hr, president? De fireogtyve timer er forbi?"

Reynaud gjør en hastig, irritert bevegelse: „Det står ikke i min makt å fremskynne svaret fra Washington".

„Fireogtyve timers utsettelse med ansøkningen om våpenstillstand, fireogtyve timers frist for Deres appell til Amerika — det var ministerrådets beslutning i Tours."

Pétains brede, glatte skalle bøier sig angrepslystig, utfordrende mot Reynaud. Et nervøst drag går over Pétains ansikt.

„De vil vente til Frankrike er helt besatt."

De to dusin menn i prefekturets konferanserum i Bourdeaux hører bleke og ubesluttsomme på diskusjonen. To dusin ministre og republikkens president, nesten en hel uke på flukt fra den fortapte hovedstad. President Lebrun, litt sammensunken, med kalkhvitt ansikt, har helt mistet den friskhet og korrekthet som preget ham i et antrekk av jakett og stripete benklær ved alle utstillingsåpninger og monumentinnvielser. Chautemps og Louis Marin, Mandel og Campinchi og Delbos og alle de andre — en broket samling av menn fra alle partier, av menn som gjennem årtier har laget fransk politikk under vekslende firmaskilt. Selsomt avstikkende virker ansikt og holdning hos marskalken som gikk inn i regjeringen som visestatsminister, da allerede nesten alt var tapt.

„Beretningen om den militære stilling?"

„Man venter på general Weygand."

Det er bare en kort vei fra det 18 de armékorps' hovedkvarter i Rue Vital-Carles til prefekturet. I all hast har man måttet omgjøre 18de armékorps' bygning til den franske armés hovedkvarter: kartværelse med sammenlimte, med tegnestifter sammenheftede karter, kontorrum og ganger overfyllt av stabsfolk og adjutanter som har innrettet sig med provisoriske arbeidsplasser ved et bord på gangen ved siden av en trappeavsats.

General Weygands ansikt er ubevegelig mens han mottar meldinger fra sin generalstabsjef og sine adjutanter. „Praktisk talt betyr det altså at Maginotlinjen er gjennembrutt syd for Saarbrücken, Verdun besatt av fienden og arméens tilbaketog mellem Paris og Sedan truet. Mange takk mine herrer." Han trekker mekanisk hanskene på sig og griper efter luen med de brede, gyldne bladkranser.

Fra det 18de armékorps hovedkvarter til prefekturet bruker bilen egentlig ikke mer enn fem minutter. Men først synes det som om den overhodet ikke kommer fremover. På fortauer og gater driver flyktningemassene omkring støvete og svette uten mål, uten tak over hodet og uten penger. Bønder og arbeidere og borgere av alle lag broket om hverandre. Blant dem pariserinner med de siste rester av reddet eleganse; de stiler mot en aller annen av de store kaféer på Allées de Tourny. Mengden står og stirrer — de vet at i disse palasser mellem Rue Vital — Carles og Place de la Comédie sitter embedsmennene, de militære som bestemmer over deres skjebne. Gaten er besatt med svære Chryslers og Buicks og de små lettstyrte, Peugeots, middelstandens vogn, med sammenlappete varebiler, med hestekjøretøier av enhver art og alle aldre. Bare et typisk kjennetegn er felles: de opstablede madrasser på vogntakene, syklene som på sidene er surret fast med remmer og taug. Når general Weygands bil blir sittende fast i trengselen, må generalen høre på slike ytringer: „Regjeringen vil videre til Biarritz og la oss i stikken, det ligner dem". Dristige ansikter, sportsluen skjøvet langt bak i nakken, mønstrer med fiendtlige blikk generalen i hans korrekte uniform, hans korrekte holdning:

„Ut med allesammen fra prefekturet, alle uten undtagelse, og det så hurtig som mulig. Da blir det ro".

Generalen presser lebene ennu fastere sammen, uttrykket i hans ansikt blir ennu mere innesluttet og hårdere. Det er altså slutten på det hele, tenker han mens hans blikk streifer flyverne uten fly, artilleristene uten kanoner, de er allesammen blitt avskåret fra hovedstyrken og søker nu sine troppeavdelinger som forlengst er opløst. Det er slutten på den franske armé under hans overledelse. Vil den gå over i historien sammen med hans navn eller med navnet til det snakkesalige politiske selskap som i ukevis ikke har vært i stand til å ta sig sammen til den eneste beslutning som var nødvendig?

Vaktpostene foran inngangen til prefekturet strammer sig op idet generalen stiger ut av bilen. I konferanserummet hersker der en uutholdelig spenning — han kjenner denne atmosfære fra alle konferanser i den siste tid siden Reynaud under nødens trykk har ført ham, den øverstbefalende, inn i ministerrådet. Med kald saklighet gir Weygand et overblikk over den militære situasjon. Det synes nesten som han bare taler til marskalken. Pétain hever blikket fra bordet, idet generalen tier.

„Mine mørkeste forutsigelser er bekreftet, hr. president. Våpenstillstand er uunngåelig efter gjennembruddet av Weygandlinjen. Jeg sa det til Dem for to dager siden. Vil De fremdeles vente?"

Lebrun løfter hjelpeløst begge hender og ser bort til Reynaud. Denne nikker til ham:

„Ministerrådet vet hvorfor vi venter. Tilsagn fra den britiske ministerpresident om at De Forente Staters inngripen er sikker. Hvem kan ta ansvaret for å utlevere Frankrike til fienden, fordi noen herrer mangler tålmodighet?"

Lebrun retter sig op som alltid ligger han helt under for den suggesjon, som Paul Reynaud utøver på ham. Mandels alltid litt søvnige stemme lyder: „Georges Clemenceau vilde i en sådan situasjon ha latt enhver henrette som taler om våpenstillstand. George Clemenceau..."

„Vilde Georges Clemenceau også ha opegget den engelske ministerpresident mot egen regjering, herr Mandel?"

Alles øine vender sig mot Jean Prouvost, informasjonsministeren, hvis spørsmål har avbrutt Mandels setning. Dyp rødme stiger op i Mandels gulbleke ansikt. Reynaud trommer nervøst med fingrene på bordet.

„Hvad skal det bety, herr Prouvost?"

„Er det nødvendig å nevne de herrer som har gitt London et vink: ingen overdreven imøtekommenhet fra Englands side overfor Frankrike. Ministerrådet måtte skremmes, så det ikke slutter våpenstillstand. Ønsker man nærmere enkeltheter?"

Reynaud rykker nervøst med hodet. Disse folk som han bare for et par dager siden har tatt med i regjeringen, er upålitelige. Skritt for skritt merker man deres motstand. Mandel sitter dypt sammenbøid på stolen sin. Hans stemme lyder tilgjort likegyldig:

„For å klarlegge saken: Jeg har utelukkende gjennem den engelske ambassadør..."

Laval trer frem

Foran det spanske konsulat stuver mengden sig sammen. I timevis har de ventet her. De tilbringer natten sovende på stenflisene for ikke å miste sin plass i rekken. Innreisevisum til Spania, den eneste utvei når tyskerne stadig nærmer sig. Hysteriske skrik fra mengden, her tar man sig av en som er besvimet, der to politimenn som forsøker å holde tilbake en mann som med makt vil skaffe sig adgang til konsulatet.

Laval betrakter mengden fra sin bil. Av den gule Gitane-eske tar han ut en sigarett og tender den: Det er bare en igjen i esken. Først må han altså skaffe sig sigaretter. Bilen er høit optil dekket med støv og skitt fra landeveien. Selv den hvite snippen har lidt under den hurtige, ophissede tur. Opbrudd fra Chateldon tidlig om morgenen da ropet lød gjennem byen: „Tyskerne kommer!" I forbifarten et siste blikk på den gamle kirke, urtårnet og slottet. Et siste blikk? Man vil snart være tilbake igjen hvis det lykkes, som denne reise gjelder. Lebrun må bringes til fornuft.

Bilen kjører inn på rådhusets gårdsplass. Med sin uunngåelige spaserstokk i hånden, den groteske, stadig litt for lille hatt på hodet, stiger Laval ut.

To vidt forskjellige mennesker står overfor hverandre i Marquets arbeidsværelse. Laval, den politiske karrières mann, utenriksminister, ministerpresident, bunnet til utenrikspolitikken, nervøs, ubehersket som han gliser med tennene, tender sigaretten og efter et par trekk slukker han den igjen, nonchalant i sin holdning, i klær og gester. Og ved siden av ham Marquet: en høi opreist skikkelse, behersket, den smidige verdensmann i korrekt, nesten elegant antrekk, mannen uten stor politisk suksess, som har resignert i årevis og er tilfrets med sitt borgermesterembede.

Mellem disse to vidt forskjellige menn blir det i Frankrikes avgjørende krisetimer laget et komplott.

„De er klar over at vi kanskje vil bli blottstillet som forredere, sier Marquet efter de innledende ord, forredere mot forfatningen, forredere mot forsvarsmakten".

Laval trykker den siste halve sigarett ned i askebegeret (hvor blir sjåføren av med sigarettene): „Bare en vei Marquet. Til marskalken så han vet at der er hjelpekrefter. Til presidenten for å rive ham løs fra Reynaud. Fred for otte dager siden. Det vilde kanskje ha holdt Italia utenfor krigen. Fred i de nærmeste timer, det kan kanskje ennu redde en rest av Frankrike."

„Fredsslutning er ikke tilstrekkelig, Laval."

„Hm?" Laval utstøter den spørrelyden som ledsager enhver av hans replikker.

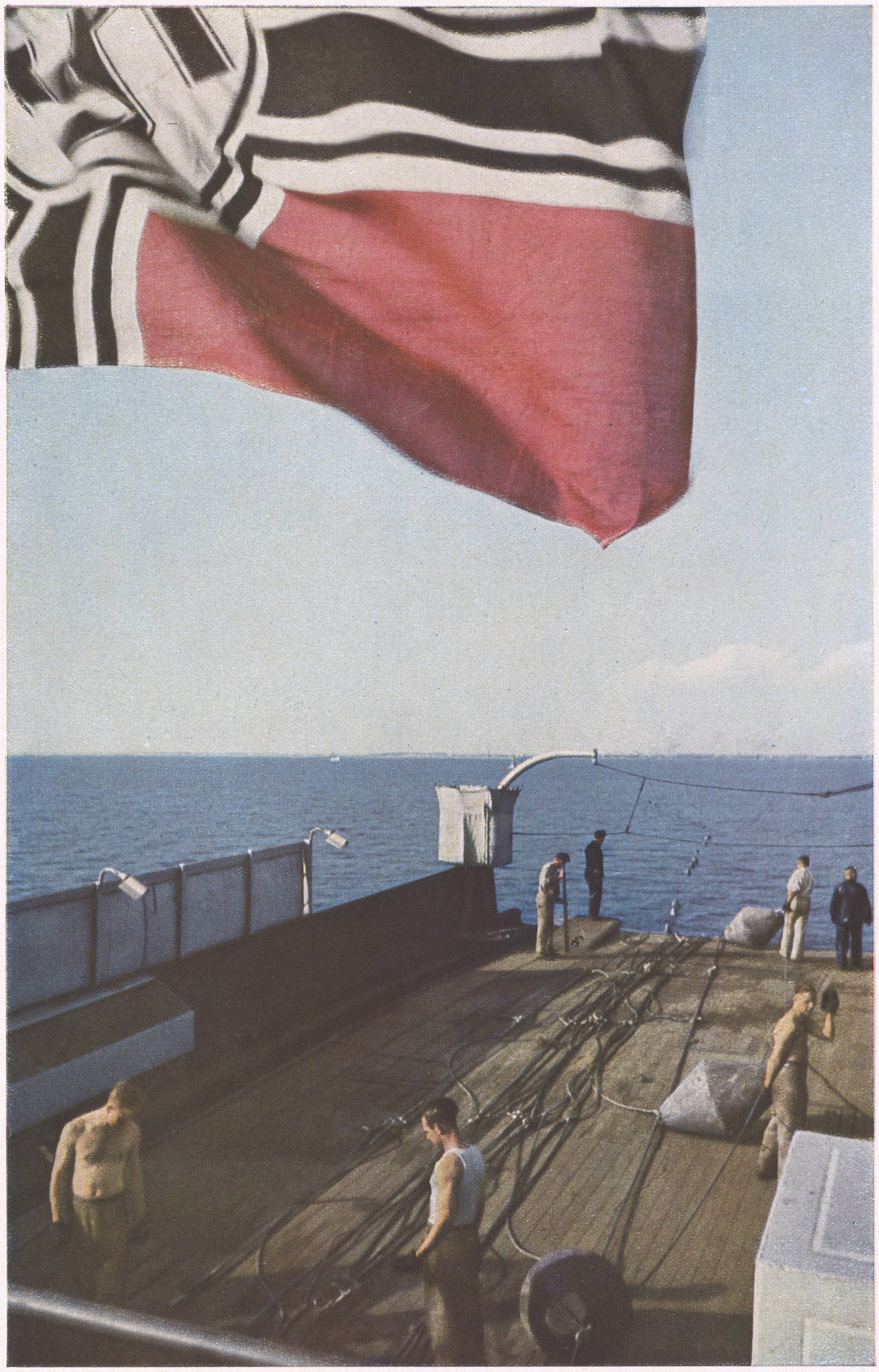
Marquet står ved vinduet i arbeidsværelset og ser ned i arkadegården: Hvad har ikke denne byen Bourdeaux allerede oplevet! Tre hundre års engelsk herredømme og kamp mot det franske kongedømme. Her blev Fronden mot Ludwig XIV til. Herfra kom girondinerne som falt under revolusjonens øks. Her

Fortsettes side 27

"U-BÅT FISKERE" I ARBEID

Nettsperringer mot u-båter

For å hindre fiendtlige ubåter i å trenge inn i havneinnløp, blir det lagt ut nettsperringer. Bøier som er festet til mektige stålnett, holder disse loddrett i vannet. Det vil ikke lykkes noen fiendtlig ubåt å bryte gjennem disse delvis dobbelte sperringer

Nettavsperringer legges ut mot u-båter

Langsomt glir stålnettet med bøiene ned i vannet . . .

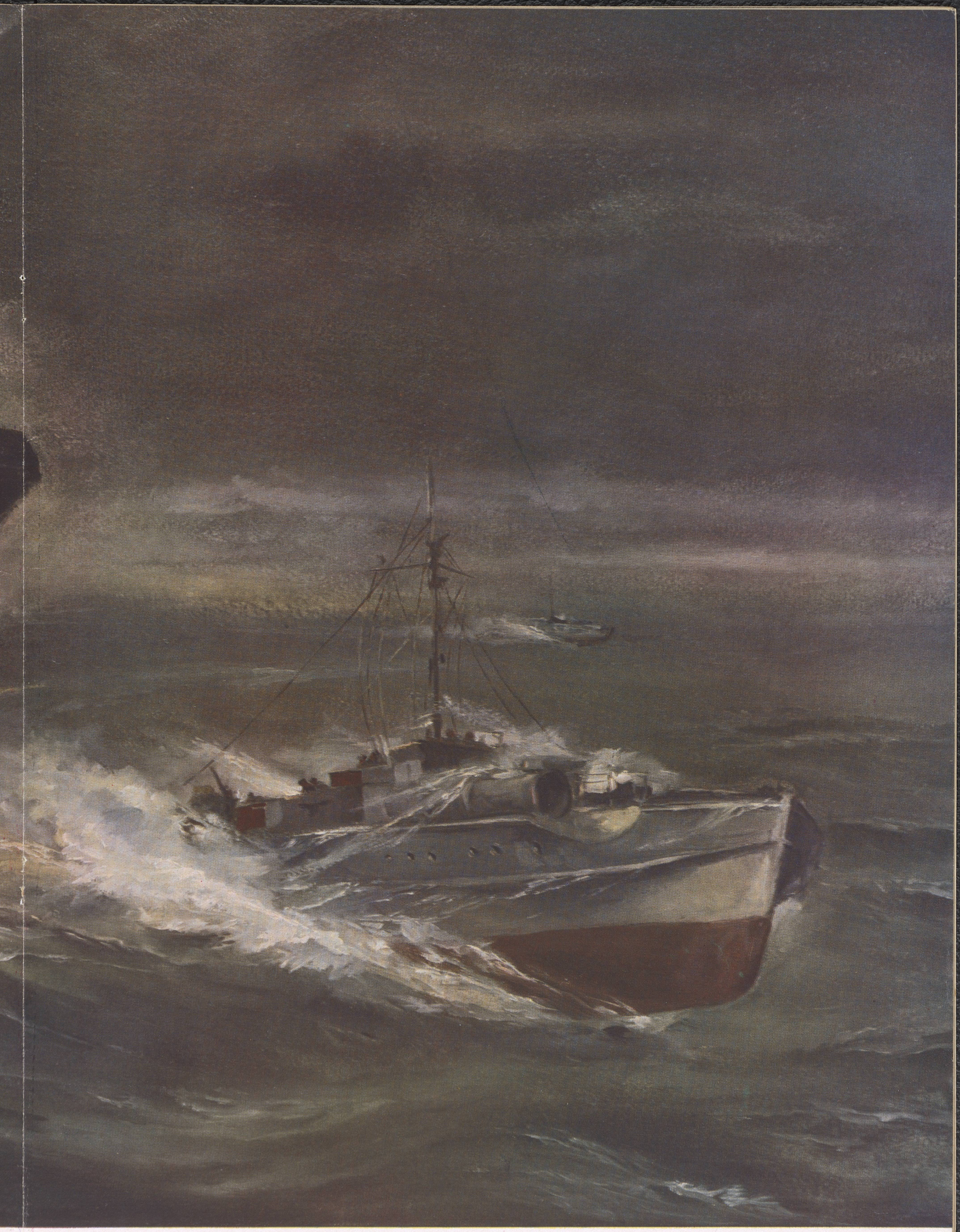
Mens et garn allerede driver i vannet (til høire for sleperen), settes et nytt garn ut

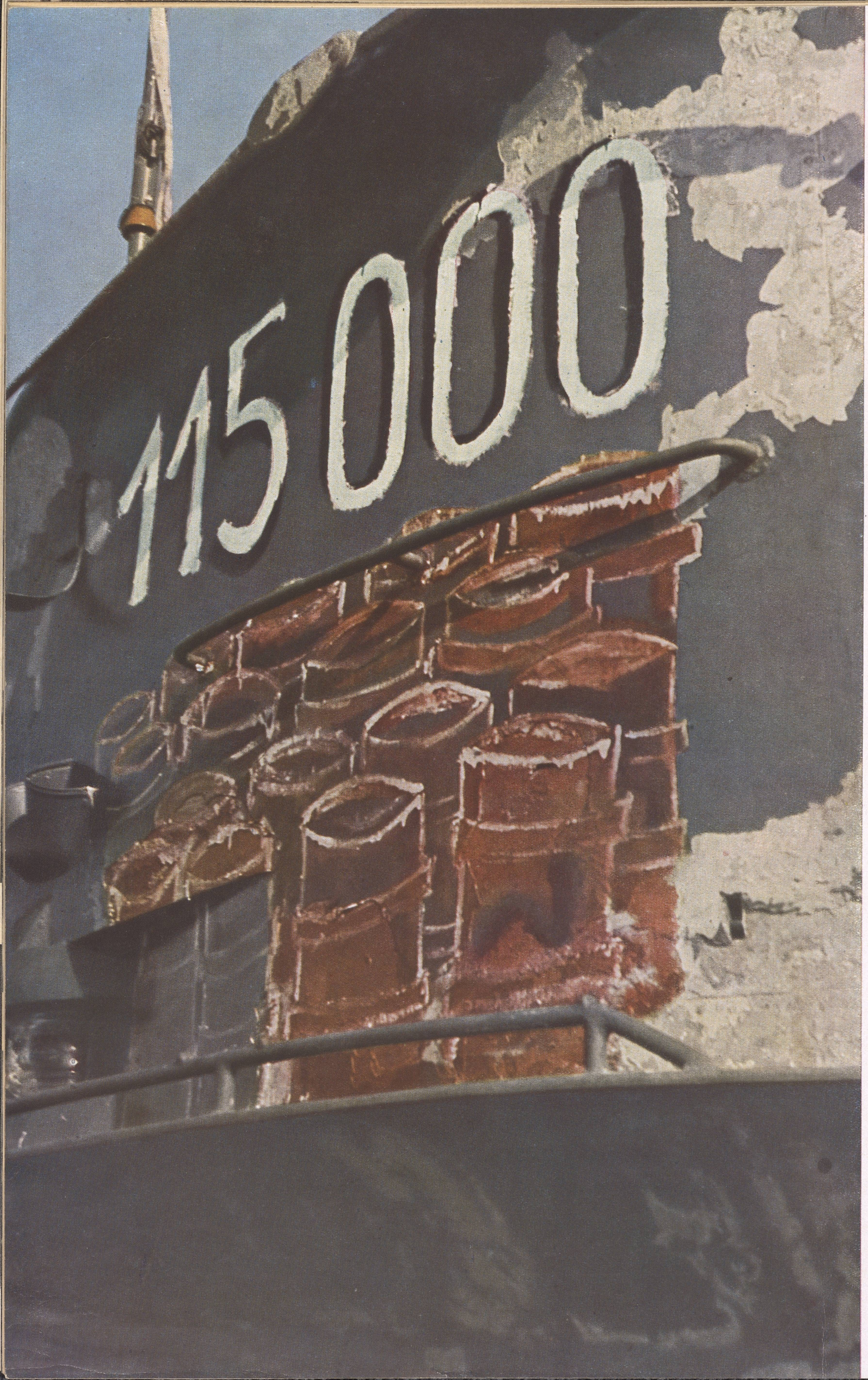
Bøiene blir i like store, avstander festet til garnet

Motortorpedo-båter gikk til angrep. Samlet hadde

dde de lurt sig innpå — en båt kom pa skuddhold

115 000

lyser fra tårnet på en hjemvendende tysk u-båt. Under dette står tonnasjen malt med keitet skrift ... Alle tyske u-båter som kommer tilbake efter et tokt mot fienden har et slikt stolt tegn på tårnet: Det angir størrelsen av den senkete fiendtlige tonnasje

Fortsatt fra side 22 („De reiser ikke, hr. president")

skaffet Napoleon den tredje sig springbrettet til keisertronen med parolen: „L'empire c'est la paix." Her satt Gambetta. Her bodde Poincaré i tre måneder, da tyskerne under verdenskrigen truet Paris. Og nu atter en gang tilfluktsstedet for en slagen fransk regjering. Kan dette Bourdeaux med sin omskiftende historie være utgangspunktet for et nytt Frankrike?

„Fredsslutning er ikke tilstrekkelig, Laval, sier han, hvad skal der komme efter freden?"

Han vender sig om. „Min kamp med Léon Blum, Husker De mit krav på partidagen: orden, autoritet, nasjon. Og Blums rasende svar: „Hvad De vil, lukter av fascisme . . . I gatene er allerede revolusjonen der, Laval. Vi er nu en gang vant til det, å styrte våre politiske størrelser når de har sviktet . . ."

„Revolusjon uten fører og parole."

Marquet nikker: „Idag lyder skriket om forrederi! I morgen ropet efter blod. I overmorgen anarkiet. Det er veien. Uunngåelig når man ikke finner en parole."

„Deres nysosialisme og Deres gråskjorter?"

„En begynnelse, intet annet enn en begynnelse. Og nu kastet overende av begivenhetene."

„. . . og de som gir sig mine av å være patrioter"

Idet Reynaud forlater prefekturet og stiger inn i sin bil, faller masken av mandig beslutsomhet av ham. Liten, sammensunken, nervøs, skjelvende sitter han der et øieblikk: „Til Chapon Fin, Rue Montesqieu". Det er blitt sent på kvelden. Forbitret og overtrett er man gått fra hverandre. Næste møte klokken 10 formiddag. I gatene, i husgangene, på benkene ligger sovende mennesker, ingen plass mere i hotellene, i boligene, i jernbanens ventesaler. Trengsel foran den fornemme restaurant, alle stoler besatt. Reynauds blikk går rundt i lokalet. Der sitter Léon Blum med sine kolossale brilleglass. Reynaud ser forbi ham. Blikket hans søker, så går han hen til et bord: madame des Portes har ventet på ham i timevis. Utmattet setter han sig ned ved siden av sin venninne.

„Du må ennu en gang gå til Pétain. Kanskje vil det lykkes dig å gjøre tingene klar for ham."

★

„. . .at De Forente Stater vil sende materiell i stadig stigende kvalitet og mengde til Frankrike . . . De vil forstå at disse erklæringer ikke medfører noen som helst militære forpliktelser. Sånne forpliktelser kan bare kongressen overta."

Da Reynaud langt på natt i sitt hotel leser dette svar fra Roosevelt, vet han hvor tung den kamp som forestår i kabinettet vil bli. Det er altså Roosevelts svar efterat jo Churchill forsikret, at Amerikas inntreden i krigen var sikker . . . Det er svaret på hans inntrengende, manende ord: „Hele eskadrer av fly må komme oss til hjelp fra den andre side av havet. Den franske armé er fortroppen til demokratienes arméer. Det sårede Frankrike har rett til å forlange at alle opfyller den inngåtte forpliktelse". Han har i ministerrådet kjempet drapelig om teksten til sin manende appell til U.S.A., det var mange som betraktet appellen som forrykt og ufornuftig.

Og nu? Hvilken utvei står ennu åpen? Langt på natt tar Reynaud telefonen og får forbindelse med den engelske ambassadør . . .

I den selvsamme natt kommer neppe en av de franske ministre til ro. I hovedkvarteret sitter man bøiet over skrekkens budskap fra alle fronter. Fiendtlig gjennembrudd overalt. Isolerte hæravdelinger som ikke lenger har noen forbindelse med nabogruppene. Motoriserte tyske kolonner i ryggen på de tropper som ennu er i orden. Rystende meldinger kommer fra flyveplasser, jerbaneknutepunkter, havner: tyske bombeangrep fra luften stopper resten av den ordnede samferdsel.

Disse skrekkens meldinger blir studert i det improviserte innenriksministerium. Mandel anstrenger sig for å vise et rolig ansikt mens hans sekretærer, hans kommissærer foredrar for ham: Uten å la sig stanse, brytende enhver ordre, velter flyktningestrømmen mot syd til de store byer, matknapphet hvor flyktningene passerer, provianttog uten lokomotiver på ødelagte spor.

Også i Rådhuset sitter man bak blendede vinduer til langt på natt. Laval har kalt sammen en del deputerte og senatorer: Flandin, Bonnet, Déat og mange andre.

Fortsetter Reynauds krig i koloniene? Hvor er midlene til å forhindre det? Hvor lenge vil de hundretusener i Bourdeaux ennu rolig se på dette skuespill om kampen for og imod våpenstillstand? Hvor lenge kan det ennu vare til anarki og blodig terror bryter ut over landet? For Laval og Marquet og deres politiske venner tårner der sig op bekymringsfulle, vanskelige spørsmål.

„Det er disse menneskers forbrytelse at de idet de gir sig mine av å være patrioter, holder sine egne ønsker for virkelighet," uttaler efter nøie overveielse en av de forsamlede.

Marquet nikker: „Slik har de styrtet Frankrike inn i krigen uten å sørge for utrustning og på denne vis vil de forlenge krigen uten å ha noen armé som kan yte motstand."

England foreslår

Forvåkne ansikter under ministerrådet tidlig søndag morgen.

„Et blankt nei fra Washington," konstaterer Pétain. „En selvfølge og ingen overraskelse". Han vender sig til Lebrun: „Nu anmodning om våpenstillstand. Hurtigst."

Presidenten unnvikende: „Hr. Reynaud har sagt mig at hans meddelelse til London allerede er underveis. Vi må avvente vår forbundsfelles svar.

„Forstår da ingen her at hver time er kostbar?"

Reynaud sterkt ophisset og besluttet på å kjempe til det ytterste i denne siste kamp for sin makt, blander sig inn i diskusjonen:

„Tiden er ikke bortkastet. Ordre er gitt om å gjennemføre avreisen til Afrika. Som presidentskapets opholdssted har man foreløbig utsett Perpignan. Derefter Algier. Parlamentet reiser til Casablanca . . ."

Marskalk Pétain ser på ham med et langt blikk: „Jeg blir i Frankrike." Og som svar på en besvergende bevegelse av Lebrun: „Som emigrant egner jeg mig ikke, og den franske armé kan ikke overføres til fremmed jord. Det kan la sig gjøre med polakkene og tsjekkerne. Her gjelder det å holde fast ved den jord hvorpå Frankrike er blitt en stormakt."

Et øieblikk er det stille i rummet. Så vender Lebrun sig atter til Reynaud: „Deres detaljerte planer?"

„Den franske armé er slått i Frankrike. Det som blir igjen av den, må konsentreres i Afrika," erklærer Reynaud. „En del av troppene til England for å symbolisere forbundet. General de Gaule har telegrafert til mig fra London: To armékorps vilde være nok."

„Det betyr altså å prisgi hele Frankrike altså, 40 millioner franskmenn til okupasjon." Marskalken slår oprørt med hånden i bordet. Noen av ministrene er sprunget op. Døren til forværelset går op: Levaud, Reynauds sekretær viser sig:

„Svaret fra London . . . Hr. Campbell venter i forværelset med et forslag fra den britiske regjering."

Reynaud tar telegrammet ut av hans hender og leser op: „Den britiske regjering har sluttet sitt forbund med Frankrike, ikke med noen regjering eller med en enkelt statsmann, men med Republikken. Dette forbund omfatter også Frankrikes ære. Til tross herfor er Hans Majestets regjering rede til å samtykke i en fransk anmodning om betingelsene for en våpenstillstand under den forutsetning at den franske flåte går til britiske havner og blir der . . ."

„Det er en betingelse, hvorpå vi aldri opnår noen våpenstillstand."

Marineminister Campinchi griper inn: „Bare arméen er slått. Flåten er usvekket . . . Hvorfor skal ikke flåten gå til engelske havner? Når arméen slutter våpenstillstand, kan flåten kjempe videre."

General Weygand reiser sig: „Bare én gang har gjessene reddet Capitol. Begivenheten gjentar sig ikke." Og henvendt til marskalken: „Kan jeg avgi beretning om den militære stilling? Man trenger mig i overkommandoen?"

Campinchi er sprunget op og vil svare generalen, men under den alminnelige taushet som råder, setter han sig igjen. Og i den trykkende stilhet hører de andre på generalens beretning: Chartres besatt av fienden. Tyskerne står foran Orléans; Dijon og Besançon er tapt. De tyske arméer kan avskjære Maginotlinjen og angripe fra vest.

Reynaud merker hvorledes skildringen av den håpløse stilling forverrer hans utsikter.

Han vinker på sin sekretær: „La mig få hr. Campbells forslag."

Efter et flyktig blikk på dokumentet, sier han: „Den britiske regjering oversender et utkast, til avslutning av en britisk-fransk union. Jeg tillater mig å lese op: Det Forenede Kongerikes og Republikkens regjeringer erklærer at Frankrike og Storbritannia har ophørt å være to stater og at de nu utgjør en fransk-britisk union. Unionens forfatning . . . Felles forsvar, felles statsborgerskap, felles anvendelse av alle finansielle midler, felles krigskabinett . . . sammenslutning av begge parlamenter . . . Unionen vil appellere til Amerikas Forente Stater . . ."

„Det betyr altså å gi avkall på et selvstendig Frankrike".

Reynaud kaster et morskt blikk på Baudoin. Han har aldrig stolt på ham, denne bankieren som han har tatt med i regjeringen bare for å gjøre et godt inntrykk på Italia — eieren av Dschibutiaksjene i krigsministeriet, det skulde virke på Italia som et vink til forståelse. Det var for sent som så meget annet. Reynaud merker dette utrops virkning på de andre — også denne siste utvei blir altså lukket for ham.

Der 17. juni 1940, klokken 0,07

Debatten fortsetter. Ingen beslutning, og timene går. Kaffe og smørbrød og sigaretter. Trengsel i forværelsene. Nu og da en adjutant med nye meldinger til den overkommanderende. Skumringen setter inn. De tunge blendingsforheng dekker after vinduene.

Klokken ti om kvelden: Marskalken truer med sin demisjon, hvis man ikke kommer til en avgjørelse. Seigt kjemper Reynaud videre, og merker hvorledes han fra minutt til minutt taper terreng — hver eneste militær melding er et nytt dokument om det meningsløse ved å fortsette kampen. Lebrun tilkaller presidentene for kammeret og senatet — truende regjerings krise. Da er det skikk og bruk at man søker føling med parlamentet. Ophisset forlegenhet med å tilkalle presidentene. „Konferanse med Herriot og Jeanneney? Det betyr ytterligere utsettelse. Det betyr en styrkelse av Renauds stilling. De henger begge ved Reynaud, som Lebrun selv."

Så langt er det kommet. — Lebrun isolert fra sine vanlige omgivelser, isolert fra sine rådgivere, er beredt. „Altså et kabinett Pétain." — „Ministerlisten?" I et sideværelse konfererer Pétain med sine militære omgivelser, med de få politikere som han har føling med. General Brécart, kommandant Minard, kaptein Bonhomme og løitnant Ménetrel går ivrig frem og tilbake.

Laval og Marquet viser sig i forværelsene

Omkring Lebrun har det samlet sig en annen gruppe. Reynaud, Herriot og embedsmenn fra utenriksministeriet forsøker ivrig å innvirke på ham, mens han ser igjennem utkastet til ministerlisten.

„Weygand stedfortredende ministerpresident? Utelukket, det må være en mann som kan tale med England og Amerika. Laval utenriksminister? En bevisst utfordring til England! Skal vi miste det siste håp om engelsk hjelp?"

Forhandlinger, ophissete samtaler. Marskalken ønsker et forretningsdyktig kabinett. Anmodningen om våpenstillstand må sendes. Ennu må man ta hensyn til Lebrun. Som president må han foreta utnevnelsene. Weygands navn blir omgruppert. Chautemps kommer på hans plass. Lavals navn blir strøket på utenriksministerposten. Presidenten aksepterer Baudoin. „Uten Laval går jeg ikke inn i noen regjering," erklærer Marquet. Også innenriksministerposten må besettes anderledes. Midnatt. Regjeringen Pétain er dannet. „Søk å få forbindelse med den spanske ambassadør. Lag utkast til ansøkningen om våpenstillstand."

Ved bordet i forværelset sitter Baudoin for å utføre sitt første opdrag som utenriksminister. Han griper efter brevarkene foran sig. „Préfecture de la Gironde. Le Préfet," står det øverst på brevarket. „Bordeaux, 17 juni 1940 klokken 0,07. Den Franske Republikks regjering . . .", begynner Baudoin å skrive.

Englendere i Bourdeaux

Den 19. juni i Bourdeaux. Brennende hete, glødende skyfri himmel. Foran prefekturets bygning stimler truende menneskemasser sammen. På Rue Esprit des lois, på Place Jean Jaurès, på Cour du Chapeau rouge. I de siste to, tre dager er de stadig blitt tallrikere disse mennesker foran regjeringsbygningen som dag og natt står, sitter og venter, venter . . .

Generaladvokat Saige, som lot opføre den vakre fløien på prefekturbygningen med barokkfasaden mot Cour Chapeau rouge, endte under skrekkveldet for 150 år siden sitt liv på guillotinen. Hvad kan de menn vente sig som styrte Frankrike inn i denne

katastrofe og som hurtig og geskjeftig går inn og ut i prefekturet?

Paul Reynaud har ikke været uvirksom i disse dagene. Ikke lenger ministerpresident? Derfor er man ennu ikke satt politisk matt. Det er mange veier å innvirke på politikken. Paul Reynaud kjenner hele omfanget av sin innflytelse på Lebrun, Herriot og Jeanneney. Er det ikke ifølge forfatningen de menn som har avgjørelsen?

Massenes stemning og den militære situasjon? Hærberetningene lyder ille: Platået ved Langres besatt, den sveitsiske grense nådd av tyskerne, den lothringske armé innesluttet. Tyskerne ved Auxères. Le Creuzot besatt av tyskerne. Cherbourg og Rennes og Nancy tatt. Fienden under fremrykning mot Nantes. Blant mengden de dystre rykter og snakket: „La Rochelle bombardert. Hundrer av døde. Luftangrep på Lyon. Alle på vill flukt."

Men Paul Reynaud har en støtte for sin overtro som har ført Frankrike inn i krigen og katastrofen: siden igår har første sjølord Alexander og den britiske koloniminister lord Lloyd Campbell været tilstede ved hans forhandlinger. Reynaud har sendt englenderne til Lebrun.

„Fortsett kampen, hr. president, bare i forbund med England er der utsikter for Frankrike", har Alexander innprentet Lebrun. „De har ennu valget: en anmodning om våpenstillstand er ikke det samme som våpenstillstand."

Lebrun vakler som alltid mellem bekymringen for sine tallrike barn, bekymringen for sin sønn i felten og Reynauds ophissende ord. Men det har gjort presidenten stivere i ryggen at Reynaud bragte englenderne til ham.

Det ydmykende forløp av det engelske besøk hos Pétain. Campbell har skildret hendelsen for Reynaud i alle enkeltheter. Marskalken ergerlig, uttaler hurtig: „Jeg ønsker ikke å fortsette de villfarelser som blev gjort siste år. Nu kan ikke Frankrike mer. Nu må Frankrike ophøre med blodsutgytelsen." Og efter de engelske herrers egen skildring det flaue besøk hos utenriks- og marineministeren. Hvilken utfordring til Reynauds temperament, at Baudoin har erklært: „Jeg er virkelig ikke i den rette sinnstemning til å høre på henvisninger til høitidelige avtaler og løfter eller å drøfte følgene av en betingelsesløs våpenstillstand."

Riktignok har Pétain og Baudoin og admiral Darlan erklært overfor englenderne: „Det er et selvfølgelig æresspørsmål, at den franske flåte ikke vil kjempe mot England under tysk kommando." Men er det tilstrekkelig? I Reynauds øine er det bare en undvikelse. Og englenderne var av samme mening. Desto bedre at Reynaud har utnyttet disse dagene ... Presidenten er atter helt på hans side.

Lebrun vil reise

„Den tyske riksregjering er efter forutgående kontakt med sjefen for det forbundne Italias regjering, beredt til å motta befullmektigede for den franske regjering til avslutning av en våpenstillstand. Den vil, efter bekjentgjørelsen av navnene på den franske regjerings befullmektigede, gi meddelelse om tid og sted så at de befullmektigede kan overskride den tyske front."

Meddelelsen fra det tyske statsoverhodes hovedkvarter foreligger. Reynaud vet det og har ennu en gang satt hele sin innflytelse inn overfor Lebrun.

Regjeringsmøte i prefekturet.

„Opnevnelsen av de befullmektigede?"

Presidenten gjør en energisk bevegelse: „Frankrikes anmodning gjaldt fredsbetingelsene. Det tyske svar fordrer underhandlere om våpenstillstanden. Kan vi overhodet svare på det uten fornyet forespørsel?"

Marskalken feier av denne bemerkning med en håndbevegelse og ser på general Weygand: „Den militære situasjonsrapport?"

„Våre arméer danner, adskilt fra hverandre, fire forskjellige grupper: Første armé i Bretagne, fullstendig adskilt av fiendtlige krefter fra den annen armé ved Loire. Tredje armégruppe i øst kjemper videre i sine befestninger, fullstendig innesluttet av fienden. Fjerde armé i Alpene, isolert fra de øvrige, står i forpostkamp med italienerne. Mellem Nevers og den sveitsiske grense er situasjonen fullstendig forvirret. Vi har ingen nøiaktige underretninger — et tegn på at våre krefters motstand i denne egn er meget svak. Ingen oversikt lenger over hvor de enkelte kjempende enheter hører hjemme. Central ledelse av operasjonene umulig."

Marskalk Pétain ser på presidenten.

„Forhandlinger altså uundgåelig?" sier Lebrun nølende.

Kort taushet.

Da tar Lebrun sig sammen: „Hr. marskalk, De har bemyndigelse til å opnevne de befullmektigede. Men jeg har i forståelse med mine politiske rådgivere en plan som jeg vil gjennemføre. Utsett de befullmektigedes avreise, utsett forhandlingene ... Jeg behøver bare to eller tre dager for overflytningen til Afrika."

Pétain ser mot vinduene til gaten hvor den summende lyd fra de ventende masser ofte blir til dump truende brusen. „De vil fortsette lurepolitiken hr. president."

Lebrun farer sammen og retter sig derpå op: „Jeg sitter her som representant for forbundet med England, hr. marskalk. Opnevnelsen av befullmektigede samtykker jeg i. Forhandlingenes begynnelse og de befullmektigedes avreise bestemmer jeg selv. Jeg vil organisere kampen fra den andre side havet mens De forhandler."

Ubehersket sinnsoprør i prefekturets konferanserum. Ophisset virvar blant de nye menn i dette Pétains første kabinett. Den ene og den andre har Reynaud bearbeidet i disse dagene siden sitt fall. Livlig for og imot. „Og hvad vil De si til massene der ute, hr. president, når blodsutgytelsen fortsetter?" Lebrun snur sig: „Min sekretær!" Reynaud har instruert ham godt. „Avisene vil ikveld meddele at de befullmektigede er avreist. Det er nok til å berolige massene."

I Bordeaux overfylte gater blir avisselgerne lett av med bunkene med tynne blad med de store pariseravisers titler. „De franske delegerte reiser", heter overskriften. De overtrette, skitne, forvåkede mennesker i kaféene, pa gatene, mennesker som i otte, ti dager har sovet i bilene, ved siden av sine motorsykler og sykler, puster ut beroliget: „Gud skje lov! På vei til våpenstillstand!"

Noen av Lavals politiske venner stormer inn på Rådhuset. Han sitter hos Marquet, som så ofte i disse dager. „Har De lest avisene? En blank løgn!" Og billedet av Reynauds siste politiske intrige rulles nu opfor Laval og Marquet.

Jod-Kaliklora

Tannkremen som legene anbefaler

inneholder 0,0075 % organisk jod, av hvilket ca. 0,000035 g jod absorberes av tannkjøttet under tannpussingen og fordeles i legemets indre organer.

Jod-Kaliklora er en behagelig skummende tannkrem av beste kvalitet (uten klorsur kali!) med en serdeles velsmakende og forfriskende aroma. Den minimale mengde organisk jod er tilstrekkelig til en varig desinfeksjon av munnhulen (videnskapelig påvist) og beskytter tennene såvel som tannkjøttet mot sykdommer, og da særlig mot den i hele verden utbredte paradentose.

Dessuten er Jod-Kaliklora anerkjendt av legene som prophylakticum mot forkjølelser, alderssymptoner (arterieosklerose) og virker stimulerende på alle organer.

Opplysninger og brosjyrer fåes gjennem videnskapsavdelingen i den kjemiske fabrikk

Queisser & Co., K.G., Hamburg 19

Skumringen senker sig over Bordeaux. Overfylte gater i dypt mørke. Trengsel på jernbanestasjonene. Nesten en million mennesker presser sig sammen i denne byen som bare har en kvart million innbyggere.

Rullende, brusende larm fra luften og bjeffing fra luftvernskytset og skrik og vill, hastig flukt: "Tyskerne bombarderer havnen." Flammende glimter eksplosjonene op! Grelle gule og røde flammer fra de brennende transportskib, skrik i gatene overdøvet av tordenen fra de tyske maskiner som bruser hen over byen. "Hvorfor bombardement når våre underhandlere er underveis?" Massene aner intet om bedrageriet som Reynaud og Lebrun har forberedt.

I Rådhuset reiser Laval sig fra sin stol. Han er ennu styggere enn vanlig denne middelstore, svarthårede auvergner med de gule, en smule fremstående tenner. Han er roligere enn ellers mens han snur sig til sine venner: "Det er på tide. Nu vil jeg si Lebrun sannheten ... De kommer med mig ... Offisiell delegasjon fra senat og kammer ... Presidenten holder på formene." Og han viser sine gule tenner i hvert smil som ofte skjuler den sammenbitte energi.

„Sersjant, se på denne damen. De vil kjenne henne igjen?" sier i dette øieblikk marskalk Pétain til den vakthavende underoffiser i døren til sitt forværelse. Madame des Portes har satt op et fornermet, indignert ansikt, da marskalken tok henne ved armen og med lempelig makt førte hende til døren. "Sersjant, hvis denne dame skulde komme igjen, kaster De henne ut!"

Reynauds venninnes diplomatiske misjon er endt. Ennu aner hun ikke at det et par dager senere vil være slutt på all ærgjerrighet, alle kjærlighetsaffærer, all forfengelighet — ennu aner hun ikke at man et par dager senere vil fortelle: „Reynaud utsatt for bilulykke. Hans venninne død, han selv slapp fra det med lette kvestelser i hodet."

„Til marskalken!"

I denne time står Laval med en delegasjon av senatorer og deputerte foran Lebrun: „Er det sandt hr. president, at De har utsatt de befullmektigedes avreise?"

"De innehar intet embede som gir Dem rett til å forlange regnskap av mig, hr. Laval."

"Intet embede, hr. president, men en misjon. Jeg taler på vegne av kammer og senat."

"Senatspresidenten og kammerpresidenten deler min opfatning."

Laval vender sig til de ti deputerte og de seks senatorer som er med ham: „Mine herrer, bekreft overfor presidenten at vi taler i mere enn hundre deputertes, i mere enn femti senatorers navn. I Bordeaux' havn ligger drepte og sårede, hr. president, på flyveplassen brenner hallene. Det er ikke nu øieblikket til å strides om formaliteter. Er det sant at De vil utskyte våpenstillstanden? Er det sant at De vil reise til Afrika?"

Lebrun lar sig falle ned i sin stol og ser med tomt blikk ut i luften: "Jeg reiser imorgen til Perpignan."

„De reiser ikke, hr. president, dersom De har en siste rest av ansvarsfølelse." Lavals blå jakke er uordentlig knappet. Det svarte håret henger ned i pannen. Trekkene hans er fordreide. Han vet at det i disse minutter ligger et uhyre ansvar på ham. "Hør, hr. president. Jeg bekler intet embede, jeg har bare en misjon som få deputerte og få senatorer støtter. Men jeg sier Dem i dette øieblikk som avgjør Frankrikes skjebne: Den som forlater Frankrikes jord, begår forrederi. Den som forlater Frankrike, skal aldrig mer betre dets jord."

Lebrun gjør en avvergende bevegelse . . . Tenker han på sin familie, på sine barn som han henger mer ved enn embede og verdighet? Lavals stemme blir sterkere: "Det gjelder også Dem, hr. president. Hvis De nu forlater Frankrike, vil det være det siste forrederi av de forrederier De i årevis har begått i spissen for Frankrike . . . Frankrike er besatt, hr. president. Folket lider under besettelsen . . . Den som vil styre det, kan ikke forlate folket. Den som vil styre Frankrike, må dele befolkningens lidelser . . ."

Laval gjør en uvillig bevegelse — han har latt sig henrive til en tale. Han trekker, stikk imot enhver konvensjon og høflighet, den gule sigarettesken op av lommen og tenner sig en sigarett: „Undskyld, jeg må røke... De må ikke reise, hr. president. Gå ikveld bort til Deres vindu. Se på de mennesker som står og sitter og ligger på gatene . . . De venter på freden . . . De må ikke reise bort. Disse ulykkelige mennesker vil holde Dem tilbake. For at Frankrike kan få ro."

Lebrun sitter foroverbøid, sammensunken i sin stol. Laval vender sig til sine venner: "Til marskalken! Her har vi intet mer å gjøre!"

*

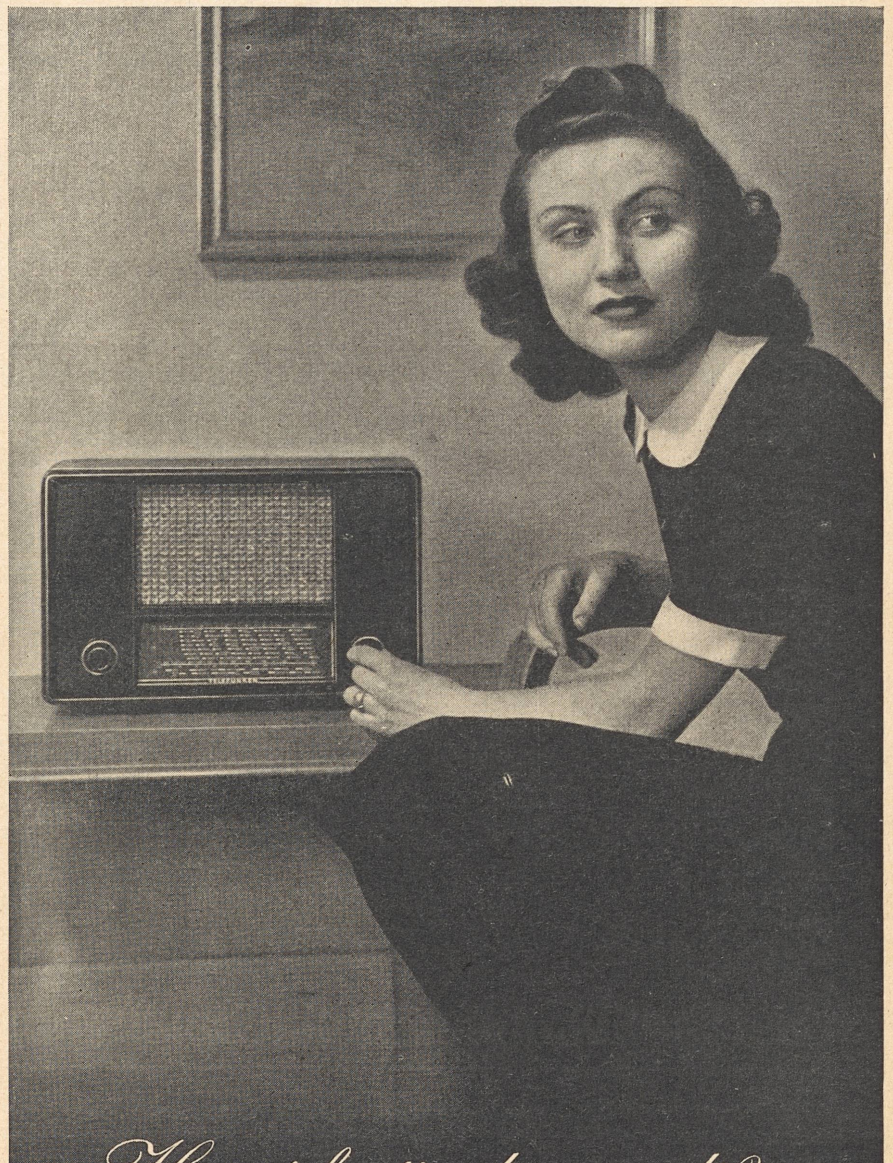
Vill trengsel ved landgangsbroen til "Massilia". Hvitt og høit ligger skibet ved kaien. Bestemmelsessted: Casablanca. Reynaud trykker hender, han forsikrer stadig: "Om et par dager kommer vi efter." Der er soldater blant de flyktende deputerte: Jean Zay, Mendès-France, Viénot, Wilzer — de forlater arméen uten permisjon. Blant passasjerene er der forhenværende ministre. Daladier tar avskjed med sin venninne, madame de Crussol. George Mandel har forgjeves sett efter sin venninne — madame Britty har ikke vist sig. César Campinchi, ennu for tre dager siden marineminister og Yvon Delbos, tidligere en gang utenriksminister under Léon Blum og Reynauds undervisningsminister, passer på at deres kofferter kommer ombord. Innimellem en trengsel av deputerte fra alle partier, alle aldersklasser: "Det er vel riktig hvad kamrets kontor har meddelt, at vi har fullmakt til å reise til Afrika? Innenfor rammen av vårt mandat?"

Pa flyveplassen i Bordeaux står et hvitt fly klart til start: Den franske republiks underhandlere reiser til det på forhånd bestemte sted, hvor de vil treffe bilen som skal føre dem til de tyske linjer. I blått sivilantrekk står marskalk Pétain ved siden av flyet. Han holder lenge hånden til armégeneral Huntzinger, som smal, stram og solbrent står foran ham i sin khaki-uniform.

"For to uker siden, hr. general, var den franske regjering symbolsk sett ennu i London. Nu har den gått over Kanalen. Nu er den efter mange års forløp for første gang atter i Frankrike."

Marskalk Pétain virker ellers yngre enn en fireogåttiåring. Men da flyet forsvinner for hans blikk, da han snur sig og langsomt går bort til den ventende bil, er hans skritt famlende og tunge.

"Man må begynne på nytt igjen", sier han til adjutanten, idet vognen setter sig i bevegelse.

Hvor i består dens verdi?

Denne lille ytterst billige sparesuper tar selv kortbølgesendere fra andre verdensdeler (og slik som den tar dem) og det er allerede meget! Man blir heller aldrig trett av å høre på den. Den er et riktig lite musikkunder — en ekte Telefunken, denne meget utbredte super 054 GWK — og det sier alt! Først når De benytter den, kan De se hvor godt det er å ha en Telefunken, som er i besiddelse av det beste innen teknikken, da største ydelse og skjønneste klang, og er å få i enhver prisklasse!

Telefunkensuperne leder!

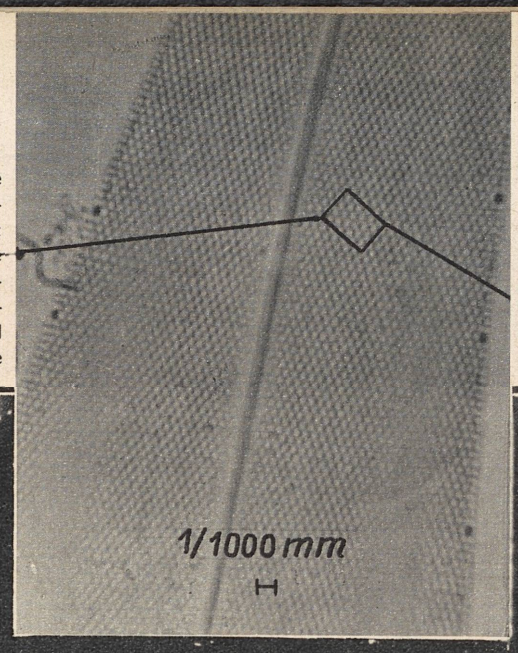
I over 70 land, altså så godt som over hele jorden, setter man pris på den, på grunn av dens absolutte tilforlatelighet og uefterlignelige klangfylde. På grunnlag av de stålrør i den harmoniske serie som Telefunken har utviklet, ryggraden i den moderne mottagerteknikk, byr de nye Telefunkensupere summen av nesten 40 års forsøk, erfaring og arbeide for radioens fremskritt i verden.

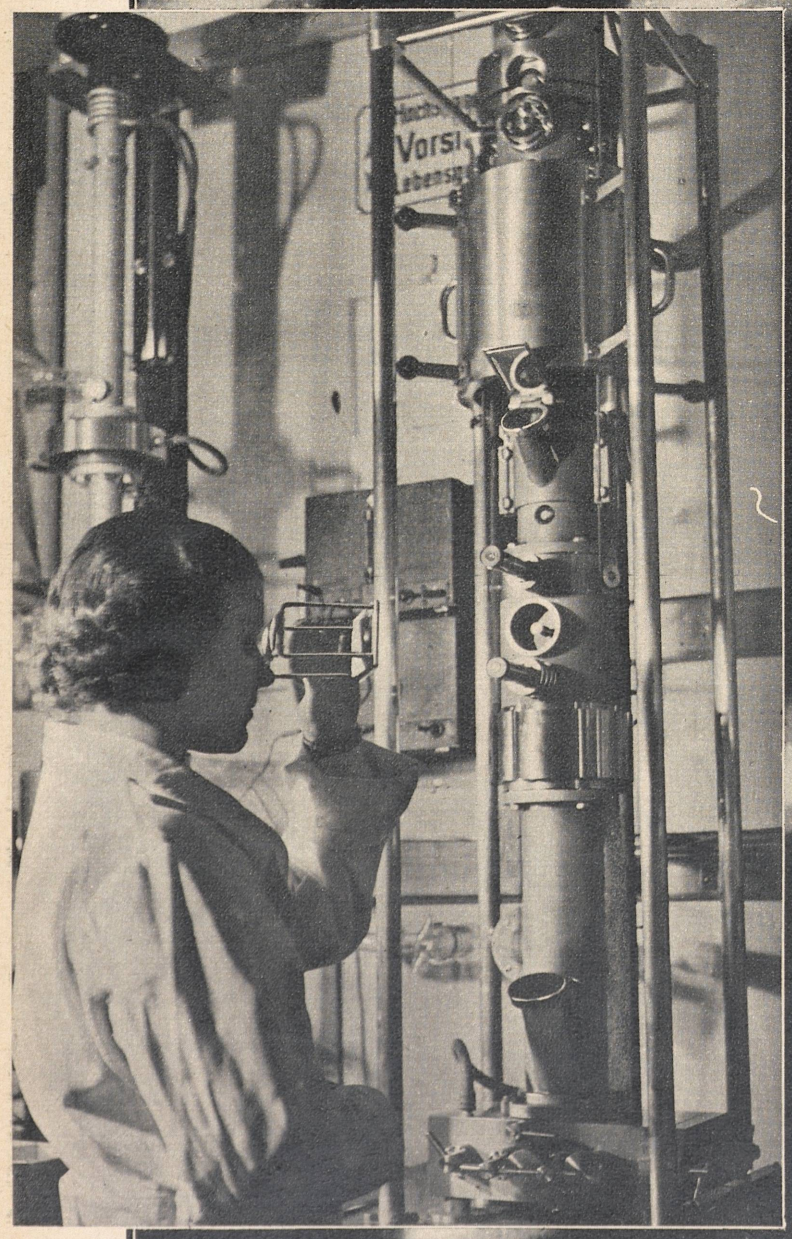
TELEFUNKEN

HAMBURG
Schwerin
STETTIN
BREMEN
Oldenbg.
BERLIN
Potsdam
BROMBERG
POSEN
Osnabrück
BIELEFELD
DORTM.
BOCH.
ESS.
WUPPERTAL
SOLINGEN
KÖLN
Bonn
Siegen
Koblenz
WIESB.
FRANKF.
MAINZ
DARMST.
Worms
MANNH.
SAARBR.
Heidelbg.
Speyer
KARLSR.
Heilbronn
Pforzhm.
STUTTG.
Ulm
AUGSBURG
FREIBG.
Bambg.
Fürth
NÜRNB.
WÜRZB
Regensbg.
Straubing
Passau
Landshut
Freistadt
LINZ
WIEN
DRESD.
Bautzen
Görlitz
Cottbus
Dessau
Zerbst
Magdeburg
Hannover
Braunschweig
Hildesheim
Celle
Uelzen
Lüneburg
Stettin
Swinemünde
Kolberg
Köslin
Stolp
Danzig
Graudenz
Thorn
Bromberg
Hohensalza
Gnesen
Kutno
Posen
Meseritz
Frankfurt
Kottbus
Lissa
Rawitsch
Konin
Kalisch
Breslau
Liegnitz
Jauer
Striegau
Reichenbg.
Neisse
Glatz
Neustadt
Gleiwitz
Beuthen
Hindenbg.
Ratibor
Troppau
Mährisch Ostrau
Teschen
Prerau
Zlin
Iglau
Znaim
Nikolsburg
Pistyan
Preßburg
Freistadtl
Neutra
Krems
Ybbs
Wels
Ried
Braunau
Freising
Rosenheim
Kempten
Memmingen
Biberach
Ravensburg
Tuttlingen
Rottweil
Reutlingen
Tübingen
Offenburg
Lahr
Villingen
Schwenningen
Baden-Baden
Karlsruhe
Pforzheim
Mannheim
Worms
Mainz
Wiesbaden
Frankfurt
Fulda
Gießen
Marburg
Eisenach
Gotha
Suhl
Meiningen
Coburg
Kissingen
Schweinfurt
Würzburg
Aschaffenburg
Hanau
Darmstadt
Mergentheim
Bad Mergentheim
Ansbach
Schwabach
Erlangen
Bayreuth
Bamberg
Marienbad
Tachau
Weiden
Sulzbach
Amberg
Furth
Klattau
Budweis
Deggendorf
Ingolstadt
Donauwörth
Aalen
Heidenheim
Göppingen
Esslingen
Reutlingen
Rottweil
Villingen
Schwenningen
Tuttlingen
Biberach
Memmingen
Mühldorf
Ried
Wels
Braunau
Freistadt
Landshut
Freising
Rosenheim
Kempten
Ravensburg
Tuttlingen
Hameln
Minden
Herford
Paderborn
Detmold
Lemgo
Höxter
Holzminden
Northeim
Einbeck
Hildesheim
Celle
Uelzen
Lüneburg
Soltau
Verden
Delmenhorst
Oldenburg
Leer
Emden
Norden
Norderney
Wilhelmshaven
Bremerhaven
Cuxhaven
Nordenham
Wesermünde
Meppen
Lingen
Nordhorn
Rheine
Osnabrück
Gronau
Münster
Hamm
Soest
Lippstadt
Iserlohn
Hagen
Remscheid
Solingen
Leverkusen
Köln
Aachen
Düren
Jülich
Eschweiler
Bonn
Siegen
Wetzlar
Limburg
Neuwied
Koblenz
Andernach
Mayen
Kreuznach
Bingen
Mainz
Wiesbaden
Hanau
Offenbach
Aschaffenburg
Kaiserslautern
Ludwigshafen
Worms
Speyer
Heidelberg
Mannheim
Karlsruhe
Pforzheim
Baden-Baden
Rastatt
Offenburg
Lahr
Villingen
Schwenningen
Tuttlingen
Rottweil
Reutlingen
Tübingen
Esslingen
Göppingen
Aalen
Schwäbisch Gmünd
Heidenheim
Ingolstadt
Donauwörth
Rain
Augsburg
Mühldorf
Rosenheim
Kempten
Memmingen
Biberach
Ravensburg
Tuttlingen
Freiburg
Basel
Zürich
Innsbruck
Salzburg
Linz
Wels
Steyr
Amstetten
St. Pölten
Krems
Wien
Brünn
Iglau
Znaim
Nikolsburg
Pistyan
Preßburg
Freistadtl
Neutra
Teschen
Prerau
Zlin
Iglau
Znaim
Nikolsburg
Pistyan
Preßburg
Freistadtl
Neutra
Austerlitz
Brünn
Olmütz
Mährisch Ostrau
Troppau
Ratibor
Gleiwitz
Beuthen
Hindenburg
Neustadt
Glatz
Neisse
Striegau
Jauer
Liegnitz
Breslau
Öls
Ohlau
Brieg
Oppeln
Kreuzburg
Rawitsch
Lissa
Kalisch
Konin
Posen
Meseritz
Frankfurt
Kottbus
Cottbus
Forst
Sorau
Glogau
Sagan
Sprottau
Trebnitz
Ostrowo
Wollstein
Wreschen
Gnesen
Bromberg
Hohensalza
Thorn
Graudenz
Kulm
Neumark
Schneidemühl
Nakel
Arnswalde
Angermünde
Stettin
Swinemünde
Kolberg
Köslin
Stolp
Danzig
Neustettin
Konitz
Tuchel
Falkenburg
Gollnow
Pasewalk
Prenzlau
Neustrelitz
Neuruppin
Oranienburg
Eberswalde
Landsberg
Kreuz
Schwerin
Meseritz
Frankfurt
Fürstenberg
Crossen
Grünberg
Lissa
Rawitsch
Kosten
Konin
Kalisch
Posen
Koto
Kutno
Gnesen
Bromberg
Hohensalza
Thorn
Graudenz
Kulm
Neumark
Schneidemühl
Nakel
Arnswalde
Angermünde
Stettin
Swinemünde
Kolberg
Köslin
Stolp
Danzig
Neustettin
Konitz
Tuchel
Falkenburg
Gollnow
Pasewalk
Prenzlau
Neustrelitz
Neuruppin
Oranienburg
Eberswalde
Landsberg
Kreuz
Schwerin
Güstrow
Anklam
Neubrandenburg
Waren
Pasewalk
Prenzlau
Neustrelitz
Perleberg

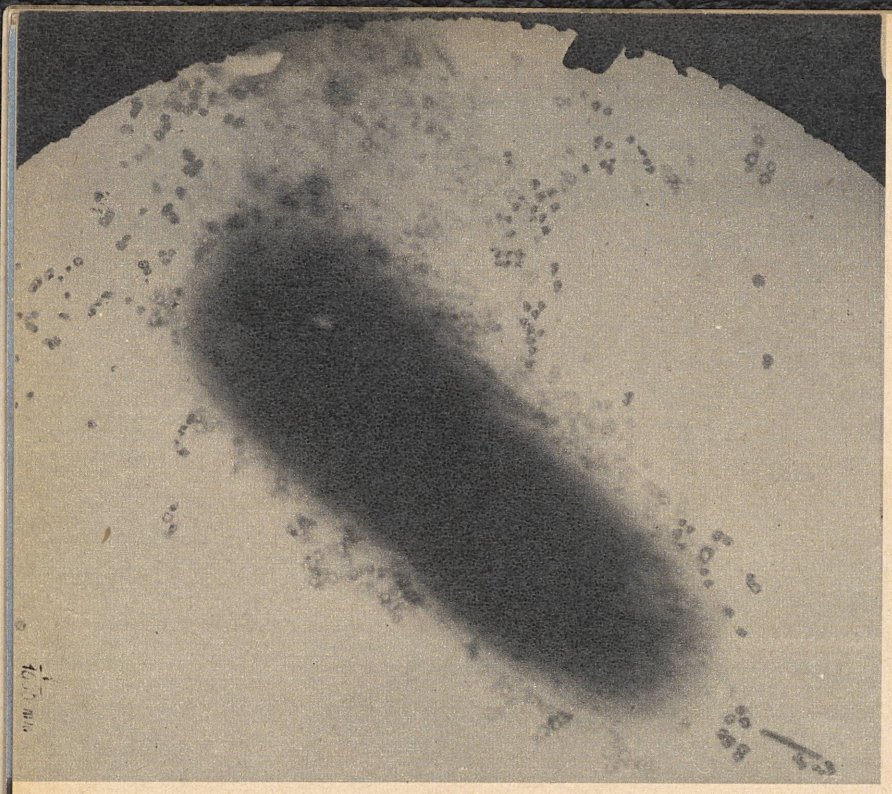
Nederst: elektromikroskopet
egner sig på grunn av sin forbausende store dybdeskarphet særlig godt til stereo-optagelser. Og det å kunne se med to øine letter faktisk overordentlig den opgave å fatte den submikroskopiskes ennu ukjente verden som legeme og å tyde riktig de nye billeder

Så stor er forbedringen!
Kiselalgene, diatoméene, har på grunn av sin sensible, særlig fine og regelmessige struktur allerede lenge tjent til å prøve et mikroskops yteevne. Til høire en optagelse med det gamle lysmikroskop: det viser sig ikke opgaven voksen og leverer et ikke bare lite skarpt, men også fullstendig forvrengt billede. Først den elektromikroskopiske optagelse av det lille avgrensede område (nedenfor) avslører diatoméskålens virkelige struktur — langstrakte hull og snitt i regelmessig veksling. Elektronene er lysbølgene overlegne

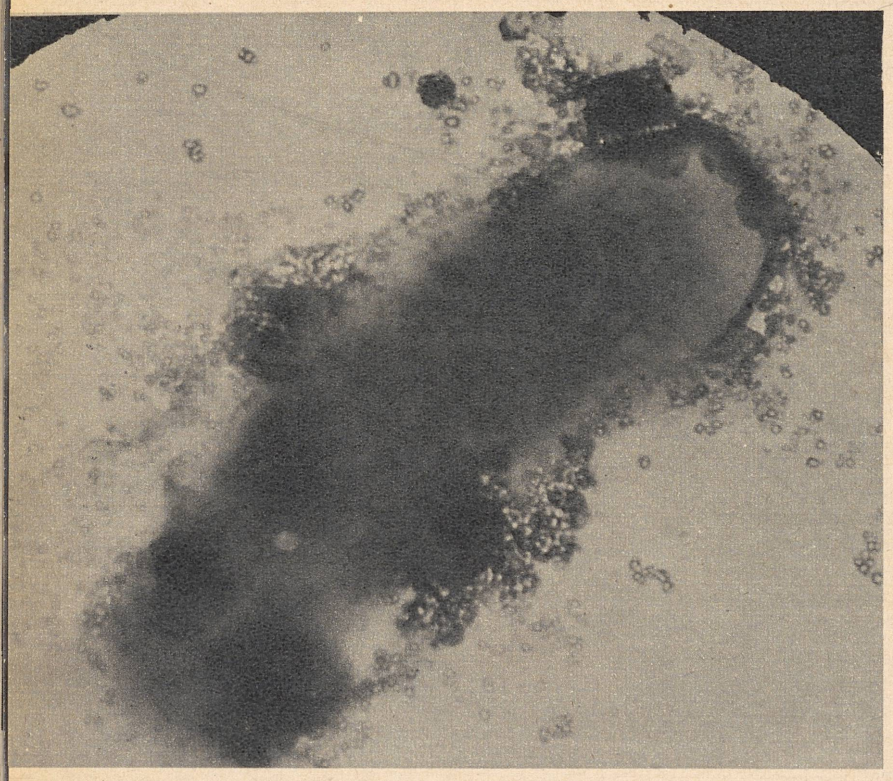

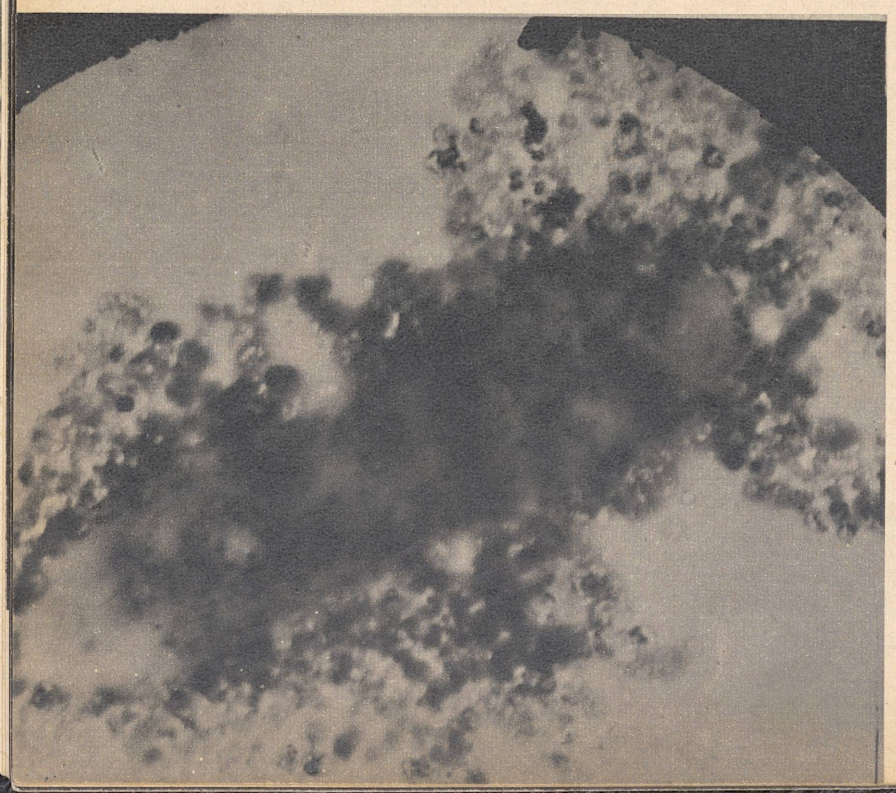

Krig mellem de usynlige

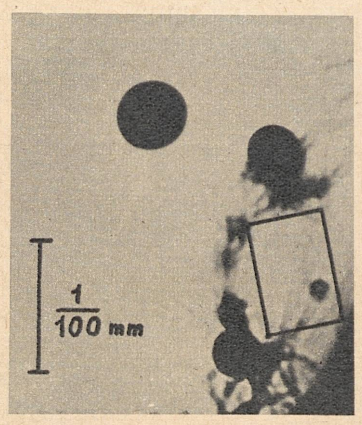
En uskyldig coli-bakterie blir bragt sammen med sine spesifike fiender, coliphagene, „coli-eterne". Allerede efter kort tids forløp samler phagene sig, som her for første gang blev sett av mennesker, som små runde legemer på overflaten av den mange ganger større colibasille. (Billede ovenfor). Efter kort tids forløp har phagene ødelagt bakteriene på mange steder. Fra de steder hvor phagene er brutt inn, trenger bakteriens plasmakjerne ut. (billede nedenfor.)

Ødeleggelsen er nu fullbyrdet. Colibakterien er blitt fullstendig tømt og deformert, og forfaller: Coliphagene har fullbyrdet sitt verk. Det er første gang i medisinens historie, at man har kunnet fotografere denne dramatiske hendelse i „livets underverden"

Og hvad avslører ikke elektromikroskopet:

Hvilken nytte vil vitenskapen få av dette?

De muligheter som frembyr sig nettop for den medisinske vitenskap med elektromikroskopet, er usedvanlige, hvad dette lille forsøk med en liten størknet bloddråpe viser. Hvor gjenstandene sett med lys (ovenfor) allerede blir uklare, avdekker de sett med elektroner (billede til høire), ennu forbausende fremtoninger som fortsetter det lysoptisk synlige og spinner videre inn i uendelig finhet

og undersøker hvordan billedet opstår der. Hans beregninger setter ham i stand til nøie å bedømme dette optiske instruments muligheter og begrensning.

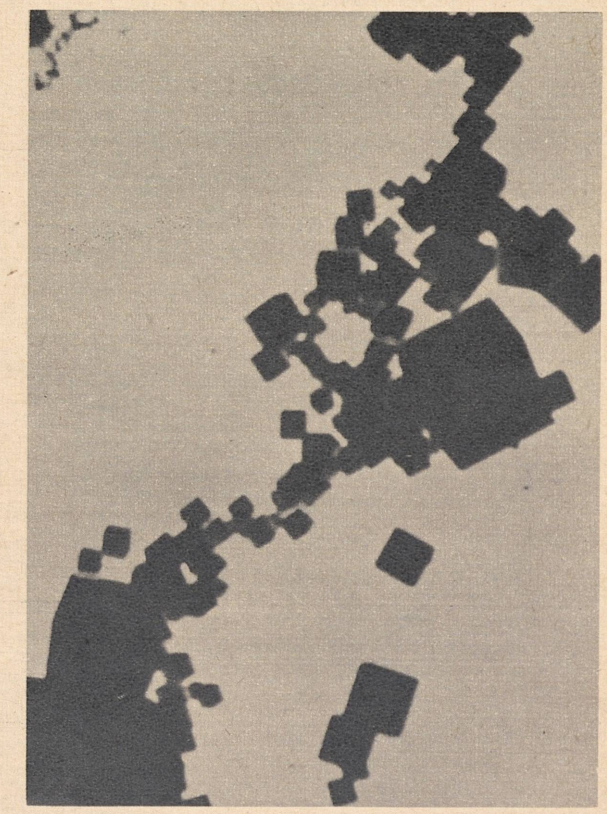
„I årtier har vi så å si drevet på med ‚fantasioptikk', vi har frydet oss over hvad som engang vilde være mulig, når man kunde fremstille de riktige glass-sorter til linsene" — slik omtrent uttrykker han sig en gang. Da så de nye glass blev smeltet av Schott, blev også fantasioptikken til virkelighet.

Siden da er ikke lysmikroskopet blitt vesentlig forbedret. Ja, man visste endog at det ikke kunde bli vesentlig forbedret, for lysbølgene er riktig nok små, men allikevel ikke uendelig små. Vi kan med deres hjelp bare avbilde gjenstander, som er store nok til merkbart å bryte lysbølgene og som i det minste er av en utstrekning som kan sammenlignes med lysbølgenes. Det vil si: når vi benytter det mest kortbølgede ultraviolette lys, så vil vi ennu kunne opfatte tydelig som billede ting som er minst $^1/_{10000}$ millimeter store. Aldri — det var den klare overbevisning, vil et lysmikroskop kunne vise mindre ting. Og det syntes også som vi aldri kunde få øie på ting som er vesentlig mindre enn for eksempel en bakterie, det synliges verden syntes dermed å være lukket.

Men — man skal aldri si „aldri". For omtrent et decennium siden har teoretiske fysikere pekt på muligheten av, i stedet for lyset, å benytte elektrisitet til mikroskopisk fotografering. Da de små elektrisitetsdeler er meget finere, ca. tusen ganger finere enn de „grove" lysbølger, så bød plutselig muligheten sig til å se tusen ganger mindre ting i et „elektrone-mikroskop" enn i selv det mest fullkomne lysmikroskop.

Riktignok var det først bare et program, en fristende opgave. Men det lyktes virkelig de unge tyske fysikere å fremstille de nødvendige „elektriske linser", å overinne begynnelsesvanskelighetene og å sette i sving konstruksjonen av forskjellige slags elektromikroskoper.

Fulle av forundring trer nu vitenskapsmennene atter inn i en ny verden. I en verden som de for lengst hadde opgitt alt håp om noen sinne å få se lys levende: det er det ultravisibles rike: den aller, minste sykdomsspire, virus, som ennu intet menneskelig øie hadde sett, de aller fineste krystaller — ja kanskje selve molekylenes og atomenes rike! På ny beruser man sig i beskuelse. Våre billeder gir allerede et par forbløffende eksempler; men det ligger ennu større muligheter i fremtidens skjød!

Magnesiumslys under mikroskopet

Det hvite støv av magnesiumsrøken viser i elektromikroskopet sin sanne natur. Det består av ørsmå kubiske krystaller som ofte er vokset sammen i lange kjeder. Mellem de enkelte krystallblokker spinner der sig hyppig de fineste bare milliontedels millimeter tykke tråder — her ikke synlige — som har en forbausende fasthet

OTTO WOLFF

Jern- og
metallhyttedrift

★

Maskin-
fabrikker

★

Jern- og
metallhandel

Köln a. Rh. · Berlin

Frankfurt a. Main · Hamburg

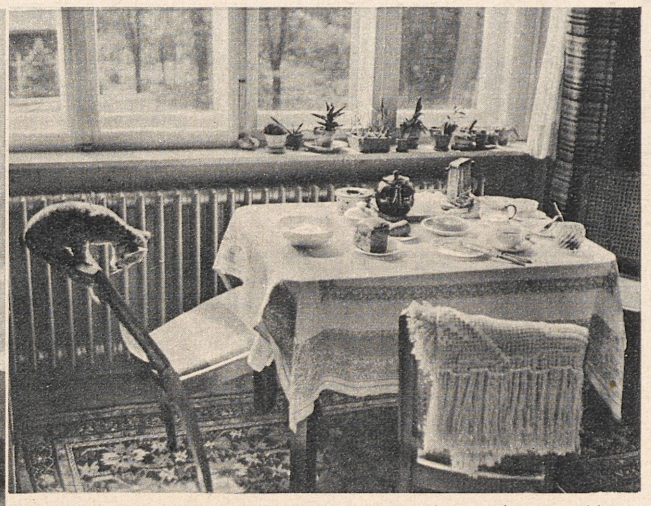
Leipzig · München · Nürnberg · Stuttgart

Liggende i en tropehatt kom den lille hunleopard „Kathrin" over fem hav til Tyskland...

... hvor hun tankefullt betrakter Berlins gateliv fra vinduskarmen i sitt nye hjem. Derefter drar hun på opdagelsesreise. Veien til...

... frokostbordet er den mest ubekvemme over stolryggen. Men hvorledes kan man forklare det for en liten villkatt? Hun vil...

... gjøre sine erfaringer selv — for eksempel om hvordan man tryller søtmelk fra sukkerflasken innen for gommene. Men...

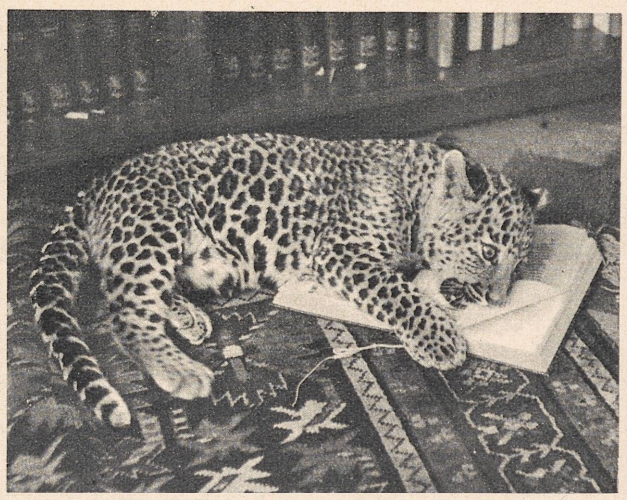
Kathrin blir berlinerinne

Et yndig rovdyr —
men hvorlenge!

... her kommer menneskebabyens praktiske eksempel til hjelp. Kathrin aper nøiaktig efter

En lærdom er den annen verd: her lærer igjen småen hvordan man spiser skikkelig av tallerkenen

Til den legemlige næring hører også den åndelige — eller har Kathrin ennu ikke forstått hvad bøker brukes til? For meget...

... menneskelig blir en hemmelighet for henne, selv om hun grubler nokså meget

Det er et deilig liv med en meneskelig lekekamerat, hvis en bare ikke hadde sånn lengsel...

... efter en videre verden. Altså derut hvor farene lurer, selv om det bare er en liten hund, ja hvor selv...

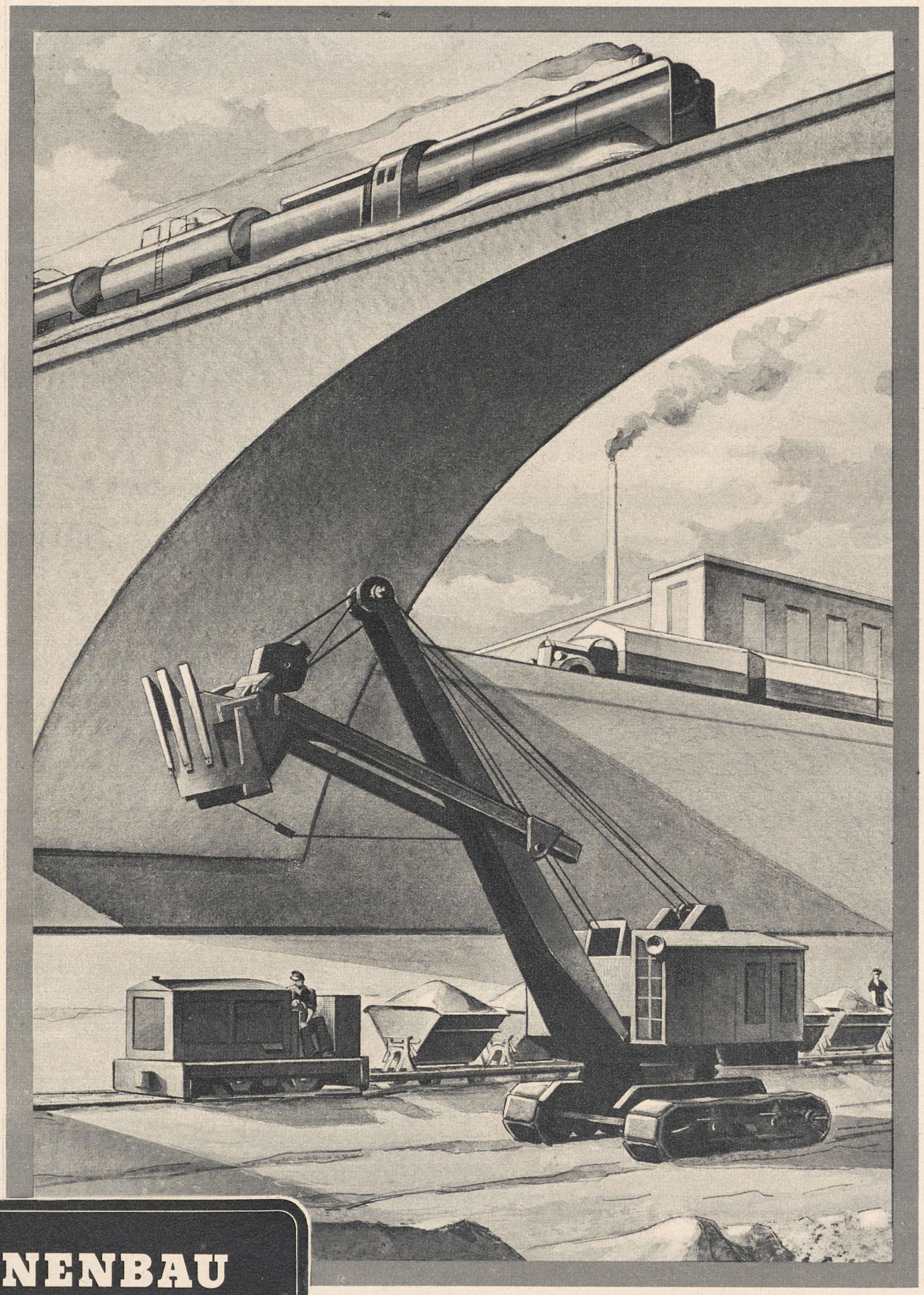
... berlinerguttene nok tar benene på nakken for en! For når det kommer til stykket, så er man jo et rovdyr!

Stadig fremskridt vårt mål!

Vi fabrikerer:

Damplokomotiver
Diesellokomotiver
Dieselmotorer
Motorvogner
Jernbanevogner for persontrafikk
Godsvogner
Spesialvogner
Sporanlegg og stillverk
Jernbane-sikrings-anlegg
Dieselsleper
Last-tilhenger
Transportvogner for tung last
Muddermaskiner og avsettere
Skib
Fly

•

MASCHINENBAU UND BAHNBEDARF
AKTIENGESELLSCHAFT
VORMALS ORENSTEIN & KOPPEL · BERLIN

DER MBA KONZERN

MASCHINENBAU UND BAHNBEDARF A.G VORMALS ORENSTEIN & KOPPEL
DESSAUER WAGGONFABRIK A.G | GOTHAER WAGGONFABRIK A.G
LÜBECKER MASCHINENBAU GESELLSCHAFT

Tyske ekspedisjonskontorer:

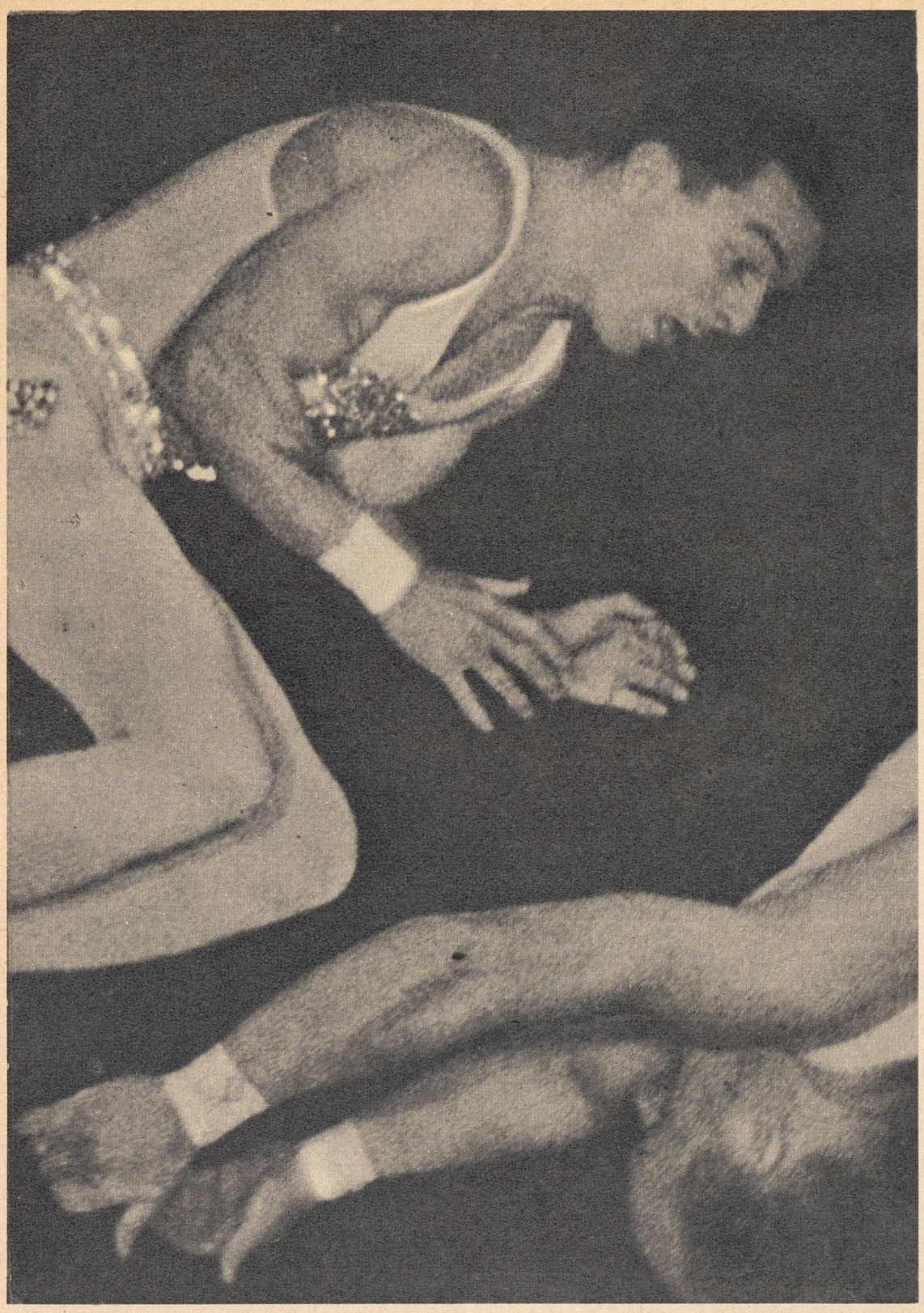
Berlin · Breslau · Danzig · Dortmund · Frankfurt am Main
Hamburg · Hannover · Köln · Königsberg · Leipzig · Mannheim
München · Stuttgart · Teplitz · Wien

Tyske fabrikker:

Berlin-Spandau · Potsdam-Babelsberg · Dortmund-Dorstfeld
Nordhausen-Harz · Bochum

Vår utenlandsorganisasjon omfatter omkring 120 ekspedisjons-kontorer, fabrikker, datterselskaper og representasjoner.

De 3 Codonas og filmen

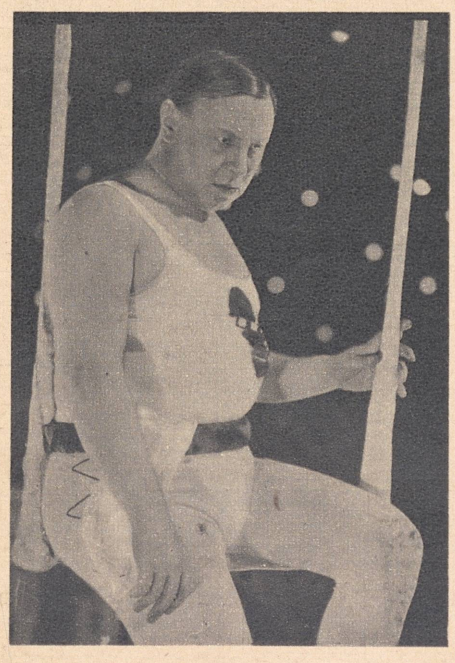
Et sjeldent fotografie
av den siste fase i den tredobbelte saltomortale: om få sekunder griper Alfredo Codona (øverst) broren Lalos hender og svinger med ham tilbake til utgangsstillingen. De tre Codonas var det eneste luftnummer i hele verden for hvem den tredobbelte saltomortale lyktes med en nesten utrolig presisjon

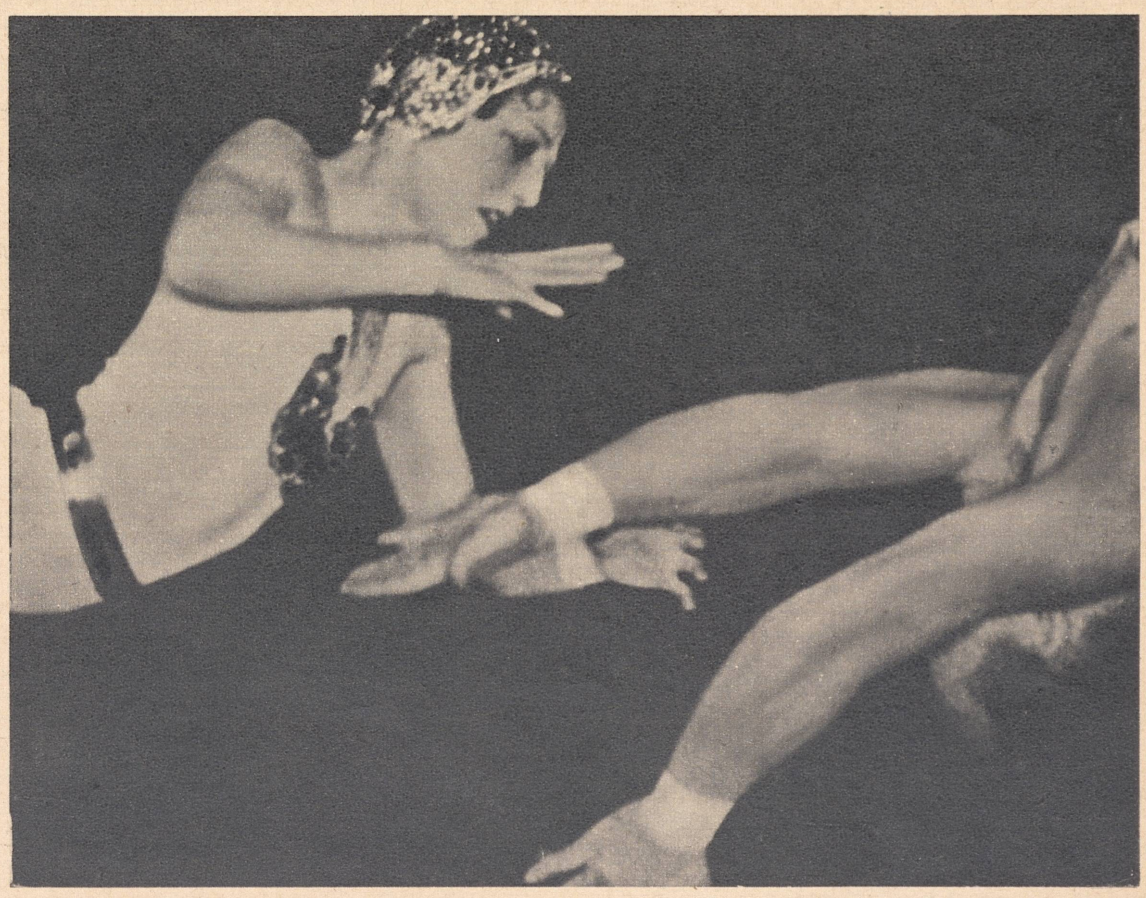
Her er de tre Codonas
Til høire det berømteste luftnummer i verden, fotografert under deres siste felles optreden i „Wintergarten" i Berlin (desember 1932). Fra venstre: Vera Bruce, „griperen" Lalo Codona og hans bror „flyveren" Alfredo Codona. Fire år senere så man de tre Codonas ennu engang i „Wintergarten". I mellemtiden hadde Codonas tragedie allerede begynt; istedenfor den tilskadekomne Alfredo Codona var Clayton Behee sprunget inn og Rosa Sullivan for Vera Bruce

Joachim Bremer som er forfatter av filmen „De tre Codonas" og samtidig forfatter av romanen „Hjerter i saltomortale", hvorpå filmen er bygget, skriver følgende til oss: „Alfredo Codona var den eneste artist i hele verden som aften efter aften med en likefrem utrolig presisjon fra et flyvende trapes utførte sin tredobbelte saltomortale, idet han i luften blev opfanget av sin partner. Da han i juni 1937 på kontoret til den amerikanske sakfører Pawson, skjøt sin hustru og partnerske Vera Bruce, og derpå sig selv, var det fullbyrdelsen av en artistskjebne som sjelden er forekommet hittil. En stor ærgjerrighet hadde virkelig-

Filmen hvor de medvirket

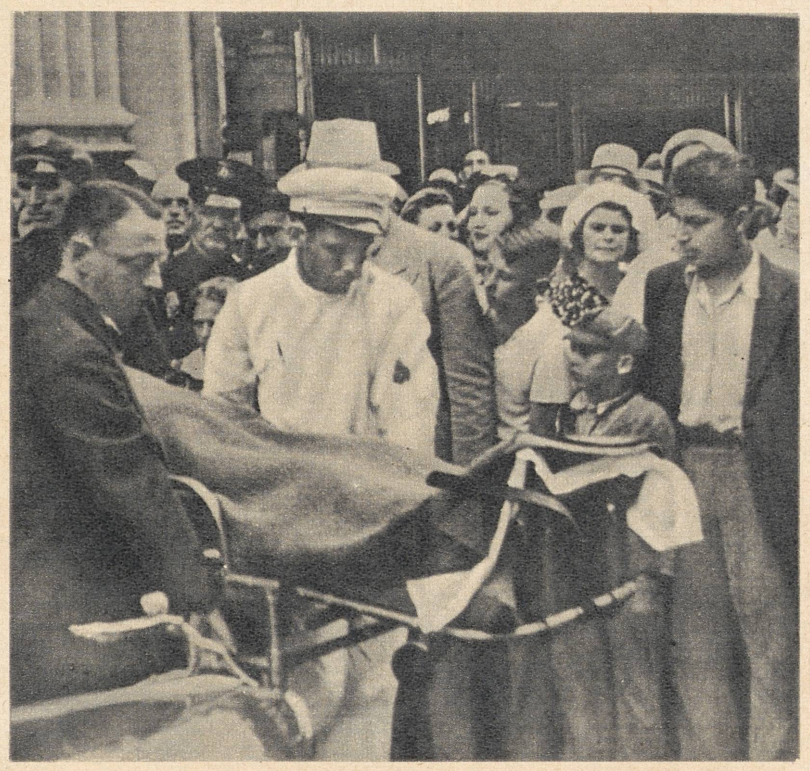

De stod da på høiden av sin artistkarriere
De tre Codonas blir engasjert for stumfilmen „Varieté", hvor de for første gang fremførte sin sensasjonelle tredobbelte saltomortale. Emil Jannings (billedet til venstre) spiller rollen som „griperen" Lalo Codona i denne filmen

Fire hender styrter, mot hverandre
Et utklipp av stumfilmen „Varieté", med Vera Bruce og Lalo Codona

og filmen om dem

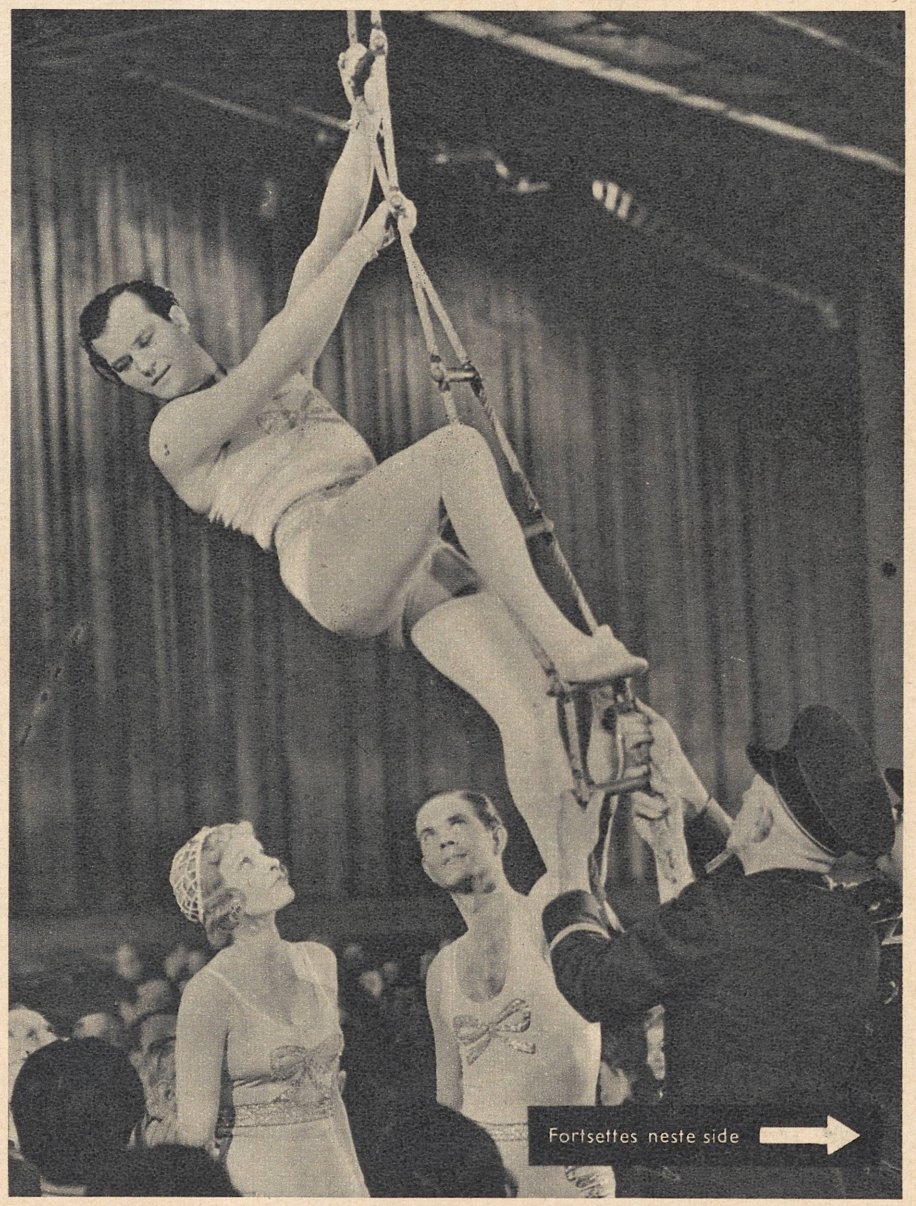

Og dette var slutten på de tre Codonas
Gjennem menneskemassene føres båren med den døde Alfredo Codona, som under et ophold i Amerika i juni 1937 først skjøt Vera Bruce og så sig selv på en sakførers kontor

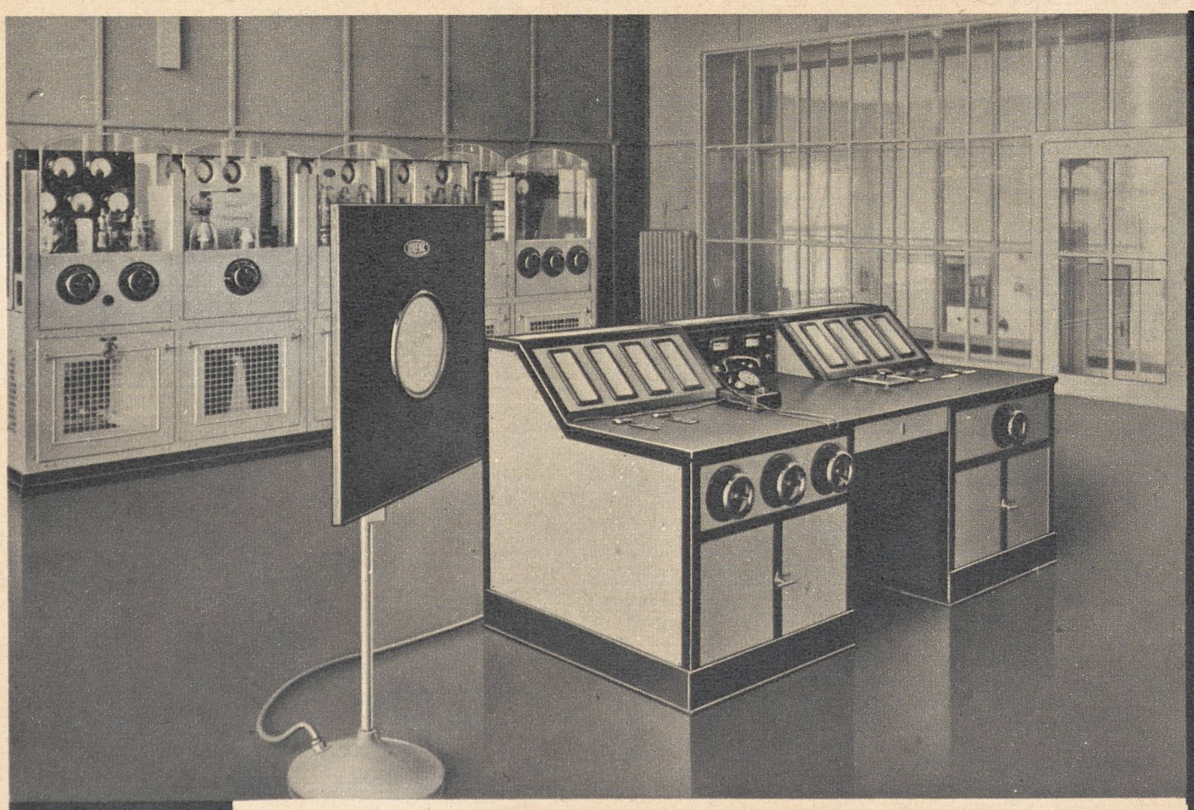
gjort drømmen om en artistisk ytelse som var enestående i verden. En glimrende prestasjon som bare kunde nåes og vedlikeholdes ved den ytterste konsentrasjon. Og da menneskelig smerte og lidenskap overvelder sin mann, så bryter det hele sammen med en ubønhørlig konsekvens og slutter med en tragedie.

Alfredo Codona „flyveren" og hans bror Lalo Codona, „griperen" var begge artistbarn. Deres far

Men erindringen om dem lever ennu
Den nyetyske film „De tre Codonas" har påtatt sig å fremstille disse berømte akrobaters skjebne. Vera Bruce's rolle spilles av Lena Norman (til venstre) Ernst von Klipstein er Lalo, og René Deltgen (på taustigen) er Alfredo Codona

Fortsettes neste side

Lorenz likebølgesender

sendere og mottagere av enhver styrke og bølgelengde til alt slags bruk
Utstyr og anlegg for den trådløse efterrettnings-teknikk

LORENZ

har verdensry

med den høyest kvalitative ydelse
på alle områder
av tysk efterrettnings-teknikk
preget av en
forpliktende tradisjon
gjennem seks årtier

LORENZ

C. LORENZ AKTIENGESELLSCHAFT BERLIN-TEMPELHOF

Ennu engang rulles Codonas enestående skjebne op for oss:

1. De ser hverandre for første gang (billedet til høire)
I Ringling-Cirkus i U.S.A. feirer den berømte trapeskunstnerinne Lilian Leitzel store triumfer. Der ser den ennu ukjente Alfredo Codona henne. Begeistret stirrer han op mot henne. Han blir hennes assistent. Men ikke lenge efter utfører han sin tredobbelte saltomortale, og gifter sig med Lilian Leitzel, som man dengang i Amerika kalte for „luftens dronning"

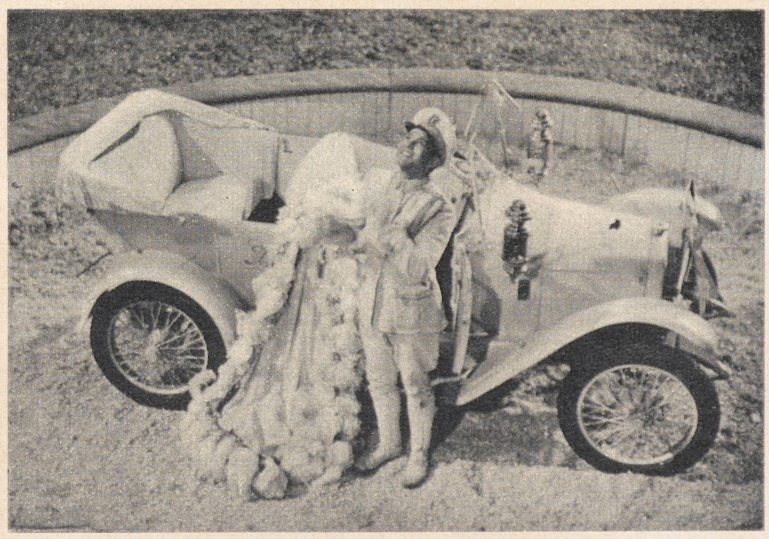

hadde selv eid et lite cirkus som i 1909 blev opkjøpt av „Ringling Brothers and the Barnum and Bailey Circus". I dette kjempestore cirkusforetagende, hvor de beste nummer i verden blev utført samtidige, i flere manesjer ved siden av hverandre, mottok brødrene sine første inntrykk, og disse inntrykk var bestemmende for deres senere liv. Fra dette øieblikk av kunde de ikke mer nøie sig med å være gode gjennemsnittsartister, slik som deres far og mor hadde vært, nei de vilde være de beste artister i verden. De visste hvad de vilde, og så begynte de med et sikkert instinkt der hvor deres far, Eduard, hadde sluttet. I sin fritid hadde den gamle Codona med to trapes utprøvet et tilsynelatende lekende trick, som hadde gjort et stort inntrykk på hans sønner. Han hadde svinget ut med det ene trapeset, sluppet det, og mens det fløi gjennem luften, trakk han klokken op av lommen, så på den og puttet den ned igjen før han fikk grepet stangen på det andre trapeset. Det var virkelig bare en fornøielig lek å se på, og den gamle Codona var også selv kommet på den tanke å gjøre sitt nummer litt mere avvekslende, idet han vilde forsøke å utføre en enkel salto, mens han fløi gjennem luften. Det var imidlertid aldri lykkes

2. Straks efter bryllupet må de forlate hverandre . . .
Artistfagets tragedie begynner: da kun meget få varietéer kan tillate sig å engasjere to så store luftnummere som Codonas og Leitzel samtidig, kan derfor Alfredo bare noen uker av året leve sammen med sin hustru. Nye engasjementer river dem stadig vekk fra hverandre igjen

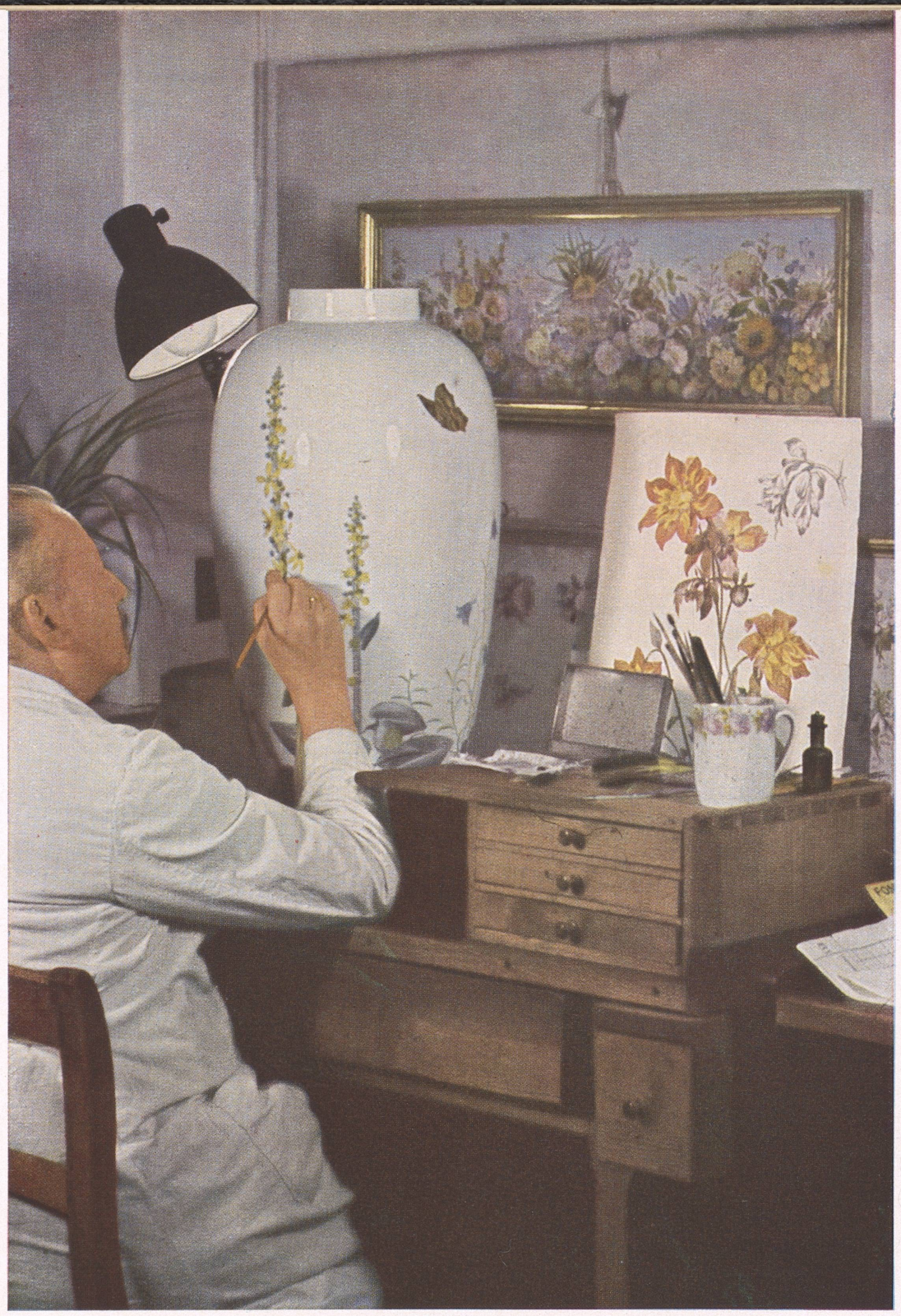

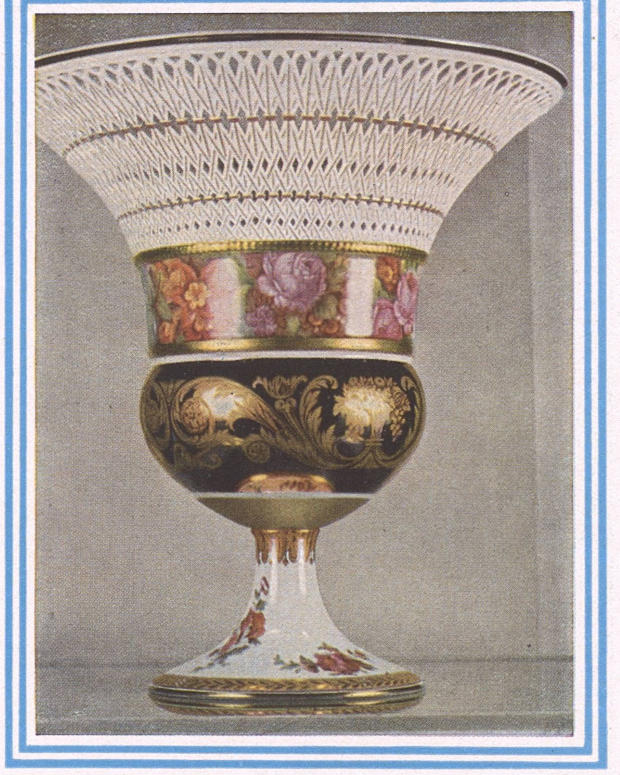
3. I København er Lilian Leitzel styrtet ned
Alfredo iler øieblikkelig til hennes sykeseng. Efter flere timers dødskamp, dør hun

hām. Denne idé grep nu hans sønner, og det som ikke var lykkes for faren, klarte de: under flyvningen gjennem luften gjorde Alfredo en salto før han landet i hendene på broren Lalo, som hang i det andre trapeset med hodet ned og som grep fatt i ham. Av denne enkle salto blev det efter årelangt hårdt arbeid en dobbelt, og til slutt så den berømte tredobbelte saltemortale. Og da begynte også artist-tragedien: Alfredo som på denne tid blev skilt fra sin første kone Clara, måtte se sig om efter en ny partnerske. Og henne opdaget den allerede dengang berømte Alfredo Codona i et vandrecirkus. Hun het Vera Bruce, og hun hørte fra nu av til de tre Codonas, som var det berømteste luftnummer i verden. Litt senere giftet Alfredo sig med trapeskunstnerinnen Lillian Leitzel, som efter et kort ekteskap med ham, styrtet ned i „Valencia-varietéen" i København, og døde. Fra denne dag gikk det tilbake med Codonas. Sorgen over hans elskede hustru var skyld i at Alfredo tok det lett med sitt arbeid, og en dag fikk sin høire skulder hårdt såret. Han måtte tre ut av det berømte luftnummer, og sammen med ham gikk også Vera Bruce, som efter Lillian Leitzels død hadde giftet sig med ham. For begge var livet nu blitt meningsløst. Deres arbeid og yrke, som de hadde ofret all privat lykke eksisterte ikke lenger for dem. Da Vera Bruce ikke lenger orket dette uvirksomme liv sammen med den forbitrede Alfredo, fordi hun ennu følte sig ung nok til å arbeide i et nytt luftnummer, kom det så til katastrofen. Alfredo skjøt først henne og derpå sig selv. — Tre og en halv måned senere forvridde Lalo Codona likeledes sin høire skulder i Pariser cirkuset „Medrano". Dermed forsvant verdens berømteste luftnummer fra de store varietéers programmer.

4. Hans annen husfru . . .
Vera Bruce har efter Lilians død, giftet sig med sin mangeårige partner som hun i al hemmelighet alltid har elsket. Men hun blir ikke lykkelig med ham. Minnet om Lilian står mellem dem. Det punktum som virkeligheten satte for Codonas's liv, ser vi også i slutten av filmen. Alfredo skyter Vera Bruce og sig selv fordi han forstår at Vera bare har giftet sig med ham av medlidenhet, mens hun i virkeligheten elsket hans bror

Kunstneren som utfører det vanskelige arbeid å male porselene, betjener sig av mønstre og originaler som stammer helt fra grunnleggeren av dette håndarbeid, Fredrik den store's tid

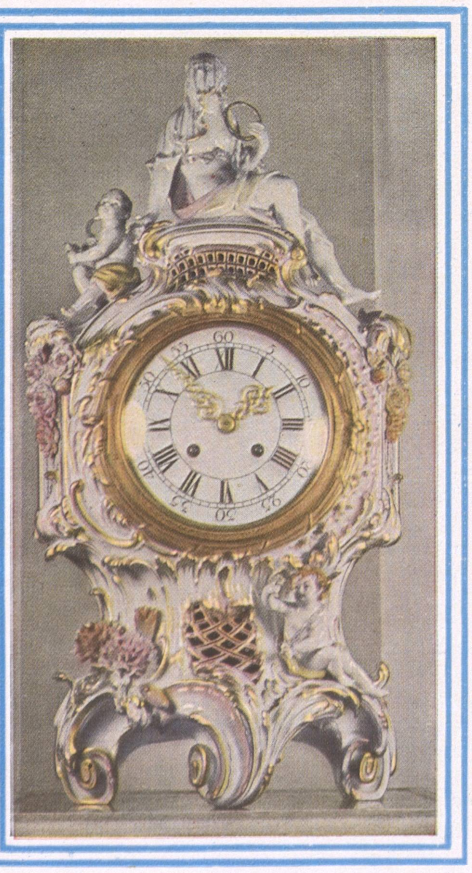

Kurv fra Schinkel-tiden omkring år 1800

MESTERVERK

fra Staatlichen Porzellan-Manufaktur Berlin

KPM

Et stadig efterspurt mesterverk: uret „Evigheten"

Denne koppen blev laget til minne om dronning Luise av Prøissen

Hun var med i festtoget på „Den tyske kunsts dag" i München. Efter Adolf Hitlers ønske laget prof. Paul Scheurich figuren også i porselen

Fotografene har ikke lett for å gjøre bekjentskaper. Nu skal De bare se: to unge damer — knips!

En liten flirt med kameraet

Den ene efter den annen; først den blonde damen. Hun smiler allerede — knips!

Nu smiler de begge to. Hm . . . tilsynelatende annensteds hen. Knips! Men nu . . .

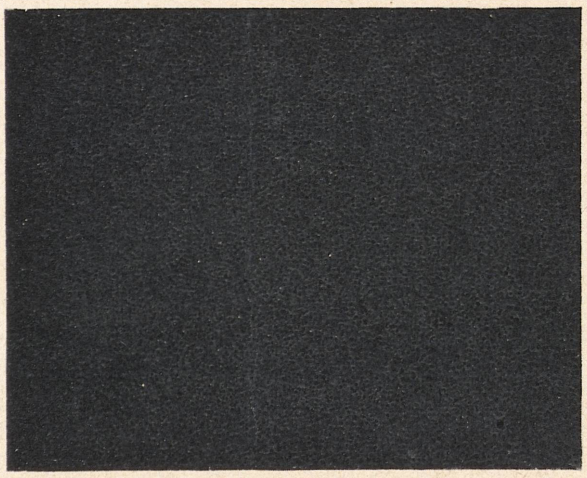

. . . som på kommando snur de sig og nytter hattene sine som „baklys". Vel — så får de la være . . .! Knips!

VITSER VANDRER VERDEN RUNDT!

Gode vitser går ikke bare verden rundt, de vandrer også gjennem tidene. Vitsen kan være så gammel den vil, ved passende leilighet dukker den bestandig op igjen. Som bevis herfor kan nevnes hvad keiser Maximilian I sa om Albrecht Dürer. „Enhver bonde", sa keiseren, „kan jeg gjøre til en adelsmann, men enhver malerpensel kan jeg ikke gjøre til en Albrecht Dürer". En av hans efterkommere var så begeistret over denne vits at han sa omtrent det samme om Tizian. På et øieblikk", sa Karl V, „kan jeg fremskaffe hundre adelsmenn, men ikke på hundre år en Tizian!" Også den på samme tid regjerende kong Henrik VIII av England tiltalte denne idé i den grad at han med en liten forandring anvendte den på maleren Holbein. Han forkynte: Av syv bønder er dett lettere å gjøre syv pairs enn av syv pairs å gjøre en Holbein!" Og kong Ludwig XVIII som i året 1814 utnevnte Macdonald til pair lånte ved den anledning idéen og sa nådigst „Det er lettere å gjøre Macdonald til en pair enn å gjøre en pair til en Macdonald!" Av dette lille eksempel kan man se: Når engang en keiser eller en konge river av sig en vits, så blir den i mangel av en ny stadig opvarmet, og deres samtidige og efterkommere gjelder så for å være ganske usedvanlig åndrike og vittige!

Slik går det bestandig når det blir fortalt vitser, og den samme fremgangsmåte gjelder over hele verden. Og selv om det ikke finnes altfor mange originalordtak, så er det alltid en hel mengde berømtheter som man den ene efter den annen kan gi æren for disse! Også små historier kan godt utnyttes!

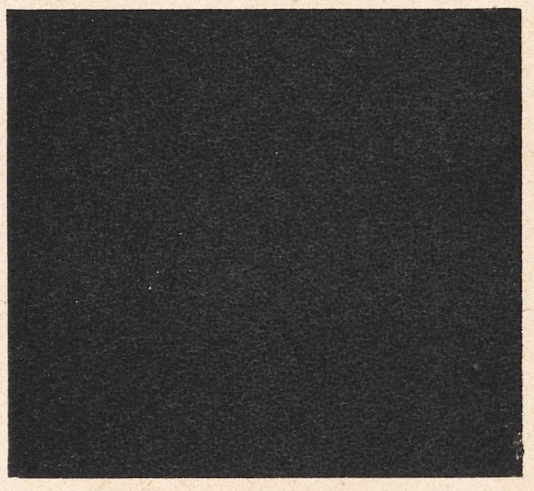
Hvad er det???

Kjempende negre i en tunnel!

Denne vits gikk over hele verden. Med visse mellemrum dukket den til og med op på ny — men var den derfor glemt? På ingen måte! En dag grublet en karikaturtegner over kinovitser. „På kino er det frem for alt mørkt, mørkt som i en tunnel," sa han sig selv, og ved ordet tunnel kom han naturligvis til at tenke på ovennevnte vits. Hvorfor skulde ikke også han kunne lage en vits om mørket? Han tenkte nu helt konsentret på mørket, og . . .

For eksempel historien om generalen som spør en gift soldat om han har barn? „Ett, Deres eksellense!" svarer soldaten. Eksellensen bemerker dadlende at en så kraftig kar burde ha adskillig fler barn og spør til slutt hvor lenge han har vært gift? Soldaten svarer prompt: „Tre uker!" Det er lett forståelig at det slett ikke er så vanskelig å overføre denne historie på de forskjellige feltherrer! Og den blev faktisk også i flere land tilskrevet de feltherrer og statsmenn som på den tid var best likt og havnet til slutt hos Napoleon. For det finnes ikke en eneste anekdote som ikke Napoleon får skylden for såfremt den bare noenlunde passet! Man kan vanskelig tenke sig hvordan Napoleon skulde hatt tid til endog bare en time å være beskjeftiget med alvorlig arbeid, hvis kun en fjerdedel av alle de anekdoter som fortelles om ham var sanne!

Men det gis også vitser som forvandles. Her er et eksempel: Humoristtegneren Wilhelm Busch hadde en venn som anså sig selv for å være en stor dikter og som også beskjeftiget sig med hypnose. En dag kom han på besøk. „Jeg kan få dig til å falle i søvn i løpet av tre minutter!" Hvorpå den store humorist forferdet utbrøt: „For Guds skyld, les ikke noe høit for mig nu!" — Den rutinerte forteller skriver op denne historien og forandrer Wilhelm Busch til Mark Twain. I denne form vandrer så historien til Frankrike, England og endelig til Amerika. En eller annen forvandler imidlertid fullstendig „Mark Twain-anekdoten." Nu lyder den således: Den store musikkvirtuos Liszt, der som bekjent led av søvnløshet, blev engang under et selskap trukket tilsiden av verten. Han hadde en kone som kunde hypnotisere og sa derfor: „De må ubetinget høre på min hustru! Hun kan få Dem til å sovne i løpet av tre minutter!" Da strakte den berømte musiker hendene i været og ropte forferdet: „For Guds skyld, vet De hvor hun

. . . plutselig fik han en god idè! Den nye vits til det sorte billedet var ferdig! Den lød nu:

Filmen er gått i stykker!

„Herr operatør, så tenn da endelig lyset!" — — Førti stemmer: „Hvorfor det da??"

Det er vel ikke nødvendig å sig at også dette innfall gjorde sin runde om jorden. Men det sorte billedes effekt lot ikke en amerikansk tegner få sove! Hvad skjedde?

har nøkkelen til pianoet? Vi må i en fart låse det igjen!" — Den er jo ganske god, ikke sant? I tidens løp blir denne fullstendig nye anekdote påduttet samtlige berømte musikere! At de alle derfor „som bekjent" led av søvnløshet, spiller ingen rolle. En vakker dag kom nu originalanekdoten, denne gang helt troverdig som Mark Twain-vits, fra Amerika tilbake til Europa. Hvad skjer så? En eller annen leser den og sier sig selv: „Mark Twain, Mark Twain! Ikke dårlig, men G. B. Shaw er meget mer moderne!" Han forteller straks vitsen videre som om Shaw hadde laget den. Senere kommer så en helt dreven en og gir den noe slitte historie et helt nytt preg. Nu lyder den således: I et aftenselskap var også en hypnotisør tilstede som hevdet at han i løpet av tre minutter kunde bringe enhver til å sovne. „Det kan jeg også", kommer det fra tilhørerkretsen, „jeg gir ham ganske enkelt professor B's nyeste verk å lese!" Den som uttalte dette, var hans fiende, professor A! — I denne form egner vitsen sig glimrende til

Den amerikanske tegner funderte på dette og skrev så til slutt under en sort flekk:

I en park i Chicago:

„Holdt! Pengene eller jeg skyter!" — „De tar ordet ut av munnen på mig, kjære kollega!"

En ganske god idè — i hvert fall hadde redaktøren for et Pariser vitsblad bitt merke i den. Bare det...

videre bruk! Istedenfor professorer kan det jo også være fiendtlig stemte diktere, ja ennu mer: Hvorfor skulde det ikke være en fryktet politiker, som anbefaler å gå å høre på hans motstanders tale i kammeret? Straks er den fryktede politikers sarkasme på en glimrende måte bevist!

. . . at redaktøren besatt den ærgjerrighet å by sine lesere noe som passet på Paris. Til slutt fikk han et godt innfall: Under den sorte flekken stod det nu:

Oh lala!

„Germaine, Deres mor har fortalt mig at De som barn bare med makt kunde bringes inn i et mørkt værelse!"

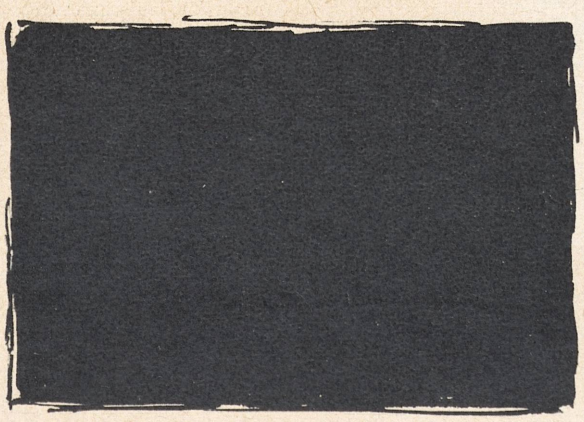
Anekdoter og vitser vandrer verden rundt! Hvordan vitsbladene er i stand til hver uke å fylle sine spalter med „nye" vitser — det vil vi av nestekjærlighet heller trekke et slør for! For verden, publikum forlanger nye vitser! Om kjærligheten, om fisking, om hattekjøp, konens skredderregning! Men hvor grusom denne fordring er, hvor mange kopper sort kaffe daglig ruinerer alle vitsmakeres og karikaturtegneres nerver — la oss heller unngå å omtale det! En ting bør imidlertid uttrykkelig fastslåes: det blir stadig servert funklende nye, gode vitser!! Men neppe er en vits kommet ut, så går den igjen i alle avisers vitsspalter over hele verden — for i rekordtempo som „garantert ennu ikke offentliggjort vits" å havne hos den redaktør som i et lykkelig øieblikk stod som fadder til den uskyldige vitsbaby! Det er neppe gått et par uker, så havner spiren som en olding med et meterlangt skjegg og tigger, ja tigger om å bli godt mottatt! Dens glans er forlengst vekk og på grunn av dårlig omgang er dens ytre også blitt ukjennelig og som sagt — olding med langt skjegg! Det er vi alle skyld i! Hvem forteller ikke gjerne en god vits videre?! Og hvem venter ikke spendt på en ny vits? Men har man en, så ønsker enhver sig iallfall én takknemlig tilhører! Ikke en, som — idet han allerede kjenner vitsen — underfundig lar en fortelle begynnelsen for så å snappe bort den egentlige vits! Eller ennu verre, en av den sort som uten å fortrekke en mine hører selv den beste vits for så til slutt med et skuldertrekk å spørre: „Ja — og så? Hvor er nu egentlig poenget?? "

A. S.

Men det sorte billedes effekt spøkte stadig videre! Engang hadde det følgende underskrift:

„Kortslutning!" —
„Det ser jeg-" —
„Hvordan kan du se det! Jeg ser ingenting!"

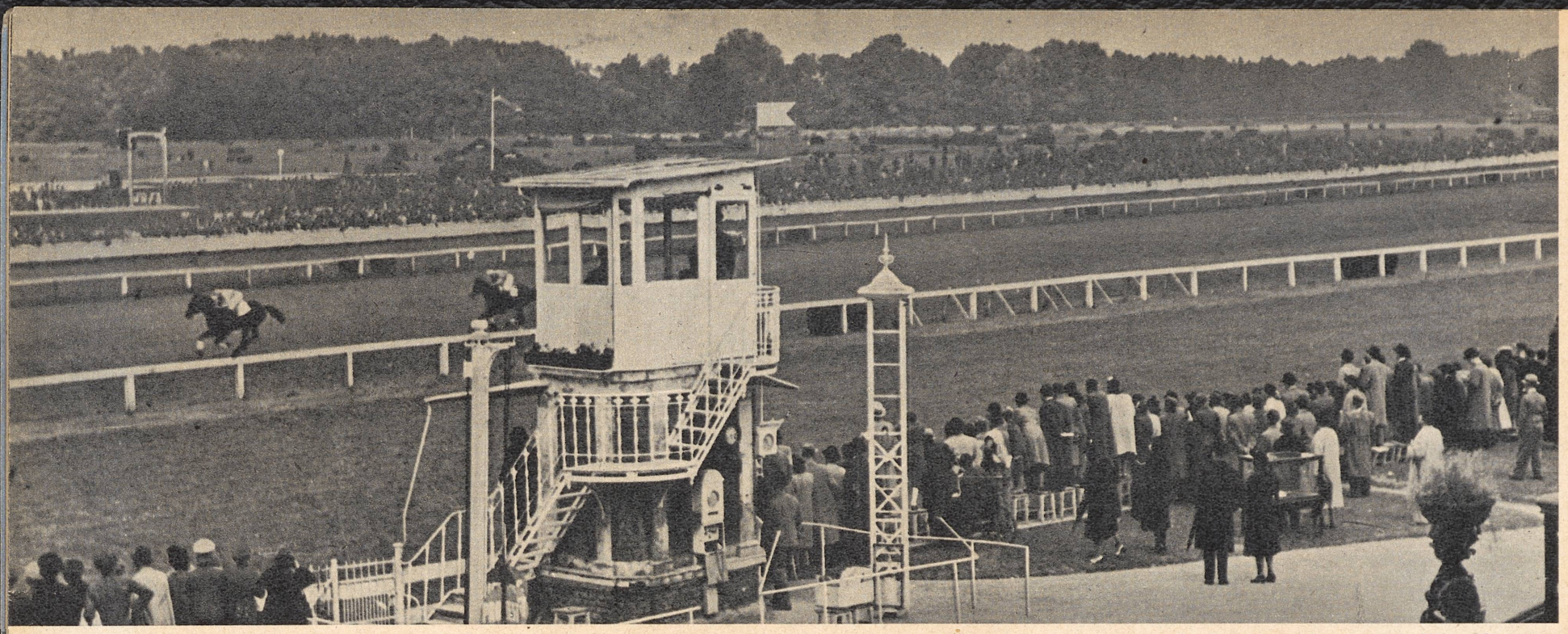

Og i den allersiste tid dukker ideen med en vits under et sort billede atter op! Nu lød den slik:

En fremmed besiktiger det mørklagte Berlin.

„Ja, ikke så verst — men hos oss i Chemnitz er det meget mørkere!"

Og denne vitsen er igjen helt ideell da den jo kan forandres på enhver by efter forgodtbefinnende! Vitser vandrer verden rundt.

Godt antrukket for sport ... i Wien

Avgjørelsens sekunder ved „Wiens Grand Prix." Seierherren Rexow passerer målstreken. Ved dette mest betydningsfulle renn i Ostmark på strekningen Wien-Freudenau kom foruten sporten også Wienermoten til sin rett, idet de nyeste modeller blev lanser

Favoritten seirer
som man kan se ved å studere ansiktene til de to kvinnelige tilskuere på tribunelosjen på travbanen

En gruppe offiserer på salplassen
Foruten de nyeste moter vekker også uniformen opsikt. Man ser den i stor mengde på travbanen

Ennu kortere enn før
er drakten nu

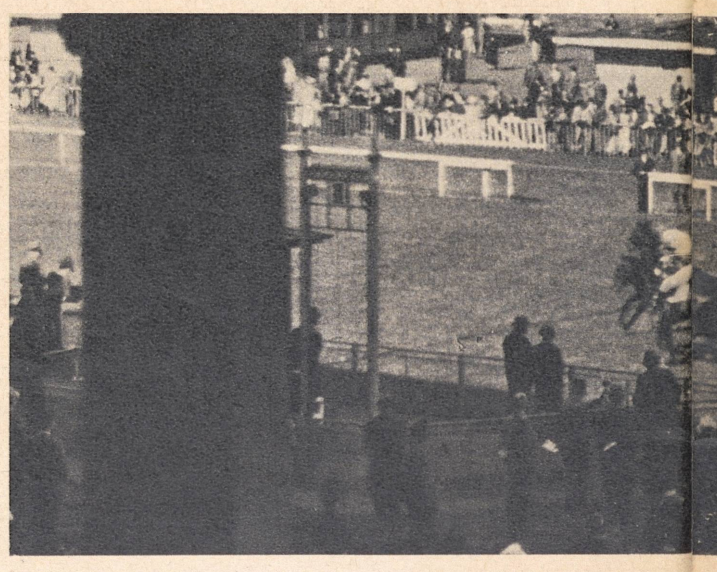

Grev Johann von Meran
en efterkommer til erkehertug Johann von Steiermark

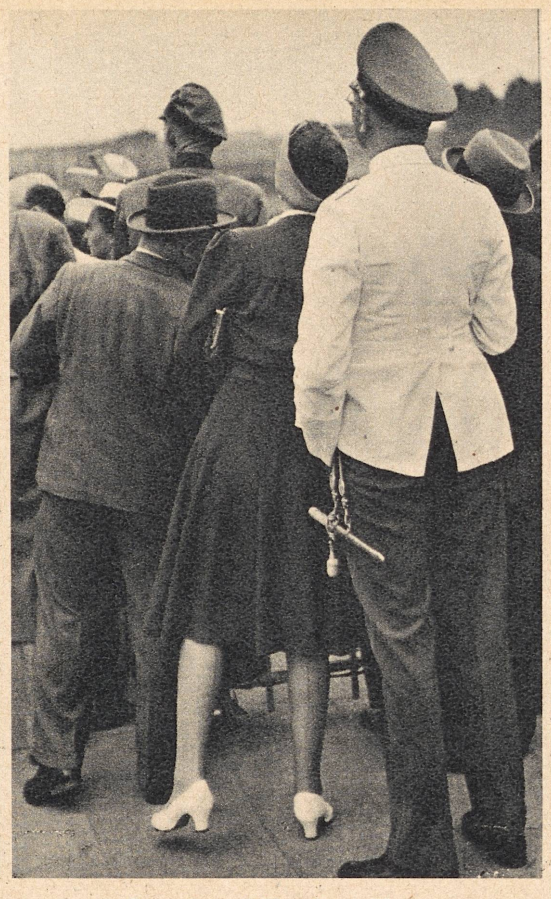
Også i år igjen
er pels-capes fremdeles den store mote

En vidunderhoppe seirer i den store Tysklandspris i Hamburg
Ved seiren med sin hest Schwarzgold kunde Schlenderhans stall for tredje gang på rad vinne det klassiske løp. Dette er enn mere bemerkelsesverdig, idet hesten vant med mere enn 10 lengder

Også i Hamburg — pels
Selvom breitsvans blev båret allerede i sommer, så tyder den dog meget mere enn de elegante sko, på den kommende høst

Spenning på Hamburg-Horn
Med den største opmerksomhet følger tilskuerne begivenhetene på banen. Også her vekker uniformene særlig opsikt

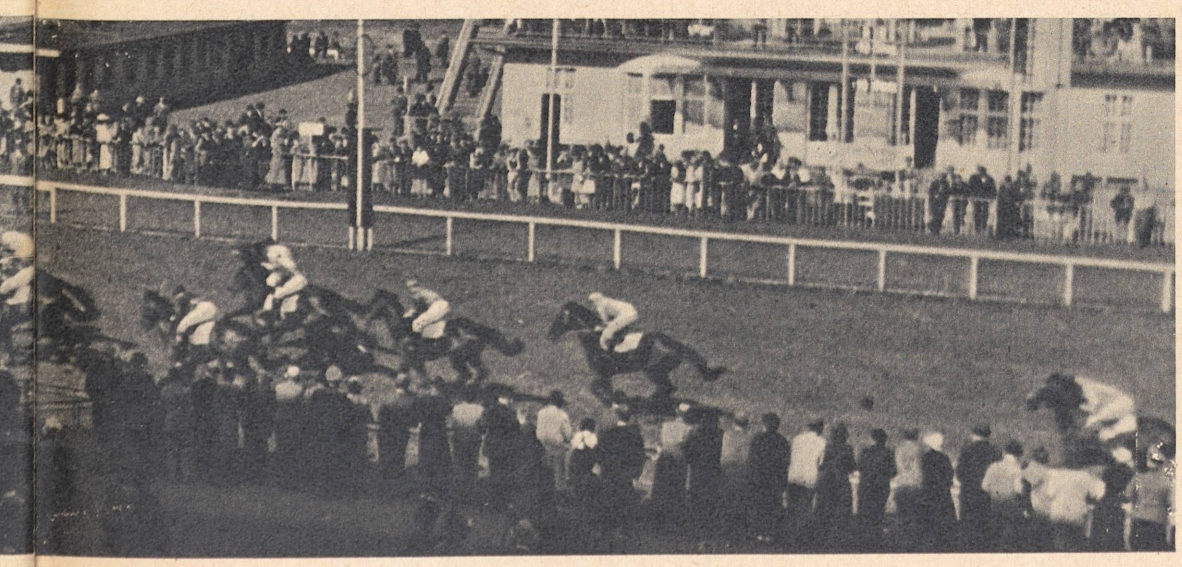
. . . og i Hamburg

„Vierländer"-blomstene — ganske friske
En bondekone fra Vierland i sin maleriske drakt ved blomstersalget på Horner travbane

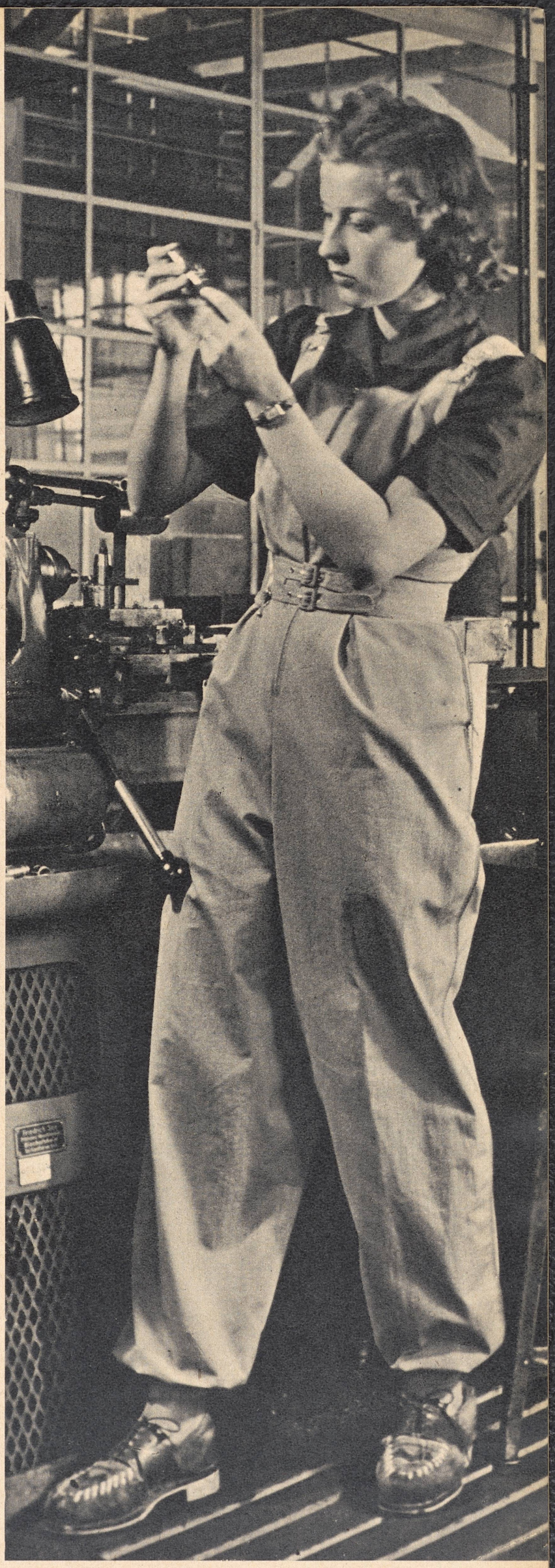

Hvem er nu med i dette løp?
En sportsjournalist løper bort til telefonen for å meddele resultatet fra hovedbegivenheten

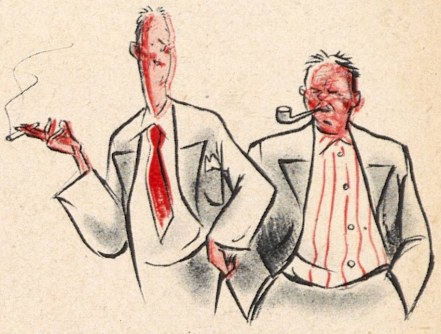

. . . men også under arbeidet

Praktisk og vakkert
Motebyrået i byen Frankfurt am Main har laget en arbeidsdrakt for kvinner og piker som er beskjeftiget i fabrikkene, og denne blir overalt hilst med glede

Storbyen
vender op og ned på menneskene...

Bymennesket har en lengere hodeskalle enn mannen fra lande

Den som flytter fra landet inn i byen, kommer likesom på et annet kontinent. Menneskene, som her lever mellem høie husrekker, er anderledes enn de som har skog og eng foran huset. De har en annen biologisk skjebne.

En almindelig iakttager legger overhodet ikke merke til de legemlige ulikheter som består mellem by — og landmenneskene. Det er ikke bare det at mannen fra landet er mer bredskuldret og har en tungere gang — der består ennu andre særegenheter: man kan måle dem nøiaktig. Således har bymennesket en tilbøielighet til å få en lengere hodeskalle enn mannen fra landet. Han blir også lengere, man regner virkelig med 10 cm som storbymennesket er høiere enn mannen fra landet. Piker og gutter blir tidligere voksne i byen, og det temmelig langt forut for de på landet. Guttene i byen er i stemmeskiftet i 13 års alderen, mens de på landet har stemmeskiftning først i 16 års alderen, og lignende er tilfellet med unge pikers modenhet. Denne forkortelse av barndommen er utvilsomt ingen gudenes gave.

Den fremskyndelse av den legemlige utvikling, som man kan betrakte hos bymenneskene, har et motstykke, „den sjelelige fremskyndelse". Storbymennesket er en meget rask iakttager, reagerer herpå og kan meget hurtig veksle iakttagelser, måten å forholde sig på og reaksjoner. Dette er hans gode skjebne, for på den måte kan han, på sett og vis efter et godt instinkt, opfylle de krav som hans omverden stiller til ham.

Men vi må spørre om, hvorfor det i det hele tatt kommer til disse legemlige og sjelelige særegenheter hos storbymenneskene? Utvilsomt spiller de almindelige livsbetingelser, kontoret. forretningen, de offentlige kontorer, undergrunnsbanen og omnibusen, samt storbyens fornøielser en avgjørende rolle for de sjelelige forandringer. Men også klimatisk sett er storbyen et kontinent for sig, hvor det lever millioner av mennesker. Storbyen er tørr som en ørken, den er disig som en vulkan, og det er ikke mer vind der enn i en skog. Over alle storbyer ligget det et disig dekke som opstår på grunn av de utallige skorstener op piper... Følgen herav er at de ultraviolette stråler ikke kan trenge igjennem — nettop disse stråler som vi søker når vi tar solbad og hvis virkning er av stor betydning for vårt legeme. Til tross for disigheten trenger dog alltid en viss mengde av disse stråler igjennem, men i lengden må denne disige luft allikevel ha en skadelig virkning.

En mangel på trekk og den dermed forbundne dårlige luft, er en følge av den forminskede vindhastighet. I en by kunde man måle at vindhastigheten gjennemsnitlig var gått tilbake fra 6,5 til 3,8 sek./m. Dertil kommer at storbyen bevirker en ganske sterk opvarming av luften, som vi f. eks. kan føle det i varme sommernetter og i sneslapset om vinteren.

I storbyen er det ikke mer vind enn i en skog . . .

. . . tørr som en ørken . . .

Storbymennesket er en meget bedre iakttager og reagerer hurtigere enn landboeren

Vi begynner nu med fyring som forårsaker lite sot, ved spredt bebyggelse og ved kunstige klimaanlegg i de større bedrifter å forbedre storbyens biologiske betingelser og atter å føre dem tilbake til et relativt naturlig forhold. Om vi dermed kan forandre storbymenneskene?

. . og disig som en vulkan

Som en smådjevel, der er forfulgt av selveste satan, ser hun ut, og dog er det bare den dyktige frøken Junghans fra T. S. G. Naumburg, som med dette hopp på 5,7 meter viste sig å være Tysklands beste lengdehopperske

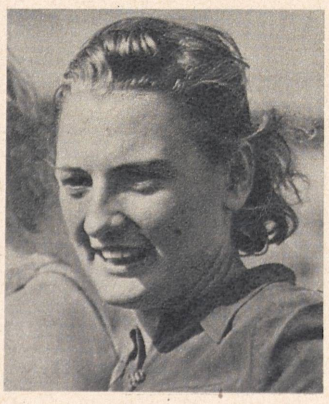
Som en marionettdukke i sine tråder, „henger" frøken Friedrich fra F. C. Schweinfurt over hoppstangen (til høire): med 1.60 meter er hun den beste tyske høidehopperske

Som en djevel og dukke

Enhver idrettskvinne har sin stil, som hun også kan bibeholde, for det er bare prestasjonen som er avgjørende. I „det store øieblikk,', under selve toppytelsen, kommer den personlige stil tydelig frem og det opstår et billede som er „karakteristisk for rekorden" og som er likeså oplysende som fornøielig for tilskueren. Straks efter har...

djevelen og **dukken**
igjen forvandlet sig til smilende unge piker, som er glad og stolt over den vundne seir

... og de fine hurtigste kvinneben i Tyskland

De tilhører berlinerinnen Erika Bieß og kølnerinnen Grete Winkel, som under de tyske mesterskap vant de korte løp og hekekløp

På 11,6 sekunder løp Erika Biess fra sportsklubben Charlottenburg de 80 m hekkeløp og på 12,2 sek. 100 m knapt foran . . .

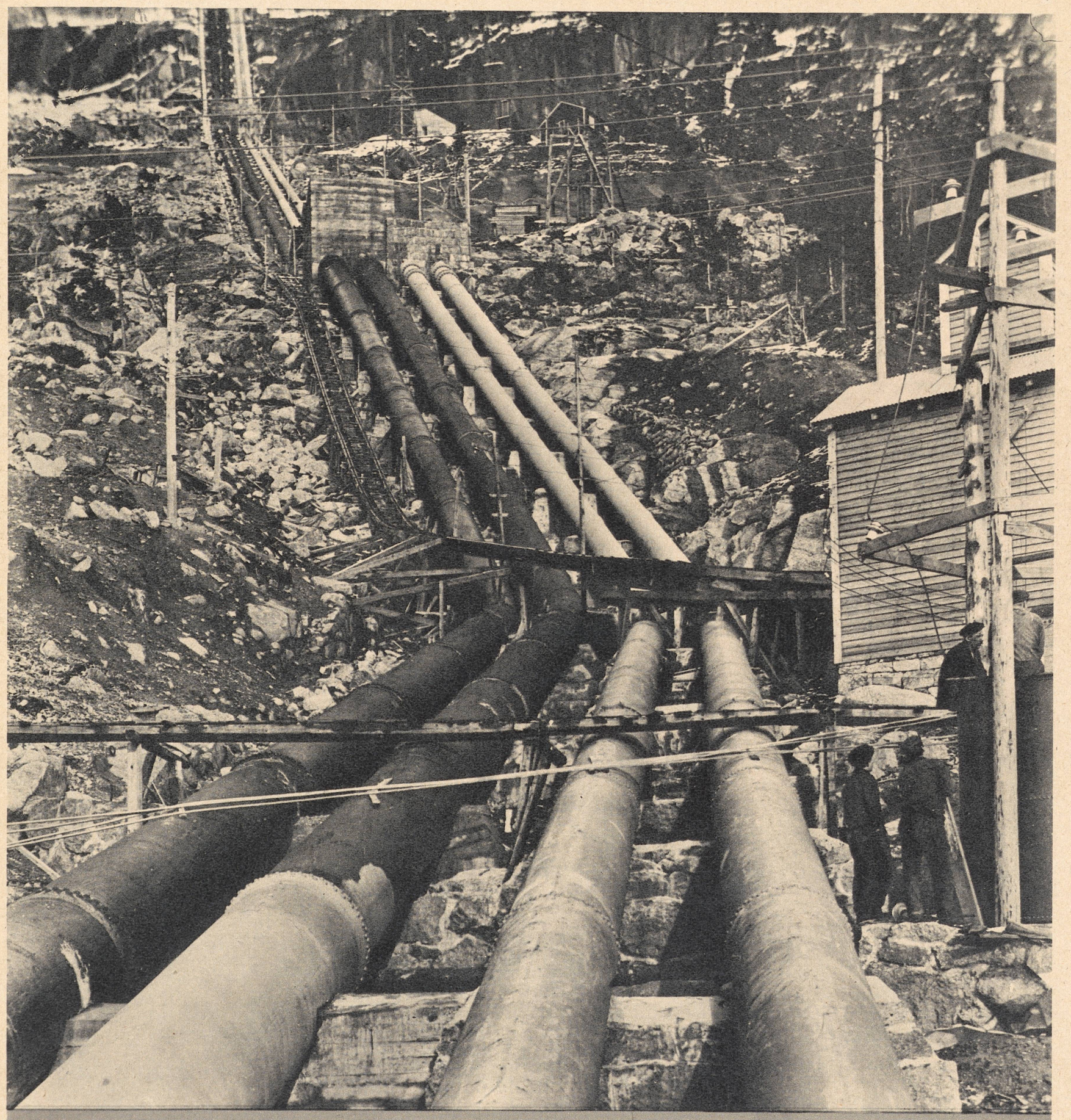

. . . Grete Winkel som derimot vant 200 m med tid 25,6/10 (Billedet ovenfor). Innen sporten er misunnelse et ukjent begrep og . . .

. . . i skjønn forening sitter konkurentene ved siden av hverandre og gleder sig såvel over sine gode resultater — som over sine ben der nu er anerkjent som de hurtigste i Tyskland

Signal nr. 11. 1. årgang, 10 September 1940 / utkommer hver 14. dag / Chefredaktør: Harald Lechenperg / Forlag og trykkning: Deutscher Verlag, Berlin SW 68, Kochst. 22/26 / All rett forbeholdes / All rights reserved / Entered as second-class matter at the Postoffice of New York N. Y. / Printed in Germany

Elektrisitet vunnet ved vannkraft

Vannkraftens fremskutte stilling som kraftkilde er intimt knyttet til utviklingen av stålrørsfabrikasjonen. — Vi er i besittelse av spesielle erfaringer med hensyn til konstruksjon og fabrikasjon av høitryksrørledninger (DRP. og AP.) — I den vitenskapelige beregning, — i konstruksjoner og utførelse har vi — i kraftleverandørenes interesse — utviklet egne metoder for ved hjelp av et minimum av materiale å opnå et maksimum av sikkerhet. —

AV 2 540

MANNESMANNRÖHREN-WERKE DÜSSELDORF

Signal

En annen del av det store slagfelt i luftrummet over England og Kanalen

Ved punkt (H) ser man ennu de blandete avdelinger på vei, som sammensatt av jagere og kampfly i uavbrutt rekkefølge bringer sine bomber til England. Ved punkt (I) stiger styrtflyene til værs, likeledes ledsaget av jagere: Det er meldt en konvoi! Rasende styrter de britiske jagere, som sikrer konvoien, sig mot de tyske fly. Der utvikler sig en luftkamp (K), langt foran skibene som bruker en ny taktikk til sitt forsvar: Fra alle skib stiger det lynsnart op ballonger (L), men styrtflyene styrter sig mot de befalte mål. I melemtiden lander enkelte avdelinger igjen efterat de har utført sine opdrag (M). Krigsmarinens redningsbåter (N) sprenger avsted til kampplassen, i hvis nærhet utmattede flyvere driver omkring i gummibåter som ørsmå prikker på sjøen